

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

Letnik XVII. V Ljubljani, decembra 1900. *12. zvezek*

Prva adventna nedelja.

I. Grešna noč.

Noč je prešla, dan pa se je približal.
Rim. 13, 12.

Nastopili smo novo cerkveno leto, nove milosti se nam obetajo. Pač res, sv. katoliška cerkev je ono rodovitno drevo, ki nam podaja vsako leto obilo novega, primernega, sočnega sadja. Nedelja se vrsti za nedeljo, praznik za praznikom. Vsak pa nam podaja priliko, spominjati se skrivnosti, katere poménja, oživiti si svojega duha s pobožnimi spomini, ogreti si srce s svetimi čuvstvi. Današnja nedelja nam kaže vže v bližnji prihodnosti spomin rojstva Zveličarjevega; na ta glavni praznik naj bi se že danes jeli pripravljati. Kakor je namreč nekdaž štiri tisoč let Bog pripravljaj, mečil in zoril ljudstva na prihod Odrešenikov, tako nas tudi še sedaj vabi cerkev pripraviti srca, da bode Kristus tudi v našem srcu porojen, da pride k nam s svojo milostjo kot v svojo last Blagor jim, ki si prizadevajo vredno pripraviti svoje srce na prihod Jezusov! Blagor posebno tistim, ki sedaj morda še spé v noči pregrehe, pa bodo kmalu po milosti božji vzbujeni v svetlobo opravičenja in pobožnega življenja! In tega nam je vsem želeli Tako nas tudi opominja današnji list sv. Pavla: *Vemo, da je vže ura, da vstanemo iz spanja. Noč je prešla, dan pa se je približal.* O da bi bil pač blizu tisti dan, dan milosti, pokore, izpreobrnjenja! A težko je človeku upreti se starim navadam, sleči starega grešnega človeka in obleči novega v pravičnosti in resnični svetosti. Menim, da se bo to lažje in preje zgodilo, ako premislimo, k a k o temna noč obdaja grešnika. Kdor bridko čuti svojo

temoto, hrepezel bo po svetlobi. Kdor izpozna svoj žalostni stan, skušal si ga bo olajšati, odpraviti. Premislimo tedaj noč grešnika, da se nam tem preje približa dan milosti.

1. *Noč je prešla, dan pa se je približal.* Tako govori sveti Pavel. Noč pregrehe, noč pogubljenja je minila, dan milosti božje dan odrešenja Kristusovega je napočil. Kar je noč telesnim očem, to je greh dušnim. Temno nam je pred očmi, ako nas je prehitela noč, ako ne vidimo natančno, določno stvari okrog sebe. Gorje mu, kdor je na poti, kaj lahko izgubi pravo cesto, kmalu zaide na krive steze in nevedé kam bo zagazil na rob propada. Ali pa se ne godi tako tudi z grešnikom! Bog je ustvaril človeka, da bi mu služil in bil pokoren in tako dosegel svojo večno srečo. Pa kaj se meni grešnik za ta poklic? Dobro živeti, sladnost uživati, na Boga kolikor moč pozabiti — to je vsa njegova skrb. In da pri tem pozabi, zgreši pravo pot, ki pelje v življenje, to ga malo briga. Bogu služiti, spokoriti se — za to, pravi je še čas. Pogled v večnost mu je otemnel, svoj namen prezira, svojo nalogo pozablja — grešna noč ga je obdala. Godi se mu kakor bogatinu, ki si je napravil velike shrambe žita, blaga pozemskega in poslej hoče le uživati... A čujte, kaj pravi na to Zveličar! *Neumnež, pravi, še to noč bodo tvojo dušo tirjali iz tvojih rok...* Ali se ni bati tudi grešniku, da se sedaj in sedaj pogrezne v temni noči greha v prepad večnega pogubljenja.

Noč ima svojo moč. Neka skrivnostna tihota zavlada, ko se vleže mrak na zemljo. Kar je čez dan živelo, šumelo in delalo, gre k počitku. Pač pa se vzdignejo iz svojih bivališč ropne živali, gredo na lov. Skovir zaskovika, sova se zadere, divje zveri pritulijo, gorje človeku, če ga zalotijo v sredi noči. Po njem je. — O kako primerna je ta podoba srcu grešnika. Tihota je nastala v njem. Zvesti glas vesti se je ob vsaki priliki poprej glasil, sedaj hvalil, sedaj svaril, sedaj prosil, sedaj opominjal. Z grehi je vse to minulo. Nauki skrbne matere so pozabljeni, otroška pobožnost in nedolžnost porušena, beseda mašnikova ne seže več do srca; — vest je utihnila. A drugi glasovi, kakor strašan krohot divjih zveri, se pojavljajo v srcu. To so hudobne strasti, ki bolj in bolj gospodujejo, čedalje huje razvnemajo grešnika. Nesreča, pravijo, ne pride nikdar sama. Tudi greh, ako ga ne zatiraš, ne ostane sam. Za napuhom pride lakomnost, nečistost, nevoščljivost i. t. d.,

in kmalu bo sedem hudobnih duhov, kakor zmaj s sedmimi glavami, gospodovalo v srcu grešnikovem. — Kdo bi si želel, da ga v sredi velikanskega gozda prehiti temna noč! Kdo si želi postati žrtev neusmiljenih ropnih zveri! O grešnik, ogni se strastem, ki prežé na tvojo dušo.

Po noči v samoti ni mogoče kaj delati. Da nimamo dneva, svetlobe, kdo bi si kaj prislužil? Prav tako se godi tudi grešniku v dušni temoti. Čednosti in dobra dela so vsakemu kristjanu potrebna k zveličanju. A kaj pa si bo grešnik prislužil za nebesa, ko je sovražnik hožji, otrok jeze božje, vreden večnega pogubljenja? Se bo li Gospod oziral na delo svojega nezvestega hlapca? Nikakor. Sveta vera nas uči, da človek v grehu ne more nič zasluznega storiti za večno življenje. Naj moli, daje miloščino, naj ima vero, da bi ž njo gore prestavljal, naj da svoje telo, da bo gorel, vse svoje premoženje ubogim — dokler je v grehu, mu vse to nič ne pomaga. To torej je najstrašnejše po noči, v temoti, da ni mogoče delati, in to je najhujša kazen greha, da v njem ne moremo nič zasluznega storiti za večno življenje.

2. Kdo se bo torej čudil, ako v noči človeka tako hitro in rade premagajo moči ter ga zazibljejo v spanje. Spanje je naravni nasledek noči. Tudi grešnika se poloti dušno spanje. Le poglejmo si spečega človeka. Ne vidi nič, ne sliši nič, ne jé nič, ne dela nič, kot bil bi mrtva stvar. Prav tak je tudi dušni stan grešnikov. Ne vidi nič. Noče spoznati hudobije greha. Da je greh neskončno razžaljenje božje, kaj se meni za to? Da je novo križanje Kristusa, začetek večnega pogubljenja, dušna smrt, kaj mu je vse to mar? Še iz spomina si izbija take misli. Nasprotno pa zna tako lepo in prijetno gladiti in olepšavati svojo pregreho. To so prave slabosti človeške, katerim se ni moč izogniti. Da še celo kot čednosti slika svoje pregrehe. Napuh mu je spoštovanje samega sebe, lakomnost imenuje varčnost, jeza, sovraštvo in nevoščljivost mu je skrb za svojo srečo in blaginjo; nečistost mu je ljubezen do bližnjega, goljufija — previdnost. In če mu vendar sem in tje vest določno pové grešnost njegovega srca, kako se sam pri sebi izgovarja, kako hiti na druge zvrčati težo svojih grehov, češ tudi drugi niso boljši, in če je on slaboten, saj je Bog neskončno dobrotljiv in usmiljen in Bog ga gotovo ne bo zapustil... O nespalet! Človek naj torej Boga zapusti kolikrat mu drago, a Bog ne, Bog naj za človekom hiti, vedno in potrpežljivo čaka, kdaj se mu bo zljubilo ga poklicati na pomoč. Ali ni to strašna dušna slepota?

In če pride pogovor na izpolnovanje stanovskih dolžnosti, kako radi se hvalisajo grešniki, da nikomur nič žalega ne storé, nikogar ne goljufajo, nikogar ne ubijajo, da celo včasih v cerkev hodijo; k spovedi seveda ne, češ, saj Bog tako vé za moje grehe. Ali ni to strašna dušna slepota? Ti moj Bog! Kako določno govori sv. apostol Jakob (2, 10): *Kdor koli vso postavo spolni, pa se pregreši v enem, je vsega kriv*, t. j. je kriv vse postave, greši zoper Boga sploh, ki je dal vse postave

Grešnik ne sliši. S kolikimi dobrotami, dušnimi in telesnimi ga obdaja Bog! Zdravo telo, blago, premoženje, učenost, veselje, čast in veljava, vse to ga ne gane. Še odmeva pobožna materina beseda v srcu, čuje celo nedolžno opominjevanje svojih otrok, svareči glas skrbne žene, karajočo besedo pridigarjevo, opomine prijateljske, — vse zastonj, grešnik spi. Noče uživati nebeške hrane božje hesede, ki bi ga odvrnila od hudega, ne mara uživati Kristusove jedi, ki bi ga potrdila v dobrem. Sv. zakramenti, ti studenci milosti božje, stakajo se, ne da bi njega poživili za daljno večnost. On pa le spi in sanja o vse drugačnem, posvetnem življenju. Vesele družbe, polne mize, s kratka uživanje in razveseljevanje, to je vrhunec njegovih želja, to je — si misli — namen sedanjega življenja. O kje se bo našel srečen glas, da zbudi tega nesrečneža k novemu življenju? *Izbudi se, ki spiš in Kristus te bo razsvellil.*

Toda, kakor spečemu človeku ni ljubo, če ga kdo moti v spanju, enako tudi grešniku. Težko je zastaranemu grešniku se poboljšati, človeku to storiti ni mogoče, pri Bogu pa ni nemogoča nobena reč.

3. In prav božji glas, se mi zdi, so besede, katere nam sveta cerkev takoj na začetku cerkvenega leta kliče: *Bratje vemo, da je čas, da od spanja vstanemo. Noč je prešla, dan pa se je približal.* Dolgo, dolgo časa so vzdihovali nekdanji narodi v pregrehi, neveri in zmoti. Kristus je prišel in razgnal temoto. Napočil je dan milosti. Z veselim srcem oznanja to novico apostol rimskim kristijanom, pa tudi nam. Bojim se, da je marsikateremu izmed nas zastonj napočilo in prešlo marsikatero leto... Prešlo je, in ne bo ga več nazaj. Ali hočemo prezreti tudi to bodoče? Adventni čas je, dnevi pripravljanja na prihod Odrašenikov. Blagor tistim služabnikom, katere Gospod, kadar pride, najde čuječe. A gorje tistim, katere bo Gospod, kadar pride na račun, zalotil v spanju greha. *Sedaj je prijetni čas, sedaj so dnevi izveličanja. Danes torej, ko zaslišite glas Go-*

spodov, ne zakrknite svojih src, pridite k Njemu, ker je dober in obilna je njegova milost.

Velika grešnica je bila svoje dni Evdoksija; nečista, zapeljiva stvar, sebi in drugim v pogubljenje. Trdo je spala v pregrešnem, nesramnem spanju in se dolgo ni prebudila iz svojega žalostnega stanu. Prigodi se pa, da pri nekem bližnjem sosedu prenoči popotni puščavnik, v tihi noči poje o strašni sodbi božji in prebudi Evdoksijo. Grešnica posluša milo petje o strašnih prihodnjih rečeh, kaj hudega čaka grešnika, koliko veselje pravičnega. Kakor hitro se zdani, pošlje po svetega moža, ter ga prosi, naj ji dalje razlaga strašne resnice. Ko sliši, kako bo pravični Bog tudi njo sodil, poklekne pred služabnika božjega, izpove se svojega razuzdanega življenja, z gorkimi solzami umije svoje pregrehe; in kakor je poprej spala za večnost, oživela je sedaj za nebesa in hodila po strmi stezi pokore v večno zveličanje. Postala je svetnica.

Tudi vi ste slišali sv. evangelij o strašni božji sodbi. Tudi nam se bliža strašni sodnji dan. Čas je vstati iz spanja, poslednji čas podati se na ozko stezo pravičnega življenja. Danes imamo še lep čas, zlati čas, jutri bi bilo lahko prepozno. Vrata v večnost se nam odpirajo, skoro se za nami zaprô. Stojim pri vratih tvojega srca, kliče Jezus, in trkam. Kdo bo ostal trdovraten?

Vrzimo tedaj od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe! Vrzimo, kliče nam sv. apostol, kakor da nam z razpetimi rokami hoče pokazati, zakaj jih je toliko, ki se stanovitno ne poboljšajo. Oni namreč samo obljubijo poboljšanje, pa skoro pozabijo na svojo obljubo. Greha se varujejo do prve priložnosti, do prve izkušnje, kadar pa té zopet pridejo, duševno omedlé in se povrnejo v stare pregrehe. Bližnje priložnosti v greh nočejo zapustiti, storjene škode ne marajo popraviti, bližnjemu ne utegnejo odpustiti in tako ne odpravijo temote iz svojega srca. Ni čuda, da jih vsaka prilika zaziblje na novo v grešno spanje. Ni čuda, da se na njih izpolnjujejo besede Zveličarjeve: in poslednje tistega človeka bo hujše nego prvo. A naše poboljšanje mora biti drugačno. *V r z i m o* torej od sebe dela teme. Ne zapustimo samo greha, tudi priložnost v greh zapustimo, in sicer s tisto določnostjo, katero Zveličar od nas terja rekoč: *Ako te tvoje desno oko pohujša, izderi ga*, (Mat. 5, 29—30) t. j. boljše ti je trpeti časno škodo, bolezen, boljše ti je celo življenje dati, kot grešiti in prostovoljno ostati v grešni priložnosti.

A ne samo to. Sv. apostol kliče tudi: *oblecimo orožje svetlobe!* Svetloba so čednosti, za katere si prizadevamo iz ljubezni do Boga. Take čednosti našteva sv. apostol sam na drugem kraju (Gal. 5,

22—23.): *ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, milosrčnost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost, zvestoba, zmernost, zdržnost, čistost.* Te čednosti pa moramo obleči, t. j. stanovitno ohraniti, v njih živeti, tako rekoč svojo dušo odeti z njimi. Potem nam postanejo v resnici orožje zoper pregreho, izkušnjave in vse zapeljivosti sveta. Vojak ne vrže proč svojega orožja, dokler je nevarnost, tudi mi ne odložimo čednosti z malomarnostjo. S tem orožjem svetlobe se bomo vojskovali srečno zoper vse navale, ki udarjajo na rešitev naše duše, zoper vse sovražnike, ki se zedinjajo zoper naše zveličanje. Z orožjem svetih čednosti bomo dosegli tudi zmago nad svetom, nad seboj in nad hudobnim duhom. S tem orožjem bomo sprejeli gotovo venec pravice, katerega je obljubil Gospod vsem, ki ljubijo njegov prihod.

Bilo je krog l. 886. Avguštin, tedanji učitelj govornišтва v Milanu, je bil s seboj v silnem razdvoju. Ni vedel, kam bi se obrnil. Komu naj služi, Bogu ali svetu? Kako naj živi, za nebesa ali za svet? Take misli so ga silno mučile. *Moja duša je kakor suha zemlja* (Ps. 141.), tako je vzdihoval s kraljevim pevcem. Tožil je svojemu prijatelju Alipiju: Kaj se godi, kaj slišimo? Neučeni vstajajo in potegujejo nebesa naša, mi mrzli učenjaki pa se valjamo v mesu in krvi! Takšen je Avguštin zbežal iz hrama, kjer je stanoval, na vrt in je ondi pod smokvo jokal in vzdihoval: Gospod boš se li na večno srdil? Ne spominjaj se mojih pregreh! Kako dolgo porečem: jutri, jutri! Zakaj ne precej, zakaj bi takoj ne storil konca svojih nesramnosti? Takrat zasliši od nekod mili glas: tolle, lege t. j. vzemi in beri! Nemudoma se vrne v izbo, kjer je bilo na mizi sveto pismo, ga vzame v roke, ter ga odpre in njegovo oko zadene na besede: *Ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevoščljivosti, marveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa...* In kakor nekdanj sv. Pavel, kakor bi mu luskine odpadle raz njegovih dušnih oči, je spregledal in našel resnico, katero je toliko let iskal, luč milosti božje je zmagala, hudobija je bila premagana.

Preljubi! Prav te besede oznanjuje nam današnji dan sveta cerkev. Se bo li tudi danes našel zanje kak Avguštin?

O mili Bog dodeli,
Da tehi spet bi oživel! Amen.

Dr. A. Karlin.

2. Znamenja pred koncem sveta.

Znamenja bodo na solncu, luni, zvezdah
in na zemlji. Luk. 21, 25.

Pretečeno nedeljo sem vam govoril o koncu sveta, ter vam dokazal, da bo konec sedanjega sveta, ker nam to spričujeta pamet in božja beseda; povedal sem vam tudi, na kateri način bo pokončan svet, pristavil sem pa, da časa, kedaj se bo to zgodilo, nihče ne ve. Pa kakor se velike dogodbe navadno že nekoliko naprej slutijo, tako se bo tudi konec sveta — ta strašna dogodba, — že naprej napovedoval po nekaterih znamenjih, kdaj ima priti. Že v starem zakonu govori Bog po preroku Joelu (2, 30. 31.): *Dal vam bom znamenja na nebu in na zemlji, predno pride veliki in strašni dan Gospodov!* In v svetem evangeliju nam pa to danes Jezus napoveduje, rekoč: *Znamenja bodo na solncu, luni, zvezdah, in na zemlji bo stiska med narodi zaradi strašnega šumenja morja in valov itd.* Če tudi ne vemo ne dneva, ne ure, kedaj bo konec sveta, vendar je gotovo, da ga poprej ne bo, dokler se ta prerokovana znamenja ne prikažejo in ne izpolni, kar se ima zgoditi pred koncem sveta. Ta znamenja so vesela, pa tudi žalostna in strašna. Katera so, na to vam hočem danes v poučenju odgovoriti, ker o njih govori tudi sveti evangelij!

I. 1. Katera so vesela znamenja pred koncem sveta? Prvo veselo znamenje bo to, da bo Kristusov evangelij po vsem svetu oznanovan. Kristus je nekoč govoril o koncu sveta ter primerjal vesoljni potop ob Noetovem času in konec sveta, ki ima še le priti, ker sta si oba močno podobna, oba sta kazen za greh; rekel je namreč: *Kakor so ob dnevih pred potopom jedli in pili, se ženili in možile, do tistega dne, da je šel Noe v barko, in niso spoznali, dokler ni prišel potop in svet vzel, tako bo tudi prihod Sinu človeškega!* (Mat. 24—38—39.) Kakor so torej ljudje pred potopom brez skrbi živeli, tako bodo tudi pred koncem sveta, in kakor so bili pred potopom opominjani k pokori po Noetu in njegovi barki, tako bo tudi pred koncem sveta veliko napovedovalcev, ki bodo oznanili konec sveta, na katera naj bi ljudstva pazila in poslušala, ter se pripravljala za strašni konec. Prvi izmed teh napovedovalcev je prerokovanje Gospodovo, da bo njegov evangelij oznanovan vsemu svetu. In evangelij kraljestva — govori pri sv. Mat. 24, 14 — *bo oznanovan po vsem svetu, v pričevanje*

vsem narodom, — in tedaj bo prišel konec! — S tem prerokovanjem se vjemajo tudi stari preroki. David pravi: (ps. 71, 8.) *In bo (Mesija) gospodoval od morja do morja, in od reke do pokrajin zemlje. In molili ga bodo vsi kralji zemlje; vsi narodi mu bodo služili.* Po teh prerokbah bi konec sveta ne imel prej priti, dokler ne bode Kristusov nauk po vseh deželah in po vseh krajih na vesoljnem, zemeljskem okrožju oznanovan; od solnčnega izhoda, do zahoda povsod bodo morali spoznavalci Kristusovi prebivati. S tem se vjema tudi druga Kristusova beseda; da bo *en hlev in en pastir.* (Jan. 10, 16.); torej ima pred koncem sveta biti samo ena cerkev z enim poglavarjem! Ker je pa v sedanjih časih toliko različnih veroizpovedanj, in se še vedno nova prikazujejo, katera o Kristusu in njegovem evangeliju nič ne vedo, ali vedeti nočejo, bi lahko kdo iz tega sklepal, da ne bo še tako hitro konec sveta. Toda pri Bogu je vse mogoče! Kake nenavadne naredbe božje vtegnejo svet hitro predrugačiti, zlasti ker je dandanes zveza z najbolj oddaljenimi kraji kaj hitra in lahka, torej tudi oznanovanju sv. evangelija kaj ugodna tudi po najbolj daljnih krajih in deželah sveta! Sicer pa sveti evangelij le pove, da bo Jezusov nauk poyssod oznanovan, ne pa, da ga bodo tudi vsi sprejeli.

2. Drugi veseli napovedovalec konca sveta je pa prerokovanje, da se bodo pred koncem sveta judje vrnili v pravo Kristusovo cerkev, in Kristusa molili. Že v starem zakonu je bilo prerokovano, da bosta pred koncem sveta prišla preroka Enoh in Elija zopet na zemljo iz tega namena, da bi svoje rojake jude spreobrnili k pravi cerkvi Jezusa Kristusa. *Glej — pravi Gospod — jaz vam bom poslal preroka Elija, predno pride Gospodov dan, veliki in strašni. In bo obrnil srce očetov k sinovom, in srce sinov k njihovim očetom.* (Mat. 11, 56.) Pa tudi Zveličar sam to prerokovanje potrdi, rekoč (Mat. 17, 11.): *Elija bo prišel, in bo vse poravnal!* Torej Enoh in Elija prideta pred drugim prihodom Kristusovim na svet združiti s Kristusovo cerkvijo jude, ki so se tako dolgo časa in tako trdovratno Kristusu ustavljali.

Zdi se zopet, da bi se to še ne vtegnilo tako hitro zgoditi, zlasti ker so judje vedno bili in so še največji sovražniki Kristusa in njegove cerkve, zlasti po svojih časopisih! Toda pri Bogu ni nič nemogoče! Vsaj vidimo, kako nekateri izmed njih v sedanjih dneh z božjo milostjo prestopajo k Jezusovi cerkvi, in postajajo njeni goreči udje, akoravno so bili poprej grozno nasprotni, kakor Ratisbone in drugi! Bog vtegne dopustiti kake ne-

navadne dogodke, ki vtegnejo tudi jude pripeljati k spoznanju in k resnici. Če je to pri posameznih mogoče, zakaj bi pa tudi pri celem rodu ne bilo? In na to zopet ni ravno treba dolgo čakati. Mi sicer res ne vemo, kedaj se bo to zgodilo, a to vemo, da se bo pred svetovnim koncem gotovo zgodilo, ker je to prišlo iz božjih ust. — Glejte, ta so vesela in tolaživna znamenja pred svetovnim koncem; ozrimo se pa še sedaj na žalostna in strašna znamenja, ki nam bodo napovedovala konec sveta!

II. Žalostna znamenja pred koncem sveta so dvojne vrste: nekatera bodo na zemlji, — druga na nebu.

1. a) Pred koncem sveta bo prišel še »antikrist« na zemljo, t. j. človek, ki bo imel veliko čast in bogastvo na razpolago; in bo, s smrtnim sovraštvom do Boga navdan, skušal in tudi dosegel odpad mnogih od Kristusa in njegove cerkve. Sv. apostol Pavel sam nam to pove (v II. Tes. 2, 3.) rekoč: *Poprej bo prišel odpad in se bo razodel človek greha, sin pogubljenja, ki se bo vstavljal in vzdigoval čez vse, kar se Bog imenuje, ali kar se po božje časti, tako, da bo v templu božjem sedel, in se skazoval, kakor da bi bil Bog!* Pred koncem sveta bo torej večina ljudi zopet odpadla od vere v Kristusa, kot pravega Boga, in njegove cerkve, kot božje ustanove. Pa porečete: ravno poprej si pa rekel med veselimi znamenji pred koncem sveta, tudi to: da bodo povsod Kristusa, kot pravega mesija spoznali, v njegovo cerkev stopili, in ga povsod in na vseh krajih molili. Pač res bo to. Toda te vesele srečne ure bodo hitro prešle, in antikrist bo s svojimi navideznimi čudeži in zapeljevanjem ljudstvo potegnil za seboj proč od Boga! To Kristus sam potrduje (Luk. 18, 8.), rekoč: *Kadar bo Sin človekov prišel, bo mar vero našel na zemlji?* Še bolj jasno nam je pa to povedal pri drugi priliki, rekoč (Mat. 24, 24.): *Vstali bodo krivi Kristusi, in krivi preroki, in bodo delali velika znamenja in čudeže, (t. j. navidezne z satanovo pomočjo) tako da bi bili zapeljani tudi izvoljeni, ko bi bilo mogoče.* To je pač eno izmed najbolj žalostnih znamenj, ki se bodo zgodila pred koncem sveta, da bodo ljudje sploh zapustili Boga, in bi nihče rešen ne bil, ko bi zaradi izvoljenih ne bili prikrajšani tisti dnevi!

Pa boste morda mislili, kako bi bilo mogoče, da bi ljudje, ki so ravnokar vstopili v Jezusov hlev, ali sv. cerkev, zopet tako nehvaležno mogli zapustiti Boga in Kristusa, in se okleniti kakega človeka, če je tudi še tako bogat in imeniten? O kristjani! to je kaj lahko mogoče pri veliki človeški slabosti, in se bo res zgo-

dilo, ker nam to božja beseda potrjuje, kar se je že mnogokrat zgodilo. Ne le posamezni ljudje, temveč celi rodovi in dežele so odpadle od prave vere, kakor nas zgodovina uči. Mnogo jih je bilo, ki so bili učeni, in na visoki stopinji pobožnosti in strahu božjega, pa žalostno, — postali so brezverci in odpadniki! Pa ne le samo posamni ljudje, temveč celi rodovi in dežele. Mislite na Nemško, Angleško, Afriko, kaj niso bili pred leti ondi vsi katoličanje, ki so imeli svetnike za učnike, ki so vsi spoznali v rimskem papežu svojega od Boga postavljenega poglavarja, Kristusovega namestnika, in ki so se doma pridno udeleževali daritve svete maše in drugih zakramentov, — kaj je pa dandanes? Odpadniki so! Nimajo več svetih zakramentov! In kdo je to storil? En sam človek v svojem napuhu in brezbožnosti! — Ravno taka je na Ruskem, Grškem, Turškem in v Aziji; kjer je nekdanj naj lepše cvetelo krščanstvo, in vera v Boga, kjer so apostoli sejali seme v križanega Boga, tam so sedaj odpadli od vere, zapeljani po spletkah in zvijačah nekaterih napuhnežev, ter sedaj živijo v krivi veri, ločeni od prave Kristusove cerkve! Kristjani! človeško srce je kaj čudna reč! Kar danes ljubi, jutri že lahko do smrti sovraži. Torej, kar je nekdanj in sedaj res in mogoče bilo, kako da bi ravno to pred koncem sveta ne bilo mogoče? In to bo tudi, ker nam zagotavlja božja beseda!

b) Med žalostna in strašna znamenja na zemlji pred koncem sveta pa spadajo nadalje grozne vojske. Sveti evangelist Matevž (24, 7.) pravi: *Vstal bo narod zoper narod, in kraljestvo zoper kraljestvo, in kuga, lakota in potresi bodo po mnogih krajih.* Vojska je strašna reč, kdo tega ne ve? In kako strašno bo še le pred koncem sveta, ker bo vse vstalo eden zoper drugega, ko bo vsa zemlja eno samo bojno polje, ko se ne bo zemlja več mirno obdelovala s plugom, in obsejevala z semenom, ampak bo samo meč imel svoj posel, ko se ne bo zemlja namakala s pohlevnim dežjem, temveč s človeško krvijo, in ko bo zrak odmeval od zdihov in stokov ranjenih in umirajočih! ... Pa ne le vojske, tudi druga gorjá, ki so navadno v zvezi z vojskami, bo moral občutiti svet. Sveti evangelij pravi: da bo kuga in lakota med ljudmi, in stiske take, kakor jih ni bilo od začetka sveta! Zopet se bodo na zemljo povrnili tisti žalostni, in še bolj žalostni in strašni prizori, kakor so bili ob času razdejanja Jeruzalemskega mesta! Še neko šibo omenja sveti evangelij, ki bo svet z groznim strahom pretresala, in ta je: potresi, in šumenje morja in valov! Kak strah po spre-

letaval človeški rod, ko se bo jela zemlja tresti mu pod nogami, in ko bo morje izstopilo, in se jelo izlivati po zemlji kakor o vesoljnem potopu, — kdo more te groze prav popisati, ali sedaj prav občutiti?

2. K tem groznim znamenjem na zemlji pa se bodo pridružila še druga na nebu! Sveti evangeliј govori: *Kmalu po stiski tistih dni, pa bo solnce otemnelo, in luna ne bo dala svoje svetlobe, in zvezde bodo padale z neba, in vse nebeške moči se bodo gibale!* — Strašne in grozne so res šibe, s katerimi hoče pravični Bog svet prenoviti; kde bi pri teh mislih ne štel srečnih tistih, ki v grobeh počivajo!

Kristjani! zahvalimo Boga, da živimo ob takem času, ko smo prosti še teh šib, ter lahko se z mirnim srcem izpolnujemo voljo božjo in si nebesa služimo. Zahvalimo Boga, da smo v njegovi pravi cerkvi, in trdno se je držimo. Živimo sploh tako, da se nam teh prerokovanih strašnih znamenj ne bo treba bati; zakaj le tisti ljudje bodo strahu in groze koprnili, ki ima čez ves svet priti, ki imajo z grehom obteženo vest; vsem drugim pa bodo te grozne dogodbe res jako trd in britek, sicer pa hiter prehod k novemu, lepšemu življenju. Amen. A. Šimenec.

Praznik brezmadežnega spočetja.

I. Brezmadežno spočetje oznanjeno.

Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj.
Luk. 1, 28.

Lepa je bila naša prva mati Eva, ko je prišla iz roke Stvarnikove. Bog jo je obdaril z najlepšimi lastnostimi duše in telesa. Telo njeno je bilo krasno, cvetoče, večno mladostno in po posebni milosti božji neumrjoče. A še lepša je bila njena duša v oblačilu nedolžnosti in posvečujoče milosti božje, zares prekrasna podoba božja. Bog je Evo namenil, da naj bode srečna mati srečnih otrok božjih, da naj jim zasluži in izroči vse te prelepe darove duše in telesa, katere je sama prejela od Boga. — Pa ta nesrečna mati se je dala zapeljati v velik greh, in je tako zgubila za se in za svoje otroke vse nadnaravne darove božje, zgubila posvečujočo milost in tako izbrisala s svoje duše nadnaravno podobo božjo, zgubila pravico otrok božjih, pravico do nebeškega raja, zgubila

zemeljski raj, zaslužila časno in večno smrt. Mislite si, predragi! kako je bilo pri srcu Evi, naši nesrečni prvi materi, t a k r a t k o je umirala. Videla je pred seboj celo neskončno dolgo vrsto ubogih človeških otrok, milijone svojih otrok, kako trpijo, silno trpijo v tej zemeljski dolini solz. Videla je vse solze, ki se bodo pretakale na zemlji, toliko solzâ, da bi celo morje napolnile. Videla je tudi milijone in milijone svojih najbolj nesrečnih otrok, ki se bodo pogreznili v večni ogenj peklenški, od prvega rojenega sina Kajna, pa do zadnjega smrtnega grešnika, ki bo obsojen v pekel. Oh, kako bridka je bila njena zadnja ura, ko ji je vest očitala, da je ona sama kriva vse te žalosti, tega trpljenja, teh solz in večne nesreče svojih otrok. Samo nekaj jo je tolažilo ob smrtni uri, namreč obljuba božja, da bo prišla čez dolgo dolgo let druga njena izvoljena hči, ki bo popravila, kar je ona zagrešila, ki bo premagala in osramotila peklenško kačo, ki se je zdaj posmehovala nesreči, ki jo je pripravila nad človeški rod.

Potem je sledilo celih 4000 let joku, žalosti in trpljenja za uboge Evine otroke. V solzah so se rodili na svet, v solzah so živeli in trpeli, v solzah so umirali, ker niso mogli v nebesa. Kar se neskončno usmiljeni Bog usmili in ustvari drugo Evo, drugo boljšo mater otrok božjih. Sv. Duh jo prvi trenutek napolni z vsemi milostmi, Sin božji jo izvoli za svojo mater in se ponudi nebeškemu Očetu, da po nji pride na svet v človeški podobi, da bo zadostil pravici božji in odrešil ljudi. Ta trenutek je veselje napolnilo nebo in zemljo, ko je bila spočeta presveta Devica Marija, izvoljena mati Sina božjega, druga boljša mati človeških otrok.

Zdaj vas pa prašam: Kakošno je Bog ustvaril Marijo, svojo najljubšo hčer? Ali mar mislite, da je Bog Marijo ustvaril manj lepo na duši in na telesu, kakor je bila Eva, ki je bila le mati človeških otrok, Marija pa je imela biti mati samega Sina božjega? Ne! Ako je bila Eva, prva mati na telesu tako lepa, si smemo misliti, da je bila tudi Marija najlepša med vsemi ženami; saj je mati Jezusa, ki se imenuje v sv. pismu „*najlepši človeški otrok*.“ In ako je bila Eva od Boga ustvarjena brez greha, v posvečujoči milosti, vsa nedolžna, čista, sveta, brez madeža na duši, ali ne bomo zagotovo verjeli, da je Bog tudi Marijo ustvaril prvi trenutek na duši popolnoma čisto, sveto, brez madeža izvirnega greha? Kdo bi se upal reči, da Bogu to ni bilo mogoče? Ali se ni spodobilo, da je imel Sin božji tako mater, ki je bila vsikdar brez madeža, ki tudi eden trenutek ni bila v grehu?

Glejte, ravno zato je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta.

Da bodete pa to bolje spoznali in trdno verovali, vam bom danes razložil, kako je bilo brezmadežno spočetje Marije Device slovesno oznanjeno, in sicer 1) v raju, 2) v Nazaretu, 3) v Rimu, 4) v Lurdu.

Prvi nesrečni greh je bil storjen v raju. Trepetaje klečita prva grešnika pred neskončno svetim, pravičnim Bogom in čakata sodbe iz ust pravičnega sodnika. Ničesar drugega nista mogla pričakovati, kot sodbo večnega pogubljenja, da ju bo razžaljeni Bog koj vekomaj zavrgel in rekel: *Poberita se spred mene, prokleta v večni ogenj...* Zakaj dobro sta vedela, kaj se je zgodilo hudobnim angelom, ki so grešili zoper svojega Gospoda, da jim Bog ni prizanesel, temuč jih je koj zavrgel, in jih *s peklenskimi vrvmi potegnil v brezno in v trpljenje izdal*. A neskončno usmiljeni Bog se je milostno ozrl na prva svoja otroka, katera je v ljubezni ustvaril, na prva skesana spokornika, ki sta klečala pred njegovimi nogami; ju ni koj pogubil, ker nista popolnoma sama iz sebe grešila, ampak zapeljana po hudobnem duhu, in ju je sklenil rešiti. In glejte čudež božjega usmiljenja. Še preden jima je naložili kazen, katero bota morala trpeti za svoj veliki greh, je že napovedal Odrešenika, ki ju bo rešil največje nesreče večnega pogubljenja, in jima bo zadobil zopet pravico otrok božjih, zato, da bi v svoji nesreči ne obupala, ampak vdano trpela in delala pokoro. Zato se je najprvo obrnil do hudobnega duha v podobi kače, ki se je zdaj veselil svoje zmage, da je človeka pogubil, in mu je napovedal, da bode tudi on kedaj premagan in sicer od žene: *Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, med tvojim zarodom in njenim zarodom, ona ti bo glavo strla, in ti boš njeno peto zalezovala*. Te besede se imenujejo protoevangelii, prvo veselo oznanilo prihodnjega Odrešenika.

Poglejmo najprej, kaj pomenijo te besede. Te besede ne veljajo kači, katere se je hudobni duh poslužil, ampak nevidni peklenški kači, satanu. Hudobni duh je mislil, da bodo ljudje zdaj, ko so ga poslušali in se od Boga ločili, njemu služili in pod njegovo oblastjo. Bog pa mu napove, da ga bo žena premagala, kakor je on zdaj ženo premagal. Ta žena bo Marija, mati prihodnjega Odrešenika. Njen zarod je Odrešenik, ki je po človešk

naravi rojen iz Marije Device; zarod hudobnega duha pa so vsi hudobni ljudje, ki služijo satanu. Zato je rekel Bog: *Sovrašтво bom naredil med teboj.* . . Žena, namreč Marija, bo hudemu duhu glavo strla, ga premagala, in mu vzela oblast čez ljudi. Hudobni duh pa ji bo nasprotoval, ji hotel škodovati, pa ji ne bo mogel mnogo, ampak bo samo njeno peto zalezoval, jo na peti rnil, bolečine in britkosti ji bo sicer napravil, a premagati je ne bo mogel. Kako pa je Marija premagala hudobnega duha? S svojim zarodom, s tem, da je rodila Sina božjega, Odrešenika, ki je ves človeški rod rešil iz oblasti satanove. Kako je pa peklenska kača zalezovala njeno peto? Satan je Zveličarju in njegovi presveti materi napravil velike britkosti in bolečine; on je n. pr. Judežu navdal misel, da je Jezusa prodal, on je nahujskal judovske duhovne, da so terjali njegovo smrt. Pa ravno s svojo smrtjo na križu je Jezus satana premagal in svet odrešil.

Iz teh besed evangelija pa sledi jasno in določno ne samo to, da je Marija res mati božjega Sina in Zveličarja, ampak tudi da je ona sama bila zmiraj brez vsacega greha, torej brez madeža izvirnega greha. Zakaj sleherni, kateri ima kak greh, lastni ali podedovani greh, je v sužnosti satanovi. Ko bi bila Marija imela tudi le en trenutek na sebi izvirni greh, bi bila tudi ona v sužnosti satanovi in premagana od hudobnega duha. O nji bi se ne moglo reči, da mu je glavo strla, da ga je popolnoma premagala. Te besede božje tedaj pričajo, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. Tako je Bog že 4000 let poprej, preden je bila Marija spočeta, naznanil to njeno največjo milost in srečo, da bo izvzeta iz vseh drugih grešnih Evinih otrok.

2. Kar je Bog v raju obljubil Adamu in Evi, to sta potem vedno pripovedovala svojim otrokom, in ti zopet svojim otrokom, in tako se je ohranila obljuba božja med ljudmi, posebno med izraelskim ljudstvom. Vseh 4000 let so se s tem tolažili v revah zemeljskega življenja, in so srčno hrepeneli, da bi skoraj prišla srečna žena, ki bo strla glavo peklenski kači, in jih rešila iz njih sužnosti, tista blažena žena, iz katere bo izšlo solnce pravice, Kristus naš Bog, ki bo odvil prekletstvo, prinesel blagoslov, smrt osramotil in prinesel večno življenje. Preroki božji pa so vedno poživljali njih upanje in kazali na Odrešenika in njegovo mater, tako prerok Izaija (11, 1.): *Pognala bo mladika iz Jesetove korenine* (iz Davidove hiše), *in cvetlica bo izrastla iz njegove ko-*

renine (namreč Marija, hči Davidove hiše). — Glejte, Devica bo spočela in Sinu rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel. Zato so pravični stare zaveze srčno Boga prosili, da naj skoraj pošlje Zveličarja z besedami, katere molimo in pojemo v adventnem času: »Vi oblaki ga nosite, ali zemlja naj ga dá; ve nebesa ga pošljite, skor Zveličarja sveta.«

Čez dolgo, dolgo časa je bila rojena sveta Devica, katero je Bog izvolil za mater svojemu Sinu, Odrešeniku, cvetica iz Jesetove korenine; že je cvetela kakor lepa lilija med izraelskimi devicami v Nazaretu, blažena Devica Marija, hči Davidova. Ona sama je med vsemi pobožnimi dušami najgorečnejše hrepenela in Boga prosila, da bi poslal na svet Odrešenika, in da bi ji dal srečo, videti tisto srečno devico, ki bo mati njegova; zakaj v svoji globoki ponižnosti si še misliti ni upala, da bi večni Bog ravno njo povzdignil tako visoko. Ko je bila tedaj zamaknjena v molitvi, pride k nji angel Gabriel, od Boga poslan, in jo pozdravi s čudovitimi besedami: *Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami*. Te besede so torej prišle iz nebes od Boga samega, in so bile tako čudovite, da Marija v svoji ponižnosti ni mogla verjeti, da bi bile nji rečene, zato se je prestrašila in mislila, kakšno bi bilo to govorjenje. S temi besedami je Bog drugič naznanil, da je bila Marija brez vsacega greha in tudi brez madeža izvirnega greha spočeta. Zakaj besede: *Ti si milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami* jasno povejo, da Marija nikdar ni bila brez milosti, nikdar brez Gospoda, nikdar žena pod prekletstvom božjim, torej nikdar v grehu, tudi ne prvi trenutek svojega spočetja, ampak da je bila zmiraj polna milosti, da je bil zmiraj Bog z njo s posvečujočo milostjo, da je bila zmiraj najbolj blažena med vsemi Evinimi otroci, torej tudi brez madeža izvirnega greha spočeta.

3. Resnico, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta, so vsled božjega razodenja učili najsvetejši in najbolj razsvetljeni učeniki svete katoliške cerkve, so verovali vsi pobožni kristjani vsa stoletja krščanstva, dasiravno še ni bila določena verska resnica, katero mora verovati vsak kristjan, ako hoče biti zveličan. Še le papež Pij IX. je to versko resnico slovesno oznanil. To se je zgodilo leta 1854. na današnji praznik v Rimu v cerkvi sv. Petra.

Zbralo se je takrat na povabilo papeževo 150 škofov iz vseh krajev sveta in brezštevila množica ljudstva v cerkvi sv. Petra.

Pričela se je sveta maša vpričo papeža, kardinalov in škofov. Ko je bil odpet evangelij v latinskem in grškem jeziku, okolu 11. ure, pristopili so najstarejši izmed kardinalov, nadškofov in škofov k prestolu papeževem in so prosili: »Sveti Oče, blagovolite v tej cerkvi, ki je posvečena prvaku apostolov, v tako slovesnem zboru kardinalov, škofov in vernega ljudstva, povzdigniti svoj apostolski glas in razglasiti versko resnico brezmadežnega spočetja Marijinega, nad tem bo veselje v nebesih in največja radost na zemlji.« — Sveti Oče odgovori, da hoče poprej poklicati sv. Duha na pomoč, potem poklekne in zapoje hvalno pesem: »Veni creator Spiritu«, in z njim kleči, poje in moli ves zbor škofov, duhovnikov in vsa zbrana množica ljudstva, tako da od molitve in petja odmeva cela ogromna cerkev. Po pesmi je vse tiho. Sv. Oče vstane kot največji nezmotljivi učenik cerkve, ter oznani z ginjenim glasom, tako da mora večkrat prenehati: »Verska resnica, da je bila preblazena Devica Marija v prvem trenutku spočetja po posebni predpravi in milosti božji z ozirom na zasluženje Jezusa Kristusa, Zveličarja človeškega rodu, čista ohranjena vsacega madeža izvirnega greha, je od Boga razodeta, zato jo morajo vsi verniki trdno in stanovitno verovati.« — Vsi so bili ginjeni do solz, in ko je svet Oče sklenil svoje besede, so se vseh oči veselja lesketale, vsi zvonovi rimskega mesta so zapeli, iz papeževega angeljskega gradu so grmeli topovi. Potem se je sveta maša nadaljevala do konca, poslednjič se je še zapela zahvalna pesem, katero je zopet pela vsa cerkev. Nepopisljivo veliko je bilo veselje krščanskega ljudstva po vseh deželah sveta, ko se je to razglasilo. Povsod so Boga hvalili, in milijone jezikov je slavilo najčistejšo, brezmadežno kraljico nebeško Marijo.

Tako je bilo tretjič slovesno oznanjeno, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. Oznanila je nezmotljiva sveta cerkev, kateri je Bog sam, Jezus Kristus, izročil svoj razodeti nauk, da ga hrani in čistega oznanjuje s pomočjo nezmotljivega svetega Duha.

4. Leta 1854. je tedaj sv. cerkev slovesno oznanila versko resnico brezmadežnega Spočetja Marije Device, in glejte čuda! dobra tri leta potem je Marija sama to resnico potrdila v čudoviti prikazni v Lurdu.

Vam vsem je dobro znano, kako se je Marija prikazovala v v Lurdu nedolžni deklici Bernardki; zato ne bom tega obširno pripovedoval, ampak samo kratko povem, kako se je Marija prikazala in izrekla, da je »Brezmadežno Spočetje«. Bilo je 11. svečana 1858. ob 11. uri dopoldne, ko je prišla Bernardka na breg potoka Gav drv nabirat. Začne se sezuvati, da bi prebredla vodo, kar zasliši silno šumenje neznanega piša. Bernardka vzdigne glavo, pogleda pred se in zažene, ne, — hotela je zagnati veliko vpitje, ki ji je pa obtičalo v grlu. Po vsem životu se trese, zgrudi se in poklekne. Vrh jame v skalnati votlini je stala v nadzemeljski svetlobi prečudno lepa gospa, videla se je čisto mlada, kakor da bi imela 20 let. Deviška čistost in materinska častitljivost se je čudovito strinjala v obličju nebeške prikazni. Njeno oblačilo je bilo belo kakor neomadeževani gorski sneg, izpod bele obleke so bile videti bose noge, ki so počivale na skali in lahno stale na veji rožnega grma, na vsaki nogi se je razcvetela skrivnostna zlato-rumena cvetica. Okoli ledja je imela kakor nebo višnjeve pas, ki je spredaj visel v dveh dolgih trakovih skorej do nog. Okoli glave je imela belo zagrinjalo, ki je pokrivalo pleča in zadaj viselo do roba obleke. V pobožno sklenjenih rokah je držala rožni venec na zlati verižici, jagode rožnega venca so drsele druga za drugo med prsti. To prikazen je videla Bernardka in se je vrgla na kolena. V prvem strahu je nehote prijala za rožni venec, in se hotela pokrižati, pa se je tako tresla, da ni mogla vzdigniti roke. Ljubeznivi pogled in smehljanje nebeške prikazni pa ji je dalo pogum. Nebeška gospa se sama pokriža častiljivo in ljubeznivo, in tudi Bernardkina roka se je počasi vzdigovala, ter je ravno tisti čas naredila znamenje križa. Deklica se ni več bala, in ker ni vedela, kaj naj bi storila, začne moliti rožni venec. Ko konča z besedami: »Čast bodi Očetu...« izgine svetla Devica, kakor bi trenil.

To je bila prva prikazen, a potem je bilo vseh še 17. Zadnja je bila 25. sušca na praznik Oznanjenja Marije Device. Do takrat prikazen še ni povedala, kdo da je. Ko se ta dan zadnjikrat prikaže, ji reče Bernardka: »Ljuba Gospa, bodite tako dobri in povejte, kdo da ste in kako vam je ime.« Veličastna prikazen se nasmehe in nič ne odgovori. Bernardka jo vnovič vpraša: »Ljuba Gospa...« Bilo je videti, da je prikazen še bolj zažarela, pa še ni nič odgovorila. Bernardka vpraša tretjič: Ljuba Gospa...« Prikazen še vedno molči. Bernardka še enkrat ponovi svojo prošnjo: »Ljuba Gospa...« Prikazen je imela roke pobožno

sklenjene, in njen obraz se je svetil v bliščobi neskončne blaženosti. Na zadnje prašanje prikazen razklene roke in spusti venec na desnico, potem pobesi roke proti zemlji, kakor da bi ji kazala svoje deviške roke polne blagoslova. Na to jih vzdigne proti nebeškim višavam, od koder je prišel ta dan nebeški poslanec Gabriel, potem jih pobožno sklene, in gledaje v nebesa z neizrekljivo hvaležnostjo izreče besede: *J a z s e m B r e z m a d e ž n o S p o č e t j e.*

Tako je Marija sama potrdila, kar je pred tremi leti cerkev božja slovesno oznanila, nauk o brezmadežnem Spočetju Marije Device. Sicer ni določena verska resnica, da mora vsak kristjan pod kaznijo izobčenja verovati te prikazni v Lurdu, vendar bi bilo predrzno in tudi nespametno tajiti, kar je tako očitvidno spričano s premnogimi čudeži. Sam papež Pij IX. in sedanji sveti Oče Leon XIII. so večkrat potrdili resničnost prikazovanja in podelili romarski cerkvi v Lurdu posebne predprave. Zdaj je najslavnejša in najbolj obiskovana božja pot Marijina.

Predragi častivci Marijini! zato le trdno verujmo to veselo resnico, častimo vneto brezmadežno spočeto Devico in Mater božjo, pa jo tudi srčno prosimo, da naj nam pomaga v vseh potrebah, zlasti pa v tem, da se varujemo nesrečnega greha, ki je najgriši madež duše, smrtnega greha, ki umori dušo in jo stori vredno večnega ognja. Zdihnimo večkrat k nji: »O Marija brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo.« Amen.

L. Škufca.

2. Liturgična pridiga.

Kraljica brez madeža izvirnega greha
spočeta, prosi za nas! Lavr. lit.

Praznik, posvečen Kraljici brez madeža izvirnega greha spočeti, je postavila sv. cerkev kaj primerno v adventni čas. V tem cerkvenem času se spominjamo tistih štiri tisoč let, ko so pravični stare zaveze pričakovali obljubljenega Odrešenika. Ali mar moremo ali smemo pri tem spominu pozabiti Matere njegove? Ali moremo drugače, kakor da nam stopajo v tem času živo pred oči tudi prerokbe in predpodobe, kažejoče v stari zavezi na Marijo? Zlasti dva svetopisemska reka, eden iz stare, drugi iz nove zaveze, se nam današnji praznik posebno

vzbujata v spominu. Prvi obljublja Odrešenika in njegovo Mater v raju, to je prvo veselo oznanilo božje po prvem grehu, in to se glasi: *Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, med tvojim in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla, in ti boš njeno peto zalezovala.* (I. Mojz. 3, 15.) Kdo je ta žena? V novi zavezi jo je videl sv. Janez v skrivnem razodenju takole: *In veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana, in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz dvanajst zvezd.* (Raz. 12, 1.) Ta žena je očitno presveta Devica Marija; ona je mati Sina božjega, ki je razdejal kraljestvo satanovo; peklena kača sicer vsled tega siče, toda Jezus Kristus je neskončno vzvišen nad vse peklenške moči. Svojo Mater pa je postavil Jezus kraljico zemlje in nebes. Na podlagi teh dveh svetopisemskih rekov in prikazni je sestavljena tudi znana podoba Kraljice brez madeža izvirnega greha spočete.

Praznik samo »spočetja Marijinega« so praznovali na vzhodu že v petem stoletju, na zapadu v sedmem stoletju na Španskem. Papež Skst IV. ga je v petnajstem stoletju uvedel v Rimu, papež Pij V. pa zapovedal za celo cerkev. Inocencij XII. ga je proslavil z osmino za celo katoliško cerkev. Gregorij XVI. je lavretanskim liturgijam dodal častno prošnjo: »Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas!« Papež Pij IX. je vpeljal ta praznik pod imenom »brezmadežnega spočetja«, to resnico najslavesniše proglasivši kot versko dné 8. grudna 1854. Od tistega časa imajo mašne bukve tudi nov obrazec za današnjo sv. mašo. Razložim ga vam v čast Kraljici brez madeža izvirnega greha spočeti.

1. V h o d je vzet iz Izaija preroka (61, 10.), kjer se Mariji pokladajo te-le besede na jezik: »Veselila in veselila se bom v Gospodu, in moja duša se bo radovala v mojem Bogu, ker me je oblekel v oblačilo zveličanja in me ogrnil z obleko pravičnosti, kakor nevesto, ki se nališpa s svojo dragotino.« Gospod je oblekel Marijo v oblačilo prvotne pravičnosti in svetosti precej v prvem trenutku njenega življenja, zato nam tu sv. cerkev Marijino dušo, tega vekomaj v nebesih se radujočo, kaže kot prezalo in prebogatoto nevesto. Nadaljuje pa pristopne besede z 2. vrsto 29. psalma: »Povzdigoval te bom Gospod! ker si me sprejel; in nisi dal mojim sovražnikom veseliti se nad menoj.« To je ravno bilo in je največje veselje Marijino, da ni bila tudi en trenutek ne pod oblastjo satanovo, tega najhujšega nasprotnika božjega in človeškega. Po

posebni milosti je ostala obvarovana madeža izvirnega greha in vseh nasledkov tega greha, zakaj ti so nezdružljivi z njenim materništvom. V milosti božji je bila utrjena, niti najmanjši greh, tudi nobena nepopolnost ni kazila njene čistosti. Zato je bila tčlikanj hvaležna Bogu, in tako visoko je čislala ta čudež, da jo nam sv. cerkev z besedami njenega očaka Davida predočuje današnji praznik na nebeškem dvoru Boga poveljučujočo.

2. Zbirna molitev, prva praznična, se glasi: »Bog, ki si po brezmadežnem spočetju Device svojemu Sinu pripravil vredno prebivališče: prosimo Te, ki si vsled sklenjene smrti ravno tistega svojega Sina njo obvaroval vsacega greha, da tudi mi po njeni priprošnji čisti pridemo k Tebi.« V tej molitvi prosimo torej Boga, da naj z ozirom na brezmadežno spočetje Marijino in na njeno brezgrešnost tudi nam dodeli čistim priti v nebesa. Bogu ni bilo dovolj, da bi Mati njegovega Sina bila prosta vsacega lastnega greha, tudi ne, da bi bila prvi trenutek po spočetju očiščena podedovanega greha, Bog je hotel še več, hotel je popolno čistost njeno; odtod njeno brezmadežno spočetje. Bog Sin je svoji Materi naklonil prihodnje zasluge svoje smrti, s tem jo je obvaroval podedovanega greha.

3. Berilo za današnjo sv. mašo je ravno tisto, kot na praznik rojstva Marijinega. Modrost govori po bukvah pregovorov (8. p.), kako jo je Gospod imel že od nekdaj, kako je bila v njem že pred stvarjenjem, blagruje tudi tiste, ki se nje držé, ki njo poslušajo. Sv. cerkev obrača ves pomen današnjega berila na Marijo. Da se Sin božji včloveči, bilo je od vekomaj v božjem sklepu, in ker je v tej skrivnosti Sin človekov neločljiv od svoje Matere, zato je tudi Marija bila od vekomaj v božjem duhu. Češčenje brez madeža spočete Device Marije je zlasti v poslednjih desetletjih posvetilo premnogo duš, katere so jo častile bodisi zasebno ali v bratovščini s pobožnim rekom: »Marija, brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas, ki se k Tebi zatekamo!« Ni mogoče naštetiti tudi tistih, ki so se spreobrnili po čudežni svetinji Marijinega brezmadežnega spočetja. In kdo je, ki bi sedanje dni ne bil slišal še ničesar o očitivnih čudežih v Lurdu, kjer se je Marija samo sebe zaznamovala naravnost »brezmadežno spočetje?« Vse to je pač dejanski dokaz, kako zvesto spolnuje Marija svojo obljubo, dano po besedah današnjega berila: »Kdor mene najde, najde življenje, in prejme zveličanje od Gospoda.« Vidi se tudi dan na dan očitneje vresničen drug rek današnjega berila: »Moje veselje

je bivati s človeškimi otroci« ter jim — tako lahko pristavimo — dušno in telesno pomagati.

4. Za berilom uvrščeni vmesni spev je vzet deloma iz bukev Juditinih (13, 23.). Ko je namreč pogumna vdova Judita odsekala asirskemu vojvodu Holofernu glavo, tedaj so jo blagrovale vsi Izraelci in posebej prebivalci mesta Betulije. Sam poglavar Izraelovega ljudstva, Oziya, jo je nagovoril tako-le: »Oblagodarjena si ti, o hči! od Gospoda, najvišjega Boga, pred vsemi ženami na zemlji.« Mati božja je premagala peklenskega Holoferna, zato se »Devica Marija« slavi današnji praznik s temi besedami sv. pisma. In zopet se besede, s katerimi so izraelski duhovniki proslavljali Judito po begu Asirjanov, obračajo danes na Devico Marijo. »Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraela, ti čast našega ljudstva.« (15, 10.) Zares, Marija je slava nebeškega Jeruzalema in veselje vseh izvoljencev božjih; to čast pa ima Marija zahvaliti posvečujoči milosti božji, ki je njeno dušo tako lepo zaljšala ob dneh, ko je živela na zemlji s svojim ljudstvom. Sedaj pa sv. cerkev še enkrat skupno povzame po besedah visoke pesmi (4, 7.) svojo hvalo o brezmadežni lepoti Marijini, rekoč: »Vsa lepa si, Marija, in madeža izvirnega greha ni na tebi.«

5. Iz kratkega odlomka evangelija sv. Lukeža izvemo, katera je tista, ki jo opisuje prazniško berilo in vmesni spev, in h koliki časti jo je povzdignil Bog. Devico Marijo, zaročeno sv. Jožefu, pozdravi angel Gabriel z besedami: »Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami.« Sv. Jeronim pravi: »Drugim da Bog milost deloma, Mariji pa je bila vlita polnost milosti.« Nadangel jo pozdravi kar milosti polno in blaženo med ženami, ker je bila z Bogom združena tako tesno, da je Sina božjega spočela po moči sv. Duha v svojem telesu in tako presegala vse druge žene, ko je ostala Devica prej in potem. Marija pa je tudi z božjo milostjo tako marljivo sodelovala, da jo je mogel pozdraviti nadangel z besedo: »Gospod je s teboj.« Pa lahko sklepamo tudi nazaj. Ako Gabriel reče: Ti si milosti polna, morala je biti Marija tudi sama spočeta brez izvirnega greha, ker bi sicer ne bila polna božje milosti. »Češčena« se pravi hebrejski »Have« (živi), odtod latinsko »Ave«, ki po svetem Avguštinu meri na ime Eva, mater grešnega človeštva, na katere mesto je stopila Marija, mati novega človeštva! »Ave« je nazaj brano »Eva«.

6. Tako je imeniten pozdrav nadangelov, da ga pri darovanju zopet ponovi sv. cerkev: »Češčena, Marija, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami.«

7. V tihi molitvi prosimo, da bi Gospod sprejel zveličansko daritev, katero mu darujemo na praznik brezmadežnega spočetja blažene Device Marije in dodelil, da homo, kakor jo z njegovo milostjo spoznavamo brez vsacega madeža, tako po njeni priprošnji odvezani od vseh pregreh. Sklicevaje se torej na nekrvavo daritev nove zaveze in na našo živo vero v brezmadežno spočetje Device Marije prosimo Boga odpuščanja grehov, pa zopet po priprošnji Kraljice brez madeža izvirnega greha spočete.

8. Obhajilna molitev je sestavljena iz 3. vrstice psalma 86. in iz Marijinega hvalospeva: Magnificat. »Veličastno se govori o tebi, Marija: Ker velike reči ti je storil on, ki je moččen.« Koliko lepega in veličastnega smo že samo tukaj danes slišali o Mariji, koliko veličastnega pa se bo danes še govorilo in pelo po vsem katoliškem svetu o Mariji. Koliko se je pa že in se bode še veličastnega spisalo o Materi božji, njenem brezmadežnem spočetju, njenem svetem življenju, njenih čudežih, njenih milostih! Vsakoletne šmarnice so nam reden dokaz veličastva in češčenja Marijinega le po naši slovenski domovini. Povod vsemu temu je dal in daje sam vsemogočni Bog, ki je na Mariji storil in dela tako velike, tako prečudne reči, skrivnosti in milosti.

9. Prelepa je slednjič poobhajilna molitev: »Zakramenti, katere smo prejeli, Gospod, naš Bog, naj v nas zacelijo rane tistega greha, pred katerim si posebej brezmadežno obvaroval spočetje blažene Marije.« Pokrepčani z zakramentom presvetega Rešnjega Telesa prosimo tu, da bi nasledki izvirnega greha, zlasti hudo poželenje, bilo v nas ukročeno ter bi s telesom in krvjo Jezusa Kristusa poživiljeni rastli v dobrem.

Marija brez madeža izvirnega greha spočeta je, kakor smo se ob razlagi današnje sv. maše zopet prepričali, zares tista lilija med trnjem, kakor jo je pokazal sveti Duh v visoki pesmi (2, 2.). Marija je brezmadežna lilija, mi smo trnje radi strašnih nasledkov izvirnega greha. Marija je roža v Jerihi brez trnja (Sir. 24, 18.), mi smo osat vsled lastnih grehov. Greh pa po besedah apostolovih rodi smrt. Da pa uidemo dušni smrti in večnemu pogubljenju, iščimo pomoči pri brezmadežni Kraljici nebeski; saj nas sama zagotavlja: *Kdor mene najde, najde življenje*

in prejme zveličanje od Gospoda. Kliče nam pa naša ljuba Gospa tudi: Blagor človeku, kateri me posluša, in čuje pri mojih vratih vsaki dan! Zatorej poslušajmo nauke Marijine, ki so nauki Jezusovi, čujmo in potegujmo se očitno za čast Marijino, množimo njeno češčenje, zlasti njenega brezmadežnega srca, pomagajmo jej reševati neumrljive duše! Potem se bomo mogli ob svoji zadnji uri s svetim zaupanjem obrniti k njej rekoč: »O blažena Mati in Devica, jaz sem zate govoril; sedaj pa Ti govori zame pri svojem Sinu. Jaz sem se potegoval za tvojo čast; sedaj se pa Ti potegni zame. Vselej sem želel, da bi Te ljubila vsa srca in sedaj pa Ti mene reši, o Marija, in stori, da bom zveličan.« Amen.

V. Bernik.

Druga adventna nedelja.

I. Volitve.

Koga ste šli gledat v puščavo? Trst,
ki ga veter maje? Mat. 11, 7.

Naš Gospod je izrekel s svojimi besedami, ki jih beremo v današnjem svetem evangeliju sv. Janezu Krstniku trojno pohvalo. S svojim vprašanjem: *Koga ste šli gledat v puščavo? Trst, ki ga veter maje?* je povedal, da je sveti Janez mož, ki se ne dá upogniti, kakor slabočno steblo, če se veter zažene vanje. Z drugim vprašanjem: *Ali koga ste šli gledat? človeka v mehko oblečenega? glejte, kateri se mehko oblačijo, so v kraljevih hišah,* je dejal, da je sveti Janez mož zatajevanja. S tretjim vprašanjem: *Ali koga ste šli gledat, preroka? Prav vam povem, več kakor preroka,* je izrekel, da ima možati, zatajevanja polni sveti Janez od Boga višjo nalogo, kot so jo imeli preroki, ker neposredno pripravlja pot Odrešeniku, in njega, ki so ga preroki le v duhu gledali, s prstom kaže: *Glejte, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.* — V teh besedah je pa naš Zveličar tudi povedal lastnosti, ki jih mora imeti vsak krščanski mož in vsak kristijan sploh. Biti mora 1. možat, značajan, da se ne dá vpogniti v svojem krščanskem prepričanju; 2. znati se mora premagati in zatajevati; 3. sebi in tistim, ki so pod njegovo oblastjo, mora neprenehoma z besedo in še bolj z zgledom kazati na Jezusa Kristusa. Te lastnosti so vzlasti potrebne v našem času, ko imamo toliko vetrov, ki majejo krščansko možatost, pa žalibog tudi toliko trstov, ki se dade majati; ko je tako malo krščanskega

zatajevanja, ko je toliko ljudi, ki pripravljajo in gradé pota proč od Kristusa in tako rekoč kličejo: »Nikar ne glejte Jagnjeta božjega.« Pomenljivo priložnost, da se pokažejo krščanski možje, dajejo bližnje volitve v državni zbor, ki ob enem prinašajo seboj mnogo nevarnosti. Zato hočem ob ti priliki z ozirom na te volitve razložiti našete dolžnosti krščanskega moža.

I. Krščanski mož ne smé biti trst, ki ga veter maje, marveč mora biti možat in značajan v svojem krščanskem prepričanju. Tega prepričanja ne smé nikoli zatajiti. Nikoli se ne smé tako obnašati kot bi ne bil kristijan. Krščansko prepričanje mora nositi vedno seboj: na vsak kraj, kamor gré, k vsakemu pravilu, katerega se loti: v hiši, na polju, pred gosposko, pri volitvah, skratka — povsod. Bog je povsod naš gospod; zato pa ne smemo nikjer in nikoli tako delati, kot bi ne bil. Kristijan torej ni samo v cerkvi dolžan kazati, da spozna Boga in da se drži njegovih zapovedi, marveč povsod se mora ravnati po besedah sv. pisma: *Zaupaj v Gospoda, možko ravnaj; tvoje srce bodi močno in čakaj Gospoda.* (Ps. 26. 14.) To velja tudi za volitve in kadar je nevarnost, da bi pri volitvah verniki utegnili pozabiti na svoje krščanske dolžnosti, jih mora dušni pastir opominjati, naj pazijo, in jih poučiti, naj se varujejo, da ne bodo izdali svoje krščanske možatosti. Taka prilika je pa sedaj, ko se gré pri volitvah za to, da se pokaže, ali so sinovi sv. vere in cerkve, papeža in škofov med nami v večini, ali ne. Ko bi se šlo za čisto posvetne stvari, bi ne spadala ta zadeva na prižnico. Ker se pa boj od nasprotne strani bije v znamenju sovraštva proti veri, sv. očetu, škofom in duhovnikom, zato spada ta zadeva semkaj. Krščanski mož, ki si res in hočeš biti kristijan, ali ni tvoja dolžnost, zapreti ušesa in srce tistim, ki te hočejo spraviti na tisto stran, kjer se blati vera in njeni posvečeni služabniki? Tam, kjer bi zaničevali tvojo družino, kjer bi sramotili tvojega ljubega očeta, tvojo ljubo mater, kjer bi grdo govorili o tvoji ženi in tvojih otrocih, gotovo ne boš pritegnil s sramotivci svojih dragih. Cerkev pomenja še imenitnejšo družino. Ali se boš vezal s tistimi, ki sramoté to tvojo najboljšo mater? Ali boš šel z njimi, ki grdé tvojega duhovnega očeta? Če to storiš, si od svoje strani izgubil pravico, da se imenuješ krščanskega moža. Tudi v tem slučaju poslušajte, krščanski možje, glas sv. Pavla: *Čujte, ostanite v veri, možko se obnašajte in trdni bodite.* (I. Kor. 16, 13.) Moško se pa ne obnaša le tisti kristijan, ki nič ne stori,

kar bi nasprotevalo krščanskemu prepričanju. Tudi v dejanju mora pokazati, kaj je, kadar je treba. Treba je pa takrat, kakor nas uči naša vera, ko bi se Bogu kratila dolžna čast ali bližnjemu dolžna pomoč, če bi se opustilo kako dejanje. Bogu pa krati dolžno čast, kadar se ne vstavi sramotenju vere, ki jo je Bog razodel; cerkve, ki jo je Bog ustanovil; duhovnih pastirjev, ki jih je Bog postavil. Bližnjemu krati dolžno pomoč, kdor ne pomaga, kolikor more, da bi tudi v postavah in v vsem očitnem življenju gospodovali Jezusovi nauki. Krščanski mož ne smé gledati samo nase. Kakor je njegova dolžnost skrbeti za svojo družino in kakor bi skrbno premislil, komu bi izročil svoje drage v varstvo, če ne more sam skrbeti zanje, tako mora tudi dobro premisliti, komu bo s svojim glasom prepustil zastopstvo v zboru, kjer se dajejo postave. In če ne smé reči, ko se gré za njegovo družino: »Kaj me to briga?« ne smé tega tudi reči, ko se gré za več, nego za eno družino, ko se gré za celo deželo, za cel narod, za celo državo. Krščanski možje! posnemajte sv. Janeza Krstnika, ne bodite, kakor trst, ki ga veter maje, marveč ravnajte se po besedah sv. pisma: *Moško se obnašajte, trdni bodite in ne bojte se.* (V. Mojz. 31, 6.)

II. Krščanski mož se mora premagovati in zatajevati. To velja povsod in vslej; tudi pri volitvah. In takrat tem bolj, ker stranke strastveno butajo druga ob drugo. Za krščanskega moža velja načelo: Bojuj se za dobro stvar, toda brez greha! Ogiblji se vsega sovraštva do posamnih oseb; sovraži in pobijaj samo zmoto. Obrekovanja in laži se boj; delaj vedno le z resnico in za resnico! Koliko zatajevanja je treba pri tem! Kako lahko vskipi kri in se rodi jeza in sovraštvo. Tudi sveti Janez Krstnik se je boril za resnico — odločno in neustrašeno. Hinavske farizeje je imenoval *gadjo zalego*, (Mat. 3, 7.) a le iz ljubezni zato, da bi jih s krepko besedo tem bolj pripravil h pokori. Odločnega in neustrašenega se mora kazati tudi krščanski mož, a vedno le iz ljubezni do Boga in do bližnjega. Bližnjik, ki je v zmoti, je tudi naš brat. Ne smeš ga s tem potrjevati v zmoti, da ob tako važnih prilikah, kakor so volitve, molčiš. S tem škoduješ njemu in sebi. Upreti se moraš zmoti, toda v duhu krščanskega premagovanja in zatajevanja, ne pa v duhu osebnega sovraštva ali osebne škodoželjnosti. Pobijati moraš zmoto, da ne postane mogočna, da ne spravi vsega pod-se, in da s tem bratu v zmoti pokažeš pravo pot. Če je noče, se bo sam zagovarjal pred Bogom; ti si pa storil svojo dolžnost.

III. Krščanski mož mora z besedo in še bolj z zgledom kazati na Jezusa Kristusa, ki je za nas človek, za nas mož postal, ki je najpopolnejši mož, najmožatejši, najplemenitejši, najsvetejši značaj. In pri volitvah se gré tudi za Jezusa Kristusa, se gré za njegove stvari. Ko bi se zbori, kjer se dajejo postave, držali Jezusa Kristusa in njegovih nauk, bi bile postave pravične in ljudje, ki bi spolnovali te postave, srečni. Zato mora krščanski mož kazati na Jezusa Kristusa, ko se gré za volitve v tak zbor. Svoj glas mora dati le takemu možu, o katerem vé, da se bo držal nauk Jezusa Kristusa v zboru, če bo izvoljen. Ko bi krščanski možje izpolnovali svoje dolžnosti, potem bi ne bile mogoče postave kot na primer na Laškem in Francozkem, ki prepovedujejo duhovniku prestopiti šolski prag in učiti krščanski nauk nežno mladino; ne bile bi mogoče postave, s katerimi se grabi premoženje samostanov in uboge nune ali menihi podé izpod strehe v široki svet stradati in trpet; ne bile bi mogoče postave, s katerimi se zakonska zveza trga od cerkve in zahteva, da se sklepa zakon pri gosposki; ne bile bi mogoče postave, ki branijo samo imenitnike in bogatine, reveža pa zatirajo. Slabo hitro raste in pri nas se že tudi slišijo glasovi, naj se zakon in šola odtrgata od Jezusa Kristusa in njegove cerkve; pri nas se tudi že neguje pohlepnost po cerkvenem imetju, ki ga je krščanska vnema darovala Bogu v čast. Zato je pa tem večji dolžnost krščanskemu možu, kazati na Jezusa Kristusa in kolikor more, s svojim glasom pri volitvah spričati, da hoče imeti postave v duhu Kristusovih nauk.

Pojasnil sem, da mora biti krščanski mož res možat v svojem krščanskem prepričanju, da se mora znati pri tem premagovati in da se mora pri vsem držati Jezusa Kristusa. Razložil sem, da velja to tudi za volitve, ki se imajo sedaj vršiti. Kralj David je opominjal na smrtni postelji svojega sina Salomona: *Jaz grem pot vesoljne zemlje; (umrl bom); bodi srčen, bodi mož.* (III. Kralj. 2, 2.) Salomon je nekaj časa res spolnoval zadnji nauk svojega bogoljubnega očeta. Nazadnje so ga pa, tako beremo, zmešale ženske in njegovo moštvo je padlo. Če so najmodrejšega moža podrle celo slabotne ženske, koliko večji nevarnost je zate, krščanski mož, da te ne podere velika sila nasprotnih vetrov. *Ti pa, kakor pravi sv. pismo, bodi trden in moško se obnašaj.* (Jozve 1, 18.) Amen.

Dr. J. Krek.

2. Jezus Kristus je pravi Bog.

Ko je slišal Janez v ječi Kristusova dela, je poslal dva svojih učencev in mu je rekel: »Si ti, kateri ima priti, ali naj drugega čakamo?«
Mat. 11, 2.

Janez Krstnik, ki je bil v ječi, je poslal dva svojih učencev h Kristusu, da sta vprašala: *Si ti, kateri ima priti, ali naj drugega čakamo?* Ali je mar Janez dvomil nad Kristusom, če je res obljubljeni Odrešenik? O ne, on je bil tako živo prepričan, da je Jezus Kristus Sin božji in obljubljeni Mesija, da je bil pripravljen za to resnico tudi življenje dati. Saj je sam očitno pričal o Jezusu: *Glejte Jagnje božje, katero odvzame grehe sveta. — Za menoj pride, kateri je bil pred menoj, kateremu jaz nisem vreden jermenov od čevljev odvezati . . . In jaz sem videl in sem pričeval, da je ta Sin božji.* Janez je tedaj trdno veroval v Jezusa, toda več njegovih učencev je še dvomilo nad njim, da se niso hoteli prijeti njegovega nauka, zato jih je Janez poslal h Kristusu, da bi se jim sam razodel in njih vero potrdil. Jezus je res to storil, pokazal jim je svoja božja dela, čudeže, kateri glasno pričujejo vsemu svetu, da je on vsemogočni Sin božji, Odrešenik, ki ga je Bog obljubil poslati z nebes na zemljo.

Predragi! vedno so bili taki brezbožniki, ki so tajili, da je Jezus Kristus pravi Bog, ki je na svet prišel. Že ob času apostolov so bili taki, zato piše sv. evangelist Janez o njih: *Kdo je lažnik, ako ni tisti, ki taji, da Jezus je Kristus* (da je v osebi Jezusovi prišel na svet Zveličar, Sin božji.) *Tisti je antikrist, kateri taji Očeta in Sina. — Kdo je pa, kateri premaga svet, kakor kdor veruje, da je Jezus Sin božji.* Takih je posebno dandanašnji zmiraj več, ki so vrgli od sebe vero v Jezusa Kristusa, Sina božjega, kateri sicer pravijo: Jezus Kristus iz Nazareta je bil sicer moder, blag in plemenit človek, ki je učil najlepše nauke in čednosti, toda on je samo človek, ne pa Bog, ker tega ne moremo verovati, da bi Bog človek postal. (Renan, Strauss.) Kaj hočemo takim reči? Ako Kristus ni pravi Bog, ampak samo človek, potem tudi ni blag in plemenit človek, ampak (groza me je izgovoriti!) on bi bil največji lažnik in zapeljivec, ker je on sam pričal ne samo enkrat, da je Sin božji, da je Bog. Če se je pa v tem edinem zlagal, potem mu tudi vsega drugega ne moremo verjeti, kar je učil. Njegov nauk ni božji nauk, njegova dela niso božja dela, njegovo trpljenje nas ni moglo odrešiti, Kristusova cerkev ni božje kra-

ljestvo in nas ne more voditi v nebesa, potem je naša vera v Kristusa prazna. Mi katoliški kristijani bi bili ravno tako zapeljani in obžalovanja vredni, kakor Turki, ki verujejo v svojega krivega preroka Mohameda, ali luteranci, ki častijo Lutra, ubeglega meniha, kot ustanovnika svoje krive vere.

Torej je za nas najimlenitnejše vprašanje: Ali je Jezus Kristus, ki je bil rojen v Betlehemu pred 1900 leti, ki je živel na zemlji in umrl, res pravi Bog? Od kod vemo, da je Jezus Kristus Sin božji in pravi Bog? Na to nam odgovori novi katekizem kratko in določno: Da je Jezus Kristus Sin božji in pravi Bog, vemo:

1. Ker je to pričeval nebeški Oče,
2. ker je to zatrjeval Jezus Kristus sam,
3. ker so to učili apostoli,
4. ker to vedno uči katoliška cerkev.

Jezus Kristus je pravi Bog; to resnico morem zvedeti le od Boga, to je iz razodenja božjega, zakaj le Bog sam nam more povedati, da je Jezus Kristus Bog. Sv. Pavel piše: *Kar je božjega, nihče ni spoznal, kakor Duh božji.* (I. Kor. 2, 11.) In res je Bog sam razodel, da je Kristus Bog; to nam pričajo vse tri božje osebe, kakor piše sv. Janez (I. Jan. 5, 7.) *Trije so, kateri pričujejo v nebesih, (da je Kristus Bog), Oče, Sin in sveti Duh.*

1. Sveti Duh je razodel to resnico že v stari zavezi po prerokih, da bo obljubljeni Odrešenik pravi Bog. Več ko 700 let pred Kristusom je prerokoval Izaija (35, 4.): *Bog sam bo prišel in nas bo rešil, t. j. tisti, ki bo prišel svet odrešiti, je Bog.* — *Dete nam je rojeno in Sin nam je dan, in imenuje se: Prečudni, Bog, oče prihodnjih časov.* (Iz. 7, 14.) Te besede pomenijo: Dete nam bo rojeno, namreč zavoljo nas, da bi nas odrešilo in imenovalo se bo *Prečudni* in *Bog*. Odrešenik se imenuje prečudni po svoji naravi, ker je Bog in človek ob enem, kar je največji čudež, pa tudi zato, ker je tako velike čudeže delal, kar inore iz svoje moči samo Bog, torej je Odrešenik Bog. — *Glejte, Devica bo spočela in Sinu rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel* (t. j. Bog z nami). Kadar bo Devica Sinu rodila, bo ta naš Odrešenik, potem bo Bog pri nas, torej je Odrešenik Bog. Tako so preroki, od Boga sv. Duha razsvetljeni, prerokovali, da bo Odrešenik pravi Bog.

2. Jezus Kristus je pravi Bog, to je Bog Oče sam očitno in določno pričal dvakrat. Pri krstu Jezusovem v Jordanu in takrat, ko se je na gori Tabor veličastno spremenil, se je zaslísal iz neba glas: *Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje*. To pomeni: Ta je moj edini, pravi Sin, ki ga ljubim kakor nobenega družega, nad katerim imam dopadenje kakor nad nobenim drugim. Ali je mar Bog hotel reči, da je Jezus Kristus tako Sin božji kakor mi, ki nas je iz milosti sprejel za svoje otroke? Ne, ampak Bog Oče pravi, da je Jezus Kristus drugače Sin božji, ko drugi ljudje, da ga Bog Oče vse drugače ljubi kakor druge, da je edini pravi Sin božji. Zato se je takrat zgodil velik čudež, da so se nebesa odprla, in je sveti Duh prišel v podobi goloba nad Jezusa, ter s tem naznanil, da je Jezus Sin božji in pravi Bog kakor Oče in sveti Duh. — Na to pričevanje nebeškega Očeta se sklicuje sv. Peter: *Nismo se držali izmišljenih pravljíc, ko smo vam oznanovali moč in pričujočnost Gospoda našega Jezusa Kristusa, temveč smo bili priče njegovega veličanstva. Zakaj prejel je od Boga Očeta čast in slavo, ko je prišel takošen glas nadenj iz prečastitega veličanstva: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje. njega poslušajte. In ta glas, ki je iz neba prišel, smo mi sami slišali, ko smo bili z njim na sveti gori.* (II. Pet. 1, 16.)

3. Jezus Kristus je pravi Bog, to je on sam zatrjeval z besedo, pričal s svojimi deli in zapečatil s svojo smrtjo.

a) Z besedo je določno potrdil. Judje so ga nekdaj vprašali: »Doklej nas pustiš v nevednosti, ako si ti Kristus, povej nam naravnost.« Jezus pa jim je rekel: *Jaz in Oče sva eno*, t. j. jaz sem z Očetom eno božje bitje, eden Bog, kar je Oče, to sem jaz, kakor je Oče Bog, tako sem tudi jaz Bog. Judje so te besede tako razumeli, zato so rekli: »Ti se Boga delaš«, in so ga hoteli kamenjati. — Jezus pravi, da je več en: *Preden je bil Abraham, sem jaz*. Abraham je živel dve tisoč let pred Kristusom; torej je Jezus Kristus dve tisoč let preden je prišel kot človek na zemljo, že bil v nebesih, bil je od vekomaj. — Večen je pa samo Bog, torej je Kristus Bog. — Jezus Kristus pravi o sebi, da je vsemogočen in da ga moramo ravno tako častiti, kakor Očeta. Judje so Jezusu očitali, da Boga preklinja, ker je Boga svojega Očeta imenoval in se Bogu enacega delal, in so ga hoteli umoriti. Ko bi Jezus ne bil res Bog, ko bi ga bili Judje napak razumeli, bi moral naravnost in določno povedati, da ni Bog, ampak da je le od Boga

poslan; on pa je ravno nasprotno storil in dejal: *Karkoli Oče dela, to tudi Sin tako dela . . . Kakor Oče mrtve obuja in oživilja, tako tudi Sin oživilja, katere hoče . . . da vsi časté Sinu, kakor časté Očeta.* S tem pové Jezus, da je ravno tako vsemogočen kakor Oče, da more mrtve obujati, torej čudeže delati, katere hoče. Ker more to samo Bog, torej pravi, da je Bog. In če moramo njega ravno tako častiti po božje kakor Očeta, mora biti tudi Bog kakor Oče.

b) Jezus pa ni samo z besedo zatrjeval, da je Bog, ampak je tudi pričal s svojimi čudeži in prerokovanjem. S čudeži je pokazal, da je vsemogočen, s prerokovanjem pa, da je vseveden. Vsemogočen in vseveden pa je samo Bog, torej je Kristus Bog. Ako prebiramo sv. evangelij, vidimo, da je Jezus mnogo takih prečudnih del storil, da mora vsak razumen človek spoznati, da jih ne more storiti noben človek, ampak le vsemogočni Bog. V Kani je spremenil vodo v vino, dvakrat je nasitil v puščavi veliko množico . . . , po morju hodil, viharju zapovedoval . . . , hudiče izganjal, slepim oči odprl, vsakoršne bolnike ozdravljaj, tako da je povsod šel sloves o njem, in so mu pripeljali bolnike, obsedence, mrtvoudne, in vse je ozdravil. Celo smrti in grobu je iztrgal njun rop, ker je mrtve obujal, in slednjič, kot največji čudež, sam iz lastne moči vstal iz groba in šel v nebesa. Teh čudežev Jezus ni tako delal kakor apostoli ali svetniki, katerim je Bog dal oblast čudeže delati, kateri so delali čudeže v imenu Jezusovemu, ampak on je delal čudeže s svojo božjo močjo in oblastjo, govoril je: *Rečem ti, vstani!* Teh čudežev Jezus ni delal na skrivnem, ampak očitno, ne samo pred učenci, ampak pred vsem ljudstvom, pred očmi svojih nevoščljivih sovražnikov, ki so pazili na vsako njegovo besedo in stopinjo; tako da celo najhujši sovražniki krščanstva, Judje in neverniki, niso mogli tajiti, da so čudeži Jezusovi resnični. Judje, kjer niso mogli najti drugega izgovora, so Jezusu očitali, da dela čudeže s pomočjo hudega duha. Še Talmud, verska knjiga judovska, ki jo judje za sv. pismom najbolj čislajo, in je bila spisana kmalu po razdejanju Jeruzalema, omenja čudeže Jezusove, da so resnični, vendar pravi, da jih je Jezus delal s tem, da je ime Jehova skrivnostno klical. Kdo more tedaj reči, da je vse to izmišljeno, da so le pravljice, ko imamo toliko prič. S čudeži je tedaj Jezus pokazal, da je vsemogočen Bog.

S prerokovanjem pa je pričal, da je vseveden. Jezus je napovedal take prihodnje reči, katere more le Bog sam vedeti: da ga bo Juda izdal, Peter zatajil, kako bo trpel in umrl, da bo zasramovan, bičan in križan, da bo tretji dan vstal in v nebesa šel, da bo sv. Duha poslal. Vse to se je natanko izpolnilo. Nekatera prerokovanja pa se še dandanes pred našimi očmi izpolnujejo, namreč, da se bo sv. evangelij po vsem svetu oznanoval, da peklenska vrata njegove cerkve ne bodo zmagale, da od templja jeruzalemskega ne bo kamen na kamnu ostal. Ko je cesar Julijan, odpadnik, Judom dovolil, da smejo svoj tempel zopet zidati, in so z zidanjem hoteli začeti, je vstal tak potres, da je še temeljne kamne nekdanjega templja izmetal iz globočine, tako da res ni več kamen na kamnu ostal. Tako je pokazal Jezus, da je vseveden, da je Bog.

c) Poslednjič je Jezus svoj nauk, da je Bog, zapečatil s svojo smrtjo. — Jezus ni samo z besedo pričal in z deli, da je Sin božji, ampak je slednjič za ta nauk umrl, ga tako slovesno potrdil in takorekoč zapečatil s svojo smrtjo. To nam pové sveti evangelij. Veliki duhovnik je kot sodnik Jezusa uradno izpraševal in ga pod prisego pozval: »Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si ti Kristus, Sin božji? In Jezus je odgovoril: *Ti si rekel, to se pravi: tako je, kakor si ti rekel . . . Pa povem vam, posehmal bole videli Sinu človekovega sedeti na desnici moči božje in priti v oblakih neba.* Tedaj so vsi zavpili: »Ti si tedaj Sin božji? Jezus je rekel: *Vi pravite, da jaz sem, tako je, kakor vi pravite.* In veliki duhovnik je raztrgal svoja oblačila, rekoč: »Boga je preklinjal, kaj potrebujemo še prič. Glejte, sedaj ste slišali preklinjanje, kaj se vam zdi?« Oni pa so odgovorili: »Smrti je vreden.« Kaj pa Jezus? On ni besede rekel: vi me niste prav umeli, da bi odvrnil od sebe hudodelstvo bogokletstva in smrtno sodbo. Zato so ga potem peljali k Pilatu. Pilat je vprašal, kakošno tožbo imajo zoper njega. Veliki duhovni in pismarji so odgovorili: »Mi imamo postavo in po tej postavi mora umreti, ker se je Sinu božjega delal.« Jezus pa je na vse molčal, ni priklical in je tako z molčanjem pričal, da je Bog, dasiravno je vedel, kaj ga za to čaka. Zato je bil v smrt obsojen in je s svojo krvjo zapečatil svojo trditev. Sedaj vas pa vprašam: Ko bi kak človek pred sodbo izjavil, da je Bog, in bi bil kot bogokletnik v smrt obsojen, in ko bi on še zmiraj to trdil in nič ne preklical, — kaj bi morali misliti o njem? Da je blazen, ali pa trdovraten hudobnež in slepar.

Kateri pameten človek bi se pustil za tako grdo laž v smrt obsoditi? Ako tedaj mi Jezusu ne verjamemo, ki je v tako slovesnem trenutku pred svojimi sodniki, ko je vedel, da bo zavoljo tega v smrt obsojen, — rekel, da je Bog, kaj bi mi morali o njem misliti in reči? Ne upam se izgovoriti. Glejte tedaj, kam zajdejo tisti, ki tajijo, da je Jezus Bog, pa vendar pravijo, da je Modri iz Nazareta, blag človek in zgled vseh čednosti. Ali niso ti večji neverniki, kakor stotnik pod križem, ki je videl čudeže ob Jezusovi smrti in klical: »Resnično, ta je bil Sin božji.«

4. Jezus Kristus je Sin božji in pravi Bog, to učijo jasno in določno apostoli, ki so za to resnico trpeli mučeniško smrt. Sv. Peter je pričal slovesno: *Ti si Kristus, Sin živega Boga*. Sv. Tomaž je predenj padel in zaklical: *Moj Gospod in moj Bog!* Jezus ga ni zavrnil. Sv. Pavel piše: *Kristus, kateri je čez vse Bog, hvaljen vekomaj*. (Rim. 9, 5.) *V Kristusu prebiva vsa polnost božestva telesno*. (Kol. 2, 9.), to je, nič mu ne manjka, kar gré k božestvu, namreč božje bitje, veličastvo, vsemogočnost, vsevednost in vse božje lastnosti so v njem telesno. Tako resnično, kakor res je duša v telesu in spada k telesu, tako je v Jezusu Kristusu božje bitje in vse božje lastnosti, torej je res pravi Bog. — *V imenu Jezusovem naj se pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in vsak jezik naj spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta*. (Filip. 2, 10.) Kolena pripogujemo le pred Bogom, da ga molimo, torej je Jezus pravi Bog, ter mu gré božja čast kakor Bogu Očetu

5. Jezus Kristus je pravi Bog, tako je sv. cerkev od začetka verovala, svoje vernike zmiraj in povsod to učila in Jezusa vedno kot pravega Boga molila. Za to vero so mučeniki dali življenje, to vero so škofje svete cerkve povsod in vselej trdili, ako jo je kateri krivoverec tajil. Arij je trdil, da Kristus ni Bog, ampak le od Boga vstvarjen, dasiravno je višji in popolnejši kot vse druge stvari. Leta 325. je cerkev v cerkvenem zboru Nicejskem slovesno razglasila, da je Jezus Kristus enega bitja z Očetom. Arij je bil izobčen iz cerkve in je umrl strašne smrti. Ta nauk je cerkev zmiraj branila kot pglavitni nauk krščanstva. Zakaj, če je Jezus Kristus pravi Bog, sledi iz tega, da so vsi njegovi nauki božji nauki, da je cerkev božje kraljestvo, da je učeča cerkev nezmotljiva, kakor ji je Jezus obljubil, da je torej vsaki nauk svete cerkve res božji nauk. To je Bog tudi s čudeži potrdil. Le poslušajte.

Vandalski kralj Hunerik je hudo preganjal katoličane v Afriki. Prebivalcem mesta Tipaza pošlje krivoverskega škofa Bulimandesa. Toda prebivalci ga nočejo sprejeti, ker nočejo katoliške, edino zveličavne cerkve zatajiti. Surovi kralj zapovē, naj se vsakemu, ki se ne podvrže, odseka roka in iztrga jezik. To se je brez usmiljenja zgodilo: mnogim stotinam so odsekali roko in iztrgali jezik. A glejte čudo! Vsi govorē tako glasno in jasno, ko poprej; da, neki gluhomuteč, od katerega so se poprej čuli samo nerazumljivi glasovi, je začel govoriti popolnoma dobro. — Ti mučenci so se potem razšli po svetu. Okoli šestdeset jih je prišlo v Carigrad, kjer so jih spošljivo sprejeli. Med temi je bil posebno pobožen in poznan poddijakon Reparat. Cesar Zenon in njegova žena sta ga pogostokrat k sebi poklicala. Nanj se sklicuje škof Viktor, ki je v tistem času živel in to zgodbo zapisal, in pravi: »Pojdite v Carigrad, dobili bote v cesarjevi palači poddijakona Reparata, ki je brez jezika, o čemer se lahko vsakdo prepriča, pa tako jasno in razločno govori, kakor vsak drugi.«

Dragi kristijani, le trdno verujmo v Jezusa Kristusa, Sina božjega, in s sv. Petrom kličimo: *Jaz verujem, da si ti Kristus, Sin živega Boga.* Stanovitno upajmo v njega, v tem božjem imenu premoremo vse, ker ni nobeno drugo ime pod nebom dano ljudem, v katerem bi mogli zveličani biti. Ljubimo ga, ker nas je Sin božji tako neskončno ljubil, da se je zavoljo nas včlovečil, trpel in umrl. *Kdor ne ljubi Jezusa Kristusa, Gospoda našega, bodi izobčen. Amen.*

L. Škufca.

Tretja adventna nedelja.

I. Ponižnost.

Jaz sem glas vpijočega v puščavi; pripravite pot Gospodovo. Jan. 1, 23.

Najlepši kinč, ki more lepšati kristjana pred Bogom, je ponižnost, to je tista čednost, ki stori, da se spoznamo slabe in nevredne pred Bogom in se radovoljno podvržemo božji volji in naredbam svete cerkve. Lep zgled te čednosti nam je dal sveti Janez Krstnik. Modrost in moč njegove besede, čistost njegovega obnašanja, svetost njegovega življenja, mu je pripravila tako čast, da ga je spoštoval vsak, kdorkoli ga je videl in slišal, da so ga imeli za preroka stare zaveze, da celo za obljubljenega Mesija. Da bi se popolnoma prepričali, je li on prerok ali Mesija, pošljejo

do njega poslanca, ki naj bi ga o tej reči vprašali. Sv. Janez Krstnik bi bil lahko njih mnenju pritrdil, in vsi bi ga imeli za božjega poslanca. Pa on si ni hotel prilastiti časti, ampak spoznal je odkritosrčno, da on ni ne prerok, še menj pa obljubljeni Mesija. Rekel jim je, da je on le služabnik božji, od Boga poslan zato, da pripravi pot Gospodovo. Začel jim je potem z velikim spoštovanjem govoriti o Jezusu, in se je tako globoko pred njim ponižal, da je rekel, da ni vreden odvezati jermenov njegovih čevljev.

Že samo iz tega se razvidi, kako ponižen je bil sv. Janez. Posnemajmo tudi mi njegov zgled in skušajmo si to lepo čednost prilastiti. Zakaj le ona sama zamore pomagati, da postanemo pravi nasledniki Kristusovi, da se po pravici imenujemo kristjane. Kolikor časa pa človeku manjka te čednost, ni v stanu pridobiti si drugih čednosti in doseči namena vsakega kristjana. Da še celo marsikatera lepa lastnost, ki zaljša človeka, dobrote, ki jih deli, brez ponižnosti zgube svojo veljavo in vrednost. Ko smo pa enkrat ponižnost si osvojili, pridejo takorekoč druge čednosti že same od sebe. Zato tudi pravi Jezus; *Kdor se ponižuje, bo povikšan, kdor se pa povišuje, bo ponižan*. Premišljevali bomo danes čednost ponižnosti in dokazati vam hočem, da je ona mati: 1. vere, 2. upanja in 3. ljubezni.

I. Božje čednosti, vera, upanje in ljubezen, se morejo razvijati in cveteti le v ponižnem srcu. Vera tirja, da se radovoljno podvržemo naukom, katere je Bog razodel po svojem sinu Jezusu, in ki nam jih sv. mati katoliška cerkev zapoveduje verovati. Ne da bi se obotavljali in dvomili, moramo poslušati nezmotljivi glas božje namestnice. Temu se pa uda le ponižni kristjan, ki je od božje milosti razsvetljen, in ve, kako pomanjkljivo je njegovo spoznanje božjih reči. Kdor pa je ošaben, tega milost Božja zapusti, in se tudi ne bo božji ali pa cerkveni oblasti podvrgel. Ošabnost ga bo pregovorila, da bo v verskih rečeh po svoji pameti mislil in vsako drugo veljavo zavrgel. In to stori samo zato, da bi ga svet slavil, da bi ga nekateri brezbožneži hvalili in povzdigovali. Nasproti se bo ponižni, ker spozna, kako zelo je človek potreben božje pomoči, vselej radovoljno podvrgel razodetim resnicam in vedno z veseljem ubogal svojo mater, sveto cerkev. To bo storil toliko rajši, ker vé, da je od Boga postavljena v blagor vernim, da jo Jezus vedno podpira s svojo milostjo, kakor je on sam rekel: *Jaz vam*

*bom poslal drugega pomočnika, duha resnice, ki bo vedno ostal pri vas. Akoravno ne more spoznati skrivnosti sv. vere in modrosti cerkvenih naredb, ne zavrže jih zavoljo tega, nezmotljivost svete cerkve zaduši v njem vse dvome. Namesto da bi dvomil, pomisli, kako omejen in pomanjkljiv je človeški um, kako daleč lahko človek zaide, ako se o verskih rečeh po njem ravna, kako varna pa je pot, katero mu kaže sv. nezmotljiva cerkev. Dokazov zato imamo obilo v cerkveni zgodovini. Od davnih časov do današnjega dne so bili le ošabni in častželjni ljudje, ki so cerkvene naredbe zaničevali, zapustili pravo vero in začeli krivo učiti. Tako daleč jih je le ošabnost pripravila. Zopet so pa bili le ponižni ljudje, ki so se precej podvrgli določbam sv. cerkve; dasiravno jih je ves svet občudoval zavoljo njih modrosti in učenosti, vendar oni so bili preprosti in pokorni otroci sv. cerkve. Ravnali so se po besedah Jezusovih: *Ako ne postanete kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.* Jezus s tem besedami ni hotel drugega reči, kot to, da moramo biti preprosti in ponižni, kakor otroci, potem še le bomo imeli delež v nebesih. In na drugem kraju zopet pravi: *Blagor ubogim v duhu, to je blagor tistim, ki so ponižnega srca, ker njih je nebeško kraljestvo.**

II. Krščansko upanje je to, da pričakujemo svoje notranje posvečenje od milosti božje. Sicer moramo tudi sami se truditi in delati za zveličanje, toda brez milosti božje tega ne moremo doseči. Upanje na božjo pomoč more imeti le ponižen človek, on, ki spozna svoje grehe in svojo slabost, le on more hrepeneti po vedno večji popolnosti, in stavi zato svoje upanje na božjo pomoč. Ošabni človek pa neče spoznati svoje nevrednosti, od napuha preslepljen spregleda svoje napake in grehe, ima se za popolnega kristjana in misli, da njemu ni treba poboljšanja. Ako pa svoje grehe tudi spozna, jih kolikor mogoče izgovarja. Ker ošabnež neče spoznati, kako globoko je že padel, tudi nima želje in upanja na božjo pomoč. Kako se hoče tedaj spreobrniti! Brez milosti božje je to nemogoče. To nam pove sv. apostol, ko pravi: *Bog je, ki dela v vas hoteti in dopolniti* (Fil. 2, 13.), in na drugem kraju zopet: *Hoteti je sicer v meni, storiti pa dobro, tega ne najdem, t. j. brez milosti božje ne morem.* Tako tudi vidimo, da so ošabni ljudje le malo koristnega in Bogu dopadljivega storili v cerkvi božji, ako so pa kaj storili, gotovo ne iz čistega namena. Kolikor bolj pa je človek ponižen, toliko bolj spozna svojo slabost in nepopolnost. To spoznanje pa zanj ne ostane brez dobrih nasledkov. Ko

enkrat spozna svoje zmote, precej gre na delo, da jih popravi. Ker pa svojo omahljivost v dobrem spozna, zato prosi Boga za pomoč, in le nanj stavi svoje zaupanje. In usmiljeni Oče nebeški njegove prošnje ne bo zavrgel, ne bo mu odrekel svoje pomoči. Zato pravi sv. Jakob: *Bog se ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje milost.* (Jak. 4, 6.)

Kakor ponižnost grešnika vzdigne in ga očisti njegovih grehov, tako spodbuja tudi pravičnega, da pogumno napreduje na poti popolnosti. Sicer pravijo sovražniki sv. vere, da ponižnost človeka pripravi v sramoto. Pa to more le nespameten človek trditi. Sicer ona res stori, da človek zavoljo nje ne išče posvetne, minljive slave in časti, stori pa tudi, da le to dela, kar je Bogu dopadljivo in bližnjemu koristno za dušni in telesni blagor. To se razvidi že iz tega, ker tak človek se pred Bogom ponižuje, in s svojim akoravno pobožnim življenjem, nikdar ni zadovoljen, ampak hrepeni vedno po večji popolnosti. Naj si ponižni še toliko zasluženja nabere za svojega bližnjega, naj ga zaljšajo še tako lepe čednosti, on bo vedno le rekel, kakor uči naš Zveličar: *Mi smo nevredni hlapci* (Luk. 17, 10.) in z Davidom kliče: *Ne nam, o Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu daj čast.* Spoznanje lastne nevrednosti ga vedno vzpodbuja k dobremu, vedno skuša svojo dušo bolj posvetiti in slednjič doseči krščansko popolnost. Prevzetnež pa, ki misli, da je to že dosegel, se ne trudi. Po besedah svetega Avgušтина pa tisti, ki v krščanski popolnosti ne napreduje, nazaduje.

V življenju svetnikov imamo jako lepe zgleds ponižnosti. Ako jih je zavoljo njih pobožnosti in učenosti tudi ves svet častil; ako so tudi še toliko skušnjav premagali, in so se še tako cstro postili in pokorili, v svojih ustih so vedno le imeli besede: *Mi smo nevredni hlapci, vsi smo grešili in potrebujemo božje pomoči.* Tak zgled nam je sv. Janez Krstnik. Dasiravno Jezus o njem pravi, da je več kakor prerok, vendar se on spozna le za nevrednega služabnika božjega. Jezus sam je pa o njem govoril do ljudstva lepe besede, ki ste jih slišali preteklo nedeljo. Drugi zgled nam je sv. apostol Pavel. Dasiravno je že toliko časa delal in trudil se v vinogradu Gospodovem, dasiravno je že na tisoče judov in paganov pridobil Kristusovi veri, dasiravno je že veliko trpljenja zavoljo Kristusa prestal, vendar še ni mislil, da je zadosti storil, da je dosegel krščansko popolnost, ampak ves ponižen pravi: *Jaz ne mislim, da sem že dosegel, ono pa, kar je za menoj, sem pozabil in se stegujem po tem, kar je pred menoj.* Tako ponižni

so bili sploh vsi svetniki in pravični, kakor prav lepo pravi Tomaž Kempčan: »Svetniki, katera so ljudje pred Bogom za najvišje imeli, so bili v svojih lastnih očeh največji grešniki, in kolikor bolj jih je Bog poviševal, toliko bolj so oni sami sebe poniževali.« Spomin na nevrednost pred Bogom jih je vedno priganjal, da so rasli v čednosti, in tako jim postal studenec popolnosti. Zato tudi pravi sveti Hieronim: »Začetek popolnosti je spoznanje svoje ne-popolnosti«

III. Ponižnost je pa tudi mati krščanske ljubezni, in sicer ljubezni do Boga in do bližnjega. H krščanski ljubezni spada, da se s hvaležnim in zaupljivim srcem oziramo proti svojemu Očetu v nebesih. Ako pa hočemo ponižnost v našem srcu vzbuditi, moramo spoznati svojo odvisnost, moramo spoznati, da brez božjega blagoslova nič ne moremo. Ošabni človek zaupa le vse na svojo moč, in vse, kar ima, misli, da je to delo njegovega truda. Ako vse sam sebi pripisuje, kje je potem mogoče, da bi bil on Bogu hvaležen. Ponižen človek pa spozna, da vse, kar ima, je le dar božji, kakor pravi sv. Jakob: *Vsak dober dar pride od Boga*. (Jak. 1, 17.) Ponižni je zato tudi Bogu hvaležen. Ako prejme kako milost, ako ga doleti kaka sreča, ako doživi veselo uro, vselej s hvalno molitvijo svoje roke povzdigne proti nebu.

Ponižnost tudi vzbuja nepremakljivo zaupanje v Boga. Kristijanu se spodobi, da se vselej podvrže božji previdnosti, in tudi nadloge, ki mu jih Bog pošlje, radovoljno sprejme. Nasproti pa ošabnež prenaša le z nevoljo težave in križe, ki mu jih pošilja Oče nebeški in vedno godrnja zoper njegovo previdnost.

Ponižen se bo toliko bolj pred Bogom ponižal, toliko raje podvrgel božjim naredbam, toliko raje bo storil božjo voljo, ker vé, da Bog vse previdno vlada in le to zapové, kar je človeku v prid, spominjaje se na besede sv. apostola Pavla: *Vemo pa, da njim, kateri Boga ljubijo, vse k dobremu pomaga*. (Rom. 8, 28.) Naj ponižnega človeka zadevajo še tako velike nesreče, naj mu tudi nič ne gré po volji, naj izgubi tudi vse svoje premoženje, nikdar ni slišati tožbe iz njegovih ust; marveč on ima to le za poskušnjo, kot dobroto božjo za svojo dušo in to on daruje nebeškemu Očetu v znamenje svoje pokorščine.

Ponižnost je pa tudi mati ljubezni do bližnjega. Proti svojemu bližnjemu biti miroljuben in pohleven, usmiljen, prizanesljiv in dobrotljiv, to more biti le ponižen. Ko bi ponižnost prebivala v vseh srcih, bi gotovo kmalu prejenjalo neusmiljeno obrekovanje

in opravljanje, s katerim se stori toliko greha. Kdor je ponižen in se zavé svoje slabosti, nikdar ne bo svojega bližnjega kar naravnost in neusmiljeno obsodil, ampak njegova ponižnost bo storila, da bo imel potrpljenje tudi z napakami svojega bližnjega, in jih ne bo, ako drugim še niso znane, razodeval dalje. Nevoščljivosti krščanska ponižnost ne pozna. Pravi kristijan pa tudi vé ceniti čednosti in prednosti svojega bližnjega, ni nevoščljiv, ako vidi, da on prejema več milosti od Boga, ako vidi, da ga ljudje zavoljo njegovega spodbudnega življenja spoštujejo, ponižni kristijan mu ne bo nevoščljiv, ampak še le veselil se bo in ga skušal posnemati. On se nikdar ne bo prepiral s svojim bližnjim, in ako ga tudi kdo po krivici napade, bo skušal ga potolažiti, in bo vse storil, da ohrani mir. Ako preiskujemo vzroke prepira, našli bomo, da so to zmeraj le prevzetnost in ošabnost, in teh bi ne bilo, ko bi bili vsi v resnici ponižni.

Ponižnost pa tudi stori, da imamo usmiljenje in sočutje s svojim bližnjim, ako ga vidimo v nadlogi. Kristijan v njem vidi trpečega svojega brata, katerega je vstvaril ravno tisti Bog, ki je bil z ravno tisto predrage krvi odrešen. Zato mu, kolikor je mogoče, na pomoč pride in ga srčno veseli, ako le nekoliko olajša njegovo trpljenje. On zato ne tirja nobenega plačila, ampak on ga pričakuje od tistega, ki je rekel: *Ako dá kdo komu izmed najmanjših mojih bratov kozarec mrzle vode, resnično vam povem, ne bo izgubil svojega plačila.* Nasproti pa se ošabni povzdiguje čez svojega bližnjega, jezi se, ako ga ljudje čislajo, nevoščljiv je, ako vidi, koliko milosti on od Boga prejema. Da bi ga pa posnemal, da bi svojo slepoto spoznal, mu ne pride na mar.

Lep zgled ponižnosti so nam prvi kristijani v Jeruzalemu. O njih pravi sveto pismo: *Bili so enega srca in enega duha.* Pri njih ni bilo razločka med bogatinom in beračem, ampak kar so imeli odveč, prinesli so apostolom, položili jim pred noge, in apostoli so potem razdelili med uboge. O da bi njih zgled posnemali vsi, ki nosijo častitljivo ime kristijani.

Tako tedaj smo videli, ljubi poslušalci, da krščanska ponižnost je zares mati vseh čednosti, zato tudi pravi naš božji Zveličar: *Kdor se ponižuje, bo povišan, kdor se povišuje, bo ponižan.* Hotel je s tem reči: Ponižni bo od Boga v nebesih visoko povzdignjen, ošabni pa od Boga zapuščen, padel bo, ako prej svoje

ošabnosti ne spozna, v večni ogenj. Posnemajmo tedaj zgled božjega Zveličarja, ki se je tako globoko ponižal, da je človeško natoro nase vzel, in se strašni smrti na križu podvrgel, da nas je odrešil. Ako bomo to storili, vzel bo tudi nas k sebi v sveta nebesa. Amen.

P. O. A.

2. Osnova pridige o volitvah.

V vsaki reči naj bodo z molitvijo in priporočanjem vaše prošnje znane pred Bogom. Fil. 4, 6.

Vsaka reč se mora delati z Bogom. Čim imenitnejši je, tem bolj se mora moliti in priporočati Bogu, da jo prav izvršimo.

Volitve so taka imenitna reč, 1. ker se pri njih ne gre samo za posameznega človeka korist, marveč za splošno korist in 2, ker se gre tudi za najvažnejše, namreč verske zadeve.

I. Pri volitvah se gre za splošno korist. Ta je imenitnejši, nego korist posameznega človeka. To vidimo že pri družini. Oče mora bolj gledati na korist družine, nego na svojo. Kaj bi bilo z otroki, ko bi mati skrbela le zase, ne pa za otroke, ne za blagor cele družine. Stariši kaznujejo porednega otroka, odženejo pohujšljivega posla z ozirom na splošno korist v družini. Še imenitnejši je skrb za splošno korist cele dežele, ali celo cele države. Ta skrb se imenuje politika. Odkar se volijo poslanci, nima dolžnosti skrbeti za splošno korist dežele in države samo vladar, marveč vsak volivec Vsak volivec mora torej politikovati. Če je pa še za posamnika nemogoče prav skrbeti brez ozira na Boga, koliko manj še-le za splošnost? Volitve so torej imenitna stvar in treba je iskati pri Bogu razsvitljenja. Naše želje morajo biti, da se volitve tako izvrše, da bodo res dobri, krščanski možje izvoljeni, ki bodo delali za pravo splošno korist, taki, ki sami tudi priznavajo, da je treba za vsako reč — torej tem bolj za imenitno skrb, za splošno korist z molitvijo in priporočanjem pri Bogu iskati pomoči.

II. Pri volitvah se gre za verske zadeve. Postave, ki se sklepajo v zborih, zadevajo tudi vero: Šola — Svoboda cerkve in cerkvenega življenja — (n. pr. Marijine družbe) — Redovi — Zakon —.

Volitve so torej imenitna zadeva. Z našo molitvijo in priporočanjem naj bode znana tudi ta zadeva Bogu. Potem bomo prav volili.

Dr. J. K.

Četrta adventna nedelja.

I. Homiletična osnova o pripravljanju na prihod Jezusov.

Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove steze; vsaka dolina naj se napolni, in vsaka gora in vsak grič naj se poniža; in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pot. Luk 3, 4. 5.

Nekdaj ni bilo toliko pripravnih potov in gladkih cest, kakor dandanašnji; v jutrovih deželah so še zdaj zelo redke in zanemarjene. Če hoče vladar obiskati svoje ljudstvo, se razidejo na vse strani poslanci, ki naznanjajo njegov prihod ter poskrbé, da se poravnajo pota, po katerih bi kralj brez posebnih zadržkov mogel napraviti svoje potovanje . . .

Dobro pa tudi veste, kako se ljudje pripravljajo, ko svetli cesar pride obiskat kako mesto ali deželo . .

Ali še večji, imenitnejši vladar nas hoče obiskati, sam ne b e š k i k r a l j, naš Gospod Jezus Kristus hoče priti k nam. Njegov prihod ni več daleč. V bližnji božični noči hoče obhajati svoj uhod, ne sicer vidno v naše hiše, pač pa duhovno v naša srca.

Tudi mi mu moramo pripraviti pot, odstraniti vse zadržke, ki nasprotujejo njegovemu obisku naših src . . .

K a k o se mora to zgoditi, nam pove njegov predhodnik in oznanovalec, sv. Janez Krstnik, v prej navedenih besedah . . .

Zato naj bo kratka razlaga tega evangelskega o d d e l k a obseg današnjega nagovora.

1. *Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove steze; vsaka dolina naj se napolni!* kliče predhodnik Mesijev svojim poslušavcem. Kako pa se ta pot pripravlja, katere so one doline, ki se morajo napolniti v srcu, če hočemo, da pride vanj Gospod? . .

a) Pred vsem spominja evangelist na besede preroka Izaija (40, 3.), ki je že več stoletij poprej napovedal, da bo nek glas v puščavi klical: *Pripravite pot Gospodov; ravne storite njegove steze.*

Gospodu pa se pot pripravlja z resnično, vredno p o k o r o, za to je sv. Janez ljudstvu klical: *Storite vreden sad pokore* (Mat. 3, 8.). V ta namen se morajo grehi resnično obžalovati, pustiti . ., storjena krivica pa se mora poravnati . . .

Šele po tako uravnani stezi pride Gospod v naša srca . . .

Kako pa se morajo pota uravnati, pove še nadalje evangelist posamezno, rekoč:

b) *Vsaka dolina naj se napolni!* Katere so te doline? To so brezni in globine počutnih strasti, posebno nečistosti in nezmernosti. Te pahnejo človeka v resnici v globino, ker ga ponižajo še pod žival. One napravijo v srcu praznoto in puščavo, in ne prineso človeku sreče in zadovoljnosti, ki jo je zaslepljenec menil najti v strasteh. One napravijo zijajoč prepad med Bogom in človekom . . V srca, v katerih so ti grehi (nečistosti in nezmernosti), ne more priti Zveličar. On, najčistejši in najsvetejši, si ne more izbrati stanovanja v srcu, v katerem prebiva polno nesnage . . On, ki je vse življenje posvetil krotitvi in zatajevanju, ne more priti v srce nezmerneža, tam ni prostora za križanega, ker takemu je Bog njegov trebuh (Filip. 3, 20). . .

Druga globina, ki brani Jezusovemu prihodu v srce, je sovražstvo in trdoba do bližnjega. Vse življenje Gospodo je bilo neprenehano skazovanje ljubezni do ljudi. Iz ljubezni se je včlovečil, iz ljubezni trpel in umrl; njegova ljubezen celo sovražnikov ni izključila. Zraven ljubezni do Boga je poglavitna verska zapoved ljubezen do bližnjega. Kako bi Zveličar vzel stanovanje v srcu, ki je prazno ljubezni, mrzlo in neobčutljivo pri bedi svojega bližnjega, v srcu, kjer sta si srd in sovražstvo postavila sedež? . . .

Res velika globina in jama v srcih človeških je pomanjkanje krščanskih čednosti, pomanjkanje dobrih del, katera smo bili dolžni storiti po svojem stanu, pa smo jih tolikrat opustili . . . Vnemarnost in lenoba je to zakrivila . . .

K takim dolinam se šteje nezaupnost in malodušnost, ki človeka moti, bega in zadržuje na poti poboljšanja, pokore, zveličanja. Takega človeka satan preveč plaši in straši, zdaj zavoljo storjenih grehov, da se jih ni prav spovedal, ali dosti zanje pokoril, zdaj mu očita, da premalo napreduje v čednosti, zdaj zopet šepeta, kako težek je pot popolnosti; tako se človek zboji, omahuje v dobrem, spodkopano mu je zaupanje v božjo pomoč. Taka malodušnost in bojazljivost je Bogu zoprna (Razod. 21, 8.) in zadržuje prihod Jezusov v srce . . To dolino je treba napolniti s sv. pogumom in zaupanjem, s katerim se poprimimo pota čednosti . . Z neplašljivostjo homo odbili satanove napade, kakor sv. Terezija pravi: »Hudič se ničesar bolj ne boji, kakor pogumnih duš.« Da je plašljivost prazna, nam potrjuje toliko spokornikov iz vseh stanov in vsake starosti . . . Zato kliče

apostol: *Slopimo z zaupanjem k sedežu milosti, da dosežemo usmiljenje in najdemo milost ob času potrebne pomoči.* (Hebr. 4, 16.)

2. Nasproti pa se naj poniža vsaka gora in grič, opominja dalje sv. Janez. Kakšne gore in griči so to? a) To je pred vsem napuh in prevzetnost, ki se razodeva proti Bogu v neveri in nepokorščini, vsled katere se človek ne zmeni za razodete resnice, noče podvreči svoje slabe pameti naukom nezmotljive sv. cerkve. . . Duševni napuh se vstavlja sprejeti krščanstvo, ki tirja ponižno podvrženje in izvrševanje dolžnosti, ki jih ono naklada, zadržuje prave krščanske čednosti. . . noče služiti Bogu, zanemarija molitev, božjo besedo, sv. mašo, zakramente. . . , ker se ima za dovolj modrega, dosti močnega, da se lahko prav obnaša. . . Vse to se mu zdi prenizko in prekmečko. . . Nevera je tista gora, ki se vzdiguje med Bogom in človekom.

Kako bi Zveličar prišel v srce brezverca in nepokorneža, ko sam pravi: *Kdor ne veruje, bo pogubljen* (Mark 16, 16.).

Dušni napuh se razodeva proti bližnjemu, ker si ošabnež preveč domišljuje o svojem bogastvu, lepoti, učenosti, prebrisanosti. . . , in tako bližnjega prezira ter zaničljivo nanj gleda. . . Vse svoje delovanje nezmerno povzdiguje, bližnjega tudi naj blažja djanja pa zmanjšuje, ali jim podtika grešne namene. . . Na sebi gleda le vse dobro, na bližnjem ne najde ni lasu dobrega. . . Kako bi Zveličar prišel k ošabnežu, ki tako nasprotuje njegovemu nauku: *Učite se od mene, jaz sem iz srca ponižen* (Mat. 11, 29.).

b) Gore in griči, ki jih je treba odnesti, so lakomnost in skopost, pa grdo hlepenje po denarjih in blagu. V gorah se koplje zlato in srebro, in v srcu lakomneža zopet postane gora; zakaj napolnjeno mu je srce z nenasitljivo ljubeznijo do pozemskih zakladov, kupe zlata in srebra bi si rad nagromadil. . . V srcih mamonovih služabnikov pač ni prostora za Zveličarja, ki je prostovoljno postal ubog, ki nas tako resno opominja, naj ne navezujemo svojih srce na pozemske zaklade. Te višave se morajo znižati, ako hočemo, da pride Gospod. Zniža in zravnava se grič, ako se to, kar je zemlje preveč, odda globini, če se jame zasujejo. Tako naj bogatini in lakomniki, kar imajo odveč, dajo nizkim in ubogim, ki so glede premožnih kakor spraznene jame, katere se morajo z griči nekako zjednačiti, tako da ne bo nobeden trpel pomanjkanja, kar sv. Pavel (2 kor. 8, 14.) zahteva, rekoč: *Zdaj naj vaša obilnost pomaga njih pomanjkanju, da bode tudi njih obilnost vaši potrebi k pomoči, da bode enakost.*

3. *Kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pot.* Katera so pač kriva in ostra pota? Kdo hodi po njih?

a) Po krivih potih hodijo vsi hinavci in svetohlinci. Ti hočejo pred ljudmi veljati za boljše, kakor so v resnici, enako farizejem; dobro delajo le, da bi jih ljudje hvalili; hrepené le po vnanji svetosti, ne pa po notranji čistosti srca. Po takih krivih potih hodijo oni, ki opravljajo hinavske, pomanjkljive spovedi; ki si premalo izprašujejo vest, velike grehe zakrivajo, zmanjšujejo, zlepšujejo, ali delajo spovedniku obljube, katerih pa ne mislijo izpolnovati. To so ovinki, ki nas ne pripeljejo k Jezusa, usmiljenemu Samarijanu; k njemu se pride le z odkritosrčnostjo. Če je Kristus hinavce, ko je na zemlji bil, tolikrat grajal, kako bi pa zdaj k njim prišel? . .

b) Po krivih potih hodijo vsi, ki svojega bližnjega prekanijo s potuhnjenostjo in z goljufijo. Prilizenost in zvižahnost jih zapelje, da preslepijo bližnjega pri meri in vagi, s slabim denarjem in blagom, povsod iščejo le svojega dobička, naj bližnji trpi še toliko škode. Sem spadajo oni, ki jim ni toliko za resnico, se ne boje laži in nepoštenosti; posebno tisti, ki se sosedu na videz kažejo prijazne in ljubeznjive, v lice ga hvalijo, za hrbtom pa obirajo ter mu kopljejo jamo. To so pač grdi ovinki, ki zadržujejo prihod Jezusov; on pač noče imeti nobene družbe z dvojezičniki, njemu so lažnjiva usta gnjusoba.

Kdor ga hoče sprejeti, mora odstraniti vso krivičnost, zvižahnost, prilizenost, potuhnjenost, nepoštenost; kar je po tej poti pridobil, mora povrniti; kar je škodoval, mora popraviti; tako bo krivo postalo ravno . . .

c) Slednjič mora vse, kar je *ostrega*, postati *gladko*.

Po grčavih, grapastih, grudastih potih se sicer hodi, a vendar s težavo. Le z velikim trudom se pride do cilja, ako se človek že prej ne naveliča. Tako je s kristijani, ki se ne zmenijo za male grehe. Ti sicer naravnost ne zadržujejo hoje, a vendar človeku, ki ne misli nanje, napravijo dosti preglavice in včasih ga tako oslabé, da ne doseže svojega cilja. Kajti sv. pismo pravi: *Kdor majhno zametuje, bo sčasoma padel.* (Sir. 19, 1.) t. j.: Kdor na malenkosti ne pazi, bo sčasoma zabredel v velike grehe. Tako se človek ob male grehe spodtika, ne napreduje v čednosti, zastaja; pregrešni plevel vedno bolj poganja v njegovem srcu; polasti se ga nepotrpežljivost, nevolja, srd, jeza, maščevanje — in kmalu je v velikih grehih. V besedah in djanjih se razodeva

ostrega, kar zelo rani bližnjega, prepirljivost in sovraštvo se mnogokrat rodi iz tega — in po tej ostri poti Gospod ne more v srca . .

Dokler se skrbno ne ogiblješ slehrnega greha, tudi najmanjšega, dokler si ne prizadevaš za krotkost, pohlevnost, potrpežljivost, dobrotljivost . . ., ne bo prišel krotki in pohlevni Jezus k tebi. Vse ostro naj bode gladko, in osrečil te bo s svojim prihodom.

Če bo vse tako pripravljeno, potem se bo prikazal Mesija ter izvršil, kar je Bog odločil v zveličanje človeštva. Če bo pot v srca človeška tako poglajena, potem se bo izpolnila beseda evangelijeva: *Vse človeštvo bo videlo zveličanje Božje*, potem bo o Božiču Gospod k vam obhajal svoj uhod in pri vas prebival *poln milosti in resnice*. Amen.

A. Žlogar.

2. Krščanska čuječnost.

Pripravite pot Gospodov, ravne mu storite steze. Luk. 3, 5.

Kraljeva palica ne bo vzeta od Jude, in vojvoda ne od njegovega ledja, dokler ne pride tisti, ki ima poslan biti, in Njega čakajo narodi. (I. Mojz. 49, 10.) Tako je prerokoval očak Jakob na smrtni postelji svojemu četrtorojenemu sinu Judi, 2025 let pred Kristusovim rojstvom. In angel Gabrijel je prinesel preroku Danielu veselo oznanilo, da bo prišel obljubljeni Mesija v sedemdeset letnih tednih, to je čez 490 let. Obojno to prerokovanje se je spolnilo. Danielovih 490 let je prišlo h koncu, vzeta je bila pa tudi kraljeva palica od Judovega rodu in rimski cesarji so bili gospodje Jeruzalema in vseh Izraelskih pokrajin, katere so razdelili med štiri ptuje poglavarje ali oblastnike. Tudi duhovska oblast je bila zoper božje naredbe razcepljena na dvoje. — To hoče natanko zaznamovati sveti evangelist Lukež v današnjem sv. evangeliju v prepričanje, da je prav sedaj pod temi in temi poglavarji prišla dôba Mesijevega prihoda. Prav sedaj se je v puščavi oglasil tisti, ki ima po Izaijevem prerokovanju Zveličarju pot pripravljati, z besedami: *Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodu . .* Zveličar pa hoče priti tudi v naša srca. Da pa vse to dopolnimo,

kar tukaj sv. evangelij in Janezov klic od nas zahteva, ni družega pomočka, kakor krščanska čuječnost. O tej vam bom danes izpregovoril in vam pokazal, da bomo božje zveličanje videli, ako bomo čuli, da nas:

1. Smrt ne najde v stanu smrtnega greha in

2. ako bomo čuli, da se z dobrimi deli preskrbimo za nebesa.

Nobene čednosti nam sv. evangelij bolj ne priporoča, kakor vedno čuječnost. Zato govori Kristus o modrih in nespametnih devicah, ki so pričakovale ženina in neveste. Modre so vzele seboj svetila in olja, nespametne pa so pozabile na olje. Kar o polnoči nastane šum: »Ženin gré, pojdite mu naproti!« Modre device, ki so imele olje seboj, šle so pripravljene z ženinom na ženitnino in duri so se zaprle. Nespametne pa so še-le šle kupovat olja, in zato so zamudile ženinov prihod, in ko so trkale na duri, odgovoril jim je ženin: *Resnično vam povem, jaz vas ne poznam.* In to priliko sklepa Jezus z besedami: *Čujte torej, ker ne veste ne dneva ne ure!* (Mat. 25.) Čuječnost nam Kristus nadalje priporoča v priliki o hudobnem in lenem hlapcu, katerega je njegov Gospod našel spečega, in zopet tukaj pristavlja besede: *Čujte tedaj, ker ne veste, kdaj pride hišni gospodar; zvečer ali o polnoči, ali o petelinovem petju ali zjutraj, da nas, ko bi nanagloma prišel, ne najde spečih.* (Mark. 13.) Po tem Jezusovem nauku naj bode naše življenje vedna čuječnost, ker od te čuječnosti je tudi zavisna vsa naša večnost.

1. Pred vsem pa nam gré čuti, da nam zadnja ura ne odbije v stanu smrtnega greha. — Velik greh se imenuje smrtni greh, ker duši odvzame posvečujočo milost božjo, ki daje duši življenje in ker nas stori vredne večne smrti, večnega pogubljenja. Človek v smrtnem grehu je sovražnik božji, in njegovo ime je izbrisano iz bukev življenja. In ako ga Bog v tem stanu pokliče s sveta, mu zveličanja nikdar ne more dati; Bog sam v svoji pravičnosti ne more drugače, kakor človeka v smrtnem grehu na vekomaj pogubiti. To je resnica svete vere, ki je nobeno modrovanje ne more ovreči. In ta resnica, kako strašna je! Katerega ne bi priganjala, rešiti se smrtnega greha? — Gotovo je, ljubi moji, da nas bo Bog enkrat poklical v večnost, ali negotovo je, kje, kdaj in kako nas bo smrt našla. Ravno ta negotovost pa nas mora vse in vsakega posebej opominjati k čuječnosti, ker nam Gospod v

skrivnem razodenju (3, 3.) žuga, rekoč: *Ako ne boš čul, prišel bom k tebi kakor tat, in ne boš vedel, katero uro k tebi pridem.* Kako žalostne zglede o tem imamo v sv. pismu! In enake žalostne prigodbe se ponavljajo slehrni dan pred našimi očmi! Poglejte, v bukvah kraljev (II. 13.) se bere, da je Davidov sin Absalom o priliki, ko so se strigle njegove ovce, napravil veliko gostijo, in je k njej povabil vse svoje kraljeve brate. Med njimi je bil tudi njegov popolubrat Amnon ves od vina omamljen in dobre volje. Ali ravno sedaj, ko se Amnon smrti gotovo nič ni nadejal, padejo nanj na Absalomovo povelje njegovi hlapci in ga umoré. — Vojskovodja Holofern leži ves od vina omamljen v svojem krasnem taborišču, podvreči si je hotel vso Betulijo in kot zmagovalec iti v Jeruzalem, med tem pa mu srčna Judita odseka glavo in Izraelsko ljudstvo reši pogina. (Jud. 13.) Bogatin v evangeliju ravno to premišlja, kako bo napravil večje skednje in shrambe, in potem še veliko let dobro in veselo živel, ko zasliši nenadoma glas: *Še nocojšnjo noč bodo tirjali tvojo dušo, in kar si na kup spravil, čegavo bo?* In zopet o drugem bogatinu govori sv. evangelij, da se je oblačil v škrlat in tančico in se vsaki dan imenitno gostil; ko se je najmanj nadejal, je prišla smrt in bil je pokopan v pekel. Enacih naglih smrti je pa tudi dandanes mnogo med nami, in skoraj ga ni dneva, da bi taci žalostnih prigodb ne bilo slišati, katere se še od dné do dné tem bolj množé, čim bolj med ljudmi ugasuje luč svete vere. Ali gorjé vsem tem, ako jih je smrt našla v smrtnem grehu, in kdo izmed nas more za gotovo reči, da tudi njega nagla in neprevidna smrt ne bo dosegla? Ta negotovost pa nam bodi vsem v zlat nauk, da v stanu smrtnega greha takoj storimo resnično pokoro, da naj vedno čujemo, ker ne vemo ne ure ne dneva, ne kje, ne kdaj, ne kako nas bo dobila smrt; zakaj, ako nas najde v smrtaem grehu, zastonj je potem Kristusova kri za nas bila prelita, ker naše oči vekomaj ne bodo videle zveličanja božjega.

2. Treba nam je pa krščanske čuječnosti tudi radi tega, da se z dobrimi deli preskrbimo za nebesa. — Nebesa si moramo zaslužiti; nebesa so plačilo za naš trud, zakaj *ne tisti, ki kliče: Gospod! Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kdor stori voljo mojega Očeta, kateri je v nebesih,* govori Kristus, *tisti pojde v nebeško kraljestvo.* In ravno tega nas uči Kristus v mnogih prilikah. Pri svetem Matevžu (25. p.) pravi, da je nebeško kraljestvo enako ženitnini. Na to ženitnino pa bode le tisti sprejet, ki bo po zgledu modrih devic imel napolnjeno svojo svetilnico z oljem dobrih del.

Kdor bo brez tega olja, t. j. brez dobrih del prišel, slišal bo, kakor nespametne device, ženinov odgovor: *Resnično vam povem, jaz vas ne poznam.* — Pri sv. Matevžu (20. p.) pravi, da je nebeško kraljestvo podobno hišnemu gospodarju, ki je najemal delavcev v svoj vinograd. Ali denar — plačilo so na večer prejeli le tisti, ki so v njegovem vinogradu delali in se potili, ki so pezo in vročino dneva prenašali, ne pa tisti, ki so na trgu ostali in ondu roke križem držali. Tako bo na večer svojega življenja le tisti prejel plačilo večnega zveličanja, ki si ga bo zaslužil s svojimi dobrimi deli. In zopet, ko govori Kristus (Mat. 25.) o poslednji sodbi ter o zveličanju in pogubljenju ljudi, pravi, da bodo le tisti med številom izvoljenih, ki so lačne nasitili, žejne napojili, nage oblekli, ptujce sprejeli, bolnike obiskali, kratko, ki so opravljali dušna in telesna dela krščanskega usmiljenja ter si ž njimi zaslužili nebesa. Ker je torej iz sv. evangelija spričano, da nam je za nebesa treba dobrih del, zato nam ne ostaja družega, nego slušati besede sv. Petra, ki nam kliče: *Bratje, prizadevajte si bolj in bolj, da svoj poklic in svoje izvoljenje po dobrih delih ugotovite.* (II. 1, 10.) Ni mi pa treba praviti, katera in kakšna dobra dela v ta namen opravljajte; kažejo vam jih okoliščine vašega stanu in vaše starosti, ker vsak stan in vsaka starost vam daje za dobra dela posebne priliko. Ako ste zdravi, hvalite Boga in zvesto izpolnajte dolžnosti svojega stanu. V bolezni trpite svojo nadlogo s potrpežljivostjo in udanostjo v voljo božjo. Ako ste brez križev, poljubujte s hvaležnostjo ljubeznivo roko Gospodovo. Ako ste v britkostih in nadlogah, prenašajte jih s krotkostjo in s spoznanjem, da ste jih vredni. Kadar vas kdo razžali, odpustite mu, ako vam stori kdo kaj hudega, povrnite mu z dobrim. V revščini bodite zadovoljni. Kadar morete komu kaj dobrega storiti, storite mu iz ljubezni do Boga. Da, še celo tista dela, ki so sama ob sebi brez zasluženja, kakor so jed, pijača, spanje, posvetite lahko z dobrim namenom Bogu, da vam bodo teknila v večno življenje. Recite slehrno jutro sami pri sebi: *Ljubi moj Bog! jaz sem ubog trpin, delavec, najemnik, kmet, posel, ali trgovec, ali rokodelc. Ti si me postavil v ta stan, kjer ne morem veliko moliti in ne vtegnem; vendar pa želim vse, kar bom čez dan delal, trpel in zoprnega prestal, storiti tebi na čast in v zveličanje svoje duše. Prosim k temu tvoje milosti, da mi vse to koristi v večno življenje!*

Tako čujte nad vsem svojim dejanjem in nehanjem, čujte, da vas smrt ne zaloti nanagloma in v stanu smrtnega greha, čujte pa tudi, da kar največ mogoče storite dobrega za večnost, in vam bodo veljale besede Krisusove: *Blagor tistemu hlapcu, katerega Gospod, kadar pride, najde tako delati! Res, vam povem, da ga bo postavil čez vse svoje premoženje.* (Luk. 12, 43. 44.) Amen.

M. Torkar.

Praznik rojstva Jezusa Kristusa.

I. Darovi božjega Deteta.

(Govor pri polnočnici.)

Preljubi! prikazala se je milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem.

Tit. 2, 11.

Kaj neki mora to biti, da smo se danes v tako nenavadni, pozni uri zbrali v hiši božji k sv. opravi? Ob takem času sicer vse potihne po utrujeni zimski naravi. Gosta tema pokriva s svojim črnim plaščem počitka željno zemljo in z zadnjim glasom večernega zvona utihne tudi zadnji glas vsakega poštenega bitja. Le tu pa tam se še čuje zamolkli glas kakega ponočnega postopača skoz ledeno ozračje, le redko se še oglasi kaka ropna stvar s svojim hripavim klicem in moti ponočni mir. Sicer pa vse mirno spi in počiva. Vsaka poštena stvar božja si hvaležna poišče svoje mirno ležišče, da privoščí sladkega počitka svojim utrujenim udom. Tako je sicer. A necojšna noč ni časa za spanje. Neka skrivna moč nam ne da spati. Ko prvokrat zapoje polnočni zvon, polasti se slehernega srca nek nezapopadljiv nemir, ki se da le občutiti, ne pa popisati. Nežno dete se zgane v gorki zibelji, trudni bolnik bolj čuti svojo trdo postelj; skoraj onemogli starček pa zbere svoje zadnje moči, da stori trudapolno pot k polnočnemu svetemu opravi v ozaljšano in razsvetljeno cerkev pred ljubeznive jaslice božjega Deteta. Zares za vsakega izmed nas, bodisi star ali mlad, bolan ali zdrav, premožen ali ubožen, za vsakega je imenitna in vesela sv. božična noč, ker vsakemu je kaj prinesla po besedah apostolovih, ki pravi: *Prikazala se je milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem.* (Tit. 2, 11.)

Predragi! pojdemo v tej pozni ponočni uri tudi mi z nedolžnimi pastirci v duhu tje v Betlehem in premišljujmo pri jaslicah Jezusovih, kaj je vsakemu izmed nas prinesla nočojšna noč.

Ti pa premilo nebeško Dete, ki nam vsem svoje milosti polne roke iz jasic naproti držiš, pomagaj nam, da vsak po svoji moči sodelujemo, ter si do koncu ohranimo milost, ki se nam je nocoj prikazala, da se kedaj ravno tako veseli (bližamo tvojemu sodnjemu stolu, kakor danes tvojim jasicam.

Star pregovor pravi: Noč ima svojo moč. Ta pregovor se navadno rabi le v slabem pomenu, ter se hudobna in pregrešna djanja imenujejo »dela teme«, in sv. apostol nas opominja, naj delamo, dokler je dan, preden pride noč. Vendar pa je tudi noč od Boga vstvarjena človeku v pomoč, ako si jo le ve obrniti v svojo korist, ter je marsikatera noč prinesla človeštvu mnogo dobrega. V noči so bili Izraelci rešeni iz egiptovske sužnosti, v noči otme pravični Lot sebi in svojim življenje pred žveplenim sodomskim nalivom, v noči gleda Jakob prečudno nebeško lestvico ter sliši iz božjih ust znamenito mesijansko obljubo, v noči zasliši mladeniški Samuel strahovito kazen prerokovano premehkemu očetu Heliju, v noči reši srčna Judita mesto Betulijo, ter slavno zmaga junaški Gedeon sovražne Madjane, v noči je naš Gospod trpel največ zasramovanja, da nas je rešil sužnosti greha in v noči nam je pripravil »kruh večnega življenja«, v katerem skrivnostno prebiva med nami in nam deli brezštevilne milosti. Vendar pa nam nobena noč ni toliko pomenljiva, toliko sveta, kakor nocojšna noč, v kateri se je milost božja prikazala vsem ljudem.

Prikazala se je milost Boga Zveličarja našega pred vsem vam, **Ljubi otroci**. O koliko telesnih dobrot in koliko duhovnih milosti vam je nocoj prineslo božje Dete! Prineslo vam je veliko veselja. Ljubi otroci! vi ste še, kakor po pravici zaupamo, vsi nedolžni, in pravo veselje prebiva le v nedolžnem srcu. Kjer nemirna vest gloda srce in spominja na pregrešno življenje razjeda zdravje, tam ni najti pravega veselja. Vi otroci še tudi nimate težkih skrbi, ker za vas skrbé dobri stariši, zato se pa tudi starejši ljudje toliko radi spominjajo na prijetna in brezskrbna leta ljube mladosti, in milo se stori celo človeku, ko sliši prepevati prežlahtno pesmico polno srčnega hrepenenja po preljubem veselju: »O blažena leta nedolžnih otrok; **ve** imate veselje brez težkih nadlog.« Zato se je pa tudi sam božji Sin prikazal v otroški podobi, ter je hotel preživeti detinsko dobo, kakor se je tudi najprej razodel nedolžnim pastirčkom v dokaz, da mu je najljubša nedolžna mladina.

Pa še več, ljubi otroci! Božje dete vam je nocojšno noč prineslo tudi pravo prostost in pravico do življenja. Le poslušajte, kako to! Strašno hudo se je godilo otrokom nevernih paganov in se jim godi še dandanes ondi, kamor še ni zasvetila luč prave svete vere s svojimi blagonosnimi žarki. Neverni stariši so svoje lastne, zlasti še bolj slabotne otroke brez usmiljenja morili in jih darovali svojim grdim malikom. V Kartagi je bil malik, kojemu so slepi malikovavci vsako leto po 300 nežnih otrok poklali. V Šparti so na praznik boginje Artemide veliko nedolžnih dečkov do krvi bičali. In še dandanes se nahajajo na Kitajskem in med divjaki odljudne Avstralije brezvestni brezverski stariši, ki leto za letom pomorijo mnogo nedolžnih otrok ali jih neusmiljeno vržejo pred divje živali.

Kako srečni in brezskrbni glede svojega življenja ste pač vi, ljubi krščanski otroci, odkar je po betlehemskega Detetu bilo posvečeno in poveljano celo človeško detinstvo! Po skrbi svojih dobrih starišev ste v svetem krstu prejeli svatovsko oblačilo posvečujoče milosti božje, ter tako postali otroci božji, bratje in sestre nebeškega Deteta Jezusa Kristusa, vredni kedaj ž njim obhajati večno svatovščino nebeške večerje. Poučeni ste v resnicah tiste tolažljive, edinoprave svete vere, ki nas uči, da ima vsak človek, tudi najbolj slaboten otrok, po božji podobi ustvarjeno neumrjočo dušo, zavoljo katere moramo imeti v časti in spoštovanju tudi sicer umrljivo telo, ki je pa tempel sv. Duha in odločeno za večno veličastvo.

Pridite torej, vi mali nedolžni otroci in nocoj prvi pokleknite pred Jezusove jaslce! Iz srca se mu zahvalite, da ste po njem poklicani k pravi katoliški veri, ki vam ponuja tukaj že toliko nedolžnega veselja, zagotavlja vam pravo prostost in vas pripravlja na večno brezkončno življenje.

Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega tudi vam, stari ljudje. Vas uči novorejeno božje Dete iz jaslci, kako mirno prenašajte različne nadloge, ki vam jih pošilja modri Bog in kako se v vseh tudi najbolj težavnih okoliščinah brez ugovora udajte v najsvetejšo voljo božjo. Nebeško Dete, rojeno v mrzli zimski noči, v hladnem pastirskem hlevu, mora brez tople obleke in gorke odeje ležati na pusti slami v trdih jaslcih. A ne sliši se iz njegovih ust ne jok ne pritožba. Le radost obdaja njega zadovoljno nedolžno obličje. Starčki! starke! to je vaš dar od božjega Deteta. Tudi vam nadležna starost nalaga marsikatero zatajevanje.

Telesna moč vam jame že pešati in duh omaguje pod težo let, koje ste preživeli v trpljenju. Oči več tako jasno ne svetijo, ušesa svojo službo odrekajo, roke niso več prav za delo in noge ne za hojo, pa tudi nekdanj tako sveži spomin že zapušča mladostna moč. Toda nikar ne obupajte ter si z ničevno pritožbo ne jemljite zasluženja! Tudi za vas ima nocojšnja in vsaka božična noč premnogo vesele tolažbe. Ako ste namreč v svojem življenju ohranili v srcu vedno Jezusa, potem se mu smete tudi na večer svojega zemeljskega potovanja polni zaupanja bližati, ga v duhu, kakor nekdanj starček Simeon, sprejeti v svoje naročje, rekoč: *Zdaj, o Gospod, spustiš svojega hlapca po svoji besedi v miru, ker so videle moje oči tvoje zveličanje.*

Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega vam, krščanski zakonci. Kaj pa je neki vam dobrega prinesla nocojšna sveta noč? Poslušajte! Kot dušni pastir sem prejel nekdanj od bogoljubne osebe prav pomenljivo božičnico. Med trnjevim vencem je bila prekrasna rdeča vrtnica, iz koje je gledalo voščeno dete. Tudi vaš zakonski stan je podoben prelepi rdeči cvetoči vrtnici, ki je obdana s trnjevim vencem mnogovrstnih težav. V sredi rože pa sedi božje Dete, ki vas uči ono prepotrebno čednost, brez katere prav srečni biti ne morete. Ta čednost je ljuba zadovoljnost. Sin božji bi se bil mogel roditi na cesarskem dvoru ali v kraljevi palači, lahko bi bil zahteval, da mu strežejo kerubimi v prvi mladosti ter ga serafini spremljajo po vseh zemeljskih potih, toda hotel je biti rojen v največji revščini vam v spodbudo in v zgled, da ste zadovoljni s svojim stanom. Bodite zadovoljni, pa bodete srečni. Lahko se bodete izogibali bodečemu trnju mnogovrstnih težav v zakonskem stanu, in z rožicami lepih čednosti vam bo postljano, ako bo ljuba zadovoljnost kraljevala v vaših srcih. Če se dandanes ozremo po širokem svetu in premišljujemo družinsko življenje, se nam samo ob sebi usili neprijetno vprašanje: od kod neki to, da je toliko nesrečnih zakonov na svetu? Če to vprašanje natančno prevdarjamo ter pozvedujemo za glavni vzrok te prikazni, bomo kmalu našli najzanesljiviši odgovor, ta namreč, da se mladi ljudje večidel brez pravega poklica, še več pa brez prave priprave urinejo v zakonski stan; zato ni med njimi ne zadovoljnosti, ne prave zastopnosti, še manj pa trajne sreče. Premnogi že v samskem stanu z najcudnejšimi pregrehami preženejo Jezusa iz svojega srca, na dan poroke sicer spremené svoj stan, ne pa svojega pregrešnega življenja, kjer pa za Jezusa in njegovo milost pro-

stora ni, tam tudi blagoslov in sreča hišo zapusti; tam ljuba zadovoljnost slovo jemlje in večnemu nepokoju ter vsakovrstnim nesrečam so na široko odprta vrata.

Zato pa predragi zakonski, ako ste morda s svojim pregrešnim življenjem v samskem ali pa še v zakonskem stanu Jezusa izgubili iz srca, pridite, pokleknite danes zopet pred njegove jaslice, odprite mu svoje v adventni spovedi očiščeno srce in ga prosite, naj za naprej stalno v njem prebiva, da se ž njim povrne zopet ljuba zadovoljnost, ki je trdna podlaga prave sreče.

*Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega tudi vam, ki v samskem stanu nedolžno in čisto živite. Nedolžna srca so Jezusu najljubša. Ko se je razglasila vesela vest o rojstvu njegovem, nič ne beremo, da bi bili prihiteli k njegovim jaslicam hrabri vojaki na brzih konjih ali orjaški vitezi v svoji junaški opravi, le pohlevni nedolžni pastirji in nežna, krotka jagnjeta so kot prvi častilci božjega Deteta prihiteli k svetim jaslicam, ker so nedolžne stvarice največji ljubljenci božji. Čiste duše imajo že tukaj svoj prostor najbližje božjega Deteta, kajti take on razločno k sebi vabi, rekoč: *Pustite male k meni priti in ne branite jim; zakaj takih je nebeško kraljestvo!* Takih nedolžnosti on varuje, ter strašno žuga vsakemu, ki bi jih pohujšal. Pa tudi v večnem veselju je nedolžnim dušam najbližje božjega Jagnjeta pripravljen kraj veselja, kjer bodo peli ono rajsko pesem, katere nikdar drugi ne more peti, in hodili za Jagnjetom, kamor koli gre.*

Zato pa le pritecite ve nedolžne duše, obkrožite vesele sveti kraj rojstva Jezusovega, ter uživajte v njegovi bližini predokus one nepopisljive sladkosti, katero uživati ste poklicane! V dar mu ponudite svoja v čistosti stanovitna srca in sprejmite tudi od njega v dar zagotovilo njegove prisrčne božje ljubezni!

Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega vam, ki ste krepki in zdravi. Da je ljubo zdravje velik, da brez ugovora lahko rečem, med vsemi pozemeljskimi dobrotami, največji dar božji, to predragi! mi bote pač z veseljem vsi pritrdili. Kajti brez zdravja nam vse druge posvetne vrline mnogo ne koristijo, ker se jih ne moremo posluževati s pravim veseljem v svojo zadovoljnost. Kaj pomaga bogastvo, ako je pa človek primoran, razdati ga zdravnikom in lekarjem, ter si po dragocenih kopališčih zaman iskati zdravja? Kaj koristi visoka čast, ako pa pod zlatimi portami trga neusmiljen protin ali pod bliščečim križcem srce nepravilno bije ter bolešno vtriplje? Kaj hasne posvetno veselje, če pa vsa-

kemu požirku rujnega vinca sledé grenki nasledki ter se s plesavcem na raju vrti neznosna plesavka — bolezen? Kaj pomaga čarobno lepi obraz, ako pa prva bolezen navidezno krinko potegne raz lica, ter se vsej svoji strahoti pokaže nališpan mrlič?

Spoznajte tedaj vsi, kojim je Bog podelil ljubo zdravje in čvrste ude, koliko bogastvo ste z njimi prejeli od svojega Stvarnika. In ko bode te nocoj klečali pred božjimi jaslicami, ne pozabite zahvaliti se za ta nezasluženi dar božjemu Detetu. Ob enem pa trdno sklenite, da svojih zdravih udov nikoli ne rabite v zaničevanje božje, temveč da svoje jasne oči najraje obračate v to, kar je Bogu v čast in vam v dušni prid, da s svojim tenkim posluhom poslušate glas besede božje, svetega petja in hvalo bližnjega, da s svojim zgovornim jezikom slavite Gospoda v molitvah in svetem slavospěvu, da vas zdrave noge rade nosijo v hišo božjo pred jaslice sv. tabernakla, da so roke pripravljene bližnjemu radodarno deliti dobra dela duhovnega in telesnega usmiljenja, ter da se srce z večkratnim vrednim prejemom presv. Telesa Gospodovega oblaži in posveti za svete misli, čiste želje, pobožna čustva in trdne sklepe. Le če bote tako svojo telo sedaj darovali božjemu Detetu in si v svoj dušni mir obračali njegov dar — ljubo zdravje, tedaj bote tudi enkrat ob uri ločitve brez strahu ponudili svoje utrujene ude v maziljenje s svetim poslednim oljem, ter jih sodnji dan polni tolažbe nazaj prejeli, da bote v svojem mesu vekomaj gledali svojega Boga. (Job. 19, 26.)

Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega tudi vsem ubogim trpinom, nesrečnim bolnikom. Bogu samemu edino je znano, koliko raznovrstnih bolnikov v tem trenutku zdihuje v postelji trpljenja v bolnišnicah, v hiralnicah, pa tudi po zasebnih hišah med tem, ko se mi veselimo tukaj pred božjimi jaslicami. Kako huda je marsikatera bolezen že po dnevu, če se shujšajo z vsakim trenutkom bolečine, moči pešajo, upanje gine. Pa strašnejša je za bolnika še noč, ki je tako dolgotrajna in neznosna. Med tem, ko je vse okolu njega tiho in pokojno, on še le bolj čuti moč bolezni, ker ga druge misli ne raztresajo. O kako rad bi danes marsikateri bolnik z nami tu v cerkvi obhajal veseli božični praznik, kako rad bi kleče ljubega Boga prosil zdravja ali vsaj olajšanja svojih bolečin. Ker pa bolnikom to ni mogoče, storimo to mesto njih mi, ki smo zdravi. Prosimo v njihovem imenu, naj jim Bog telesno bolezen obrne v dušni prid, naj jim pa tudi povrne telesno zdravje, ako ni zoper njegovo vselej sveto voljo.

Za nas vse, predragi v Gospodu! je torej nocojšna noč vesela in milosti polna noč. Po vsej pravici jo imenujemo sveto noč. Skrbimo le, da si milosti, koje nam je prineslo nocojšno noč sveto Dete betlehemsko, prav obrnemo v svoj blagor, kakor so to storili nedolžni betlehemske pastirci, ter modri jutrovske kralji. Kakor hitro so pastirci zaslišali na ponočnih stražah angelsko novico o Zveličarjevem rojstvu, in so trije modri zagledali zvezdo voditeljco, se kar nič več niso obotavljali, urno in srčno nastopiti pot, na katero jih je klical glas milosti božje. Tudi nam razodeva angelski glas božjih namestnikov sveto voljo božjo, tudi nam ljubi Bog pošilja zvezdo voditeljco, ko nas je poklical v tisti stan, v katerem se najlože zveličamo. Ne prezirajmo tega klica iz nebeške domovine, ne omahujmo na pravi poti tje, ne na desno ne na levo, temveč oprti na mogočno božjo pomoč, hodimo stano-vitno in neustrašeno ono sicer strmo in ozko, pa zanesljivo pravo pot, ki nas varno pripelje v nebeški Betlehem. Amen. *J. Rotner.*

2. Liturgična pridiga.

(O polnočni sv. maši.)

Čast Bogu na višavah in mir na zemlji
ljudem dobre volje. Luk. 2, 14.

Sv. papež Gregorij je začel nekikrat svoj božični nagovor tako-le: »Preljubi! Kristus je rojen, slavimo ga! Kristus pride iz nebes, dvignimo se! Pôjte čast Gospodovo vse dežele! Združimo se vsi: veséli se tudi nebo in raduj se zavoljo rajskega prizora — božji Sin je postal človek! Kristus je na zemlji, s trepetom in petjem veselite se! S trepetom zavoljo greha, s petjem zaradi upanja. Janez je klical: „Pripravite pot Gospodov!“ Tudi jaz hočem oznanovati velik današnji praznik, rojstvo Gospodovo. Praznujmo ta praznik, a ne posvetno, temveč po božje, ne zemeljsko, temveč nebeško, ne, kakor bi to bil naš praznik, temveč kakor je: božji!«

Zares, velik je današnji praznik, sv. Janez Zlatoust ga celo imenuje »praznik vseh praznikov, katerega praznujmo naj-slovesniše«. In zopet piše ta cerkveni učenik: »Kar so očaki že dolgo želeli, preroki napovedovali, pravični videti koprneli, to se je zgodilo današnji dan. Bog se je prikazal na zemlji v mesu in hodil med ljudmi.«

Današnji praznik so kot poseben praznik praznovali od apostolskih časov sem v zapadnih deželah, na jutrovem pa je bil do 4. stoletja večidel strnjen s praznikom razglasenja Gospodovega, kakor sem vam bil to omenil ob tistem prazniku.

Sveta cerkev, v svesti si tega najimenitnejšega dogodka od stvarjenja sveta sem, vpeljala je navado, da se beró današnji praznik po tri svete maše. Vpeljal je to (menda) že papež Telesfor, ki je vladal od leta 127.—139. Vsaka teh treh sv. maš ima svoj posebni obrazec v mašnih bukvah. Vsaka sv. maša ima tudi svoj posebni pomen in namen. Prva sv. maša nas spominja časnega rojstva Jezusovega v Betlehemu iz Marije Device, od katere je prejel svojo človeško naravo. Druga sv. maša nas spominja duhovnega rojstva Jezusovega v našem srcu po milosti in ljubezni. Tretja sv. maša nas spominja Jezusovega večnega rojstva iz Boga Očeta, s katerim ima eno naravo in bitje, pa vendar različno osebo, (Decrouille, Betracht. 1. zv., božič.)

Katero sv. mašo naj vam sedaj-le pojasnim? Ker se sveto-pisemske vrstice tretje sv. maše zelo vjemajo s sv. mašo na praznik obrezovanja Gospodovega in je druga sv. maša navadno tiha in manj slovesna, razložim vam kratko obrazec svete maše, ki se bere o polnoči.

Bodi vse v čast božjemu Detetu!

1. Vhod v sv. mašo je vzet iz drugega psalma, kjer je v prerokbi naznanil kraljevi pevec rojstvo božjega Sina od Boga Očeta s temi-le določnimi besedami: »Gospod mi je rekel: „Moj Sin si ti; danes sem te rodil.“« Kako prikladne so vendar te besede ravno za prvo sv. mašo današnji praznik! Saj je prva misel današnjega praznika ta, da je bil ravno danes rojen Jezus Kristus, Sin božji. Bog je On od vekomaj in gospodar vesoljstva, pa ravno s tem, da si je privzel človeško naravo, prejel je pravico tudi po človeški naravi, kot Bog-človek vladati vesoljni svet. Ako ima pa Jezus Kristus kot Sin nebeškega Očeta vso oblast v nebesih in na zemlji z Bogom Očetom, je pač ne-pametno, vstavljati se njegovim naredbam, protiviti se božji sveti volji. Zato se sv. pevcu, kralju Davidu, zdi to tako bedasto in brezvspešno, da vprašuje dalje: »Zakaj hrumé narodi in si ljudstva vmišljujejo prazne reči?« Prazni so vsi naklepi proti Mesiju, Sinu božjemu.

2. Zbirna molitev se glasi: »Bog, ki si to presveto noč razsvetlil z razsvetljenjem prave luči; daj, prosimo, da katere

luči skrivnosti smo na zemlji spoznali, da tudi veselje uživamo v nebesih.« V tej molitvi prosimo, da bi tista luč, ki je nocojšnjo noč prisvetila na zemljo, namreč Sin božji Jezus Kristus, tudi naša luč in naše veselje bil v nebesih, ker skrivnost njegovega prihoda za zemljo je zlasti zveličanje človeštva in hkrati zveličanje vsacega posameznega izmed nas. Zato pa, ljubi kristijani, naj si vsakdo misli o božičnih praznikih: Moj Učenik, moj Zveličar, moj Gospod je bil rojen v Betlehemu in meni naklanja še sedaj vse milosti; zavoljo mene je On vse to hotel biti in storiti. Tako uči apostol, rekoč: »Živim v veri Sinu božjega, ki me je ljubil in dal sam sebe zame.« (Gal. 2, 20.)

3. Za berilo te sv. maše je postavljen odlomek iz lista sv. Pavla apostola do Tita in so prav tiste besede, kakor novega leta dan. V njem govori apostol, da »se je prikazala milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem.« Prikazala se je milost, ko se je Sin božji včlovečil, ko je bil rojen, ko je ponižno živel, ko je oznanoval nebeške nauke ter ustanovil sv. cerkev. Uči nas pa, »da se odpovejmo hudobiji in posvetnim željam.« Hudobija je zlasti brezbožnost, nevera, posvetne želje pa so nečiste, lakomne, prevzetne misli in želje. Ker nam vse to brani v nebesa, zato »živimo trezno, pravično in bogaboječe«, da bomo po svojih dobrih delih Jezusu »prijetno ljudstvo«.

4. V mesni spev navaja svetopisemske izreke, ozirajoče se na obljubljenega Odrašenika, na njegovo rojstvo, moč in veličanstvo. Vmes so tudi besede: »Gospod je rekel mojemu Gospodu (t. j. Bog je rekel Mesiju): »Usedi se na mojo desnico, dokler ne denem tvojih sovražnikov v podnožje tvojih nog.« Na te preroške besede iz psalma 109., da je Mesija pravi Bog, se je Jezus sam sklical nekikrat ter ugnal s tem svoje sovražnike, kakor vemo iz evangelija 17. nedelje po binkošti.

5. Evangelij te svete maše nam priča, kako se je sveto noč izpolnilo, kar je bilo naznanjeno v bukvah modrosti (18, 14, 15.): »Ko je pokojna tihota vse obsegala in je noč imela v svojem teku pol pota, priletela je tvoja vsemogočna beseda iz nebes.«

Previdnost božja je uravnala vse tako, da se je dopolnilo prerokovanje Mihejevo (5, 2.) po katerem bo Zveličar rojen v Betlehemu. V to je moralo služiti povelje rimskega cesarja Avgusta. Cesar je sicer nameraval po popisovanju izvedeti, kakšna je dežela, koliko ima prebivavcev, kako so premožni. Bog pa je po cesarjevem povelju dal Mariji in sv. Jožefu priložnost, potovati v Betlehem, v

rojstni kraj svoje rodovine. Zgodilo se je to v takem času, ko je bil mir po celem svetu. S tem je hotel Bog naznaniti, da je obljubljeni Odrašenik »poglavar miru« (Iz. 9, 6.), ki prinese mir vsem tistim, ki so dobre, ki so svete volje. In za vse to zares: »Čast Bogu na višavah z angeli njegovimi!«

Ker je bil Jezus rojen v revnem hlevu, uči nas s tem spoštovati in ljubiti uboštvo. Rojen je bil po noči, ker je prišel razsvetlovat temoto v naših srcih. Ubogim pastirjem, ne kralju Herodu ali drugim velikašem, je naznanil svoje rojstvo po angelih, ker le ponižne Bog ljubi, »prevzetnim pa se ustavlja.« (Jak. 4, 6.)

6. Pred darovanjem navdušuje psalmist nebo in zemljo k posebnemu veselju, ker je prišel Gospod, prerokovani Mesija. Kaj primerne so tukaj te besede psalmistove, ko smo ravno prej slišali v sv. evangeliju angela, ki je pastirje spodbujal k posebnemu veselju, rekoč: »Oznamim vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu, ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod.« Veseli naj se torej rojstva Gospodovega vse ljudstvo, raduje naj se zemlja in nebo. Zato: »Čast Bogu na višavah« i. t. d.

7. V tihi molitvi prosimo, da bi bil Bogu ljub dar našnje slovesnosti ter bi bili mi po njegovi milosti vedno bolj enaki njemu, ki je našo človeško naravo združil s svojo božjo.

8. Obhajilna vrstica ponovi iz psalma 109. oziroma iz vmesnega speva besede: »V svetlobi svetih, iz sebe sem te rodil pred zgodnjo danico.« »V svetlobi svetih« t. j. v časti tvojih svetnikov, ki te sedaj obdajejo, »si Ti Mesija od vekomaj moj Sin«, kakor razlaga sv. Jeronim in sv. Avguštin. Pa sv. Avguštin meni, da se morejo te besede obrniti tudi na človeško rojstvo Jezusa Kristusa iz presv. Device pred jutranjo zarjo.

9. V poobhajilni molitvi prosimo, da bi mi, ki se veselimo pri sveti maši rojstva Gospoda našega Jezusa Kristusa, ž njim vekomaj bili združeni. In to je najvažnejše na nas, ljubi kristijani!

Pripomočkov zveličanja imamo preobilno. Vsaka sv. maša, vsak praznik, vsak vredno prejeti sveti zakrament, vsaka pridiga zasluži, da hvaležni zakličemo: »Čast Bogu na višavah!« Dočakali smo sv. večera in sv. noči, dočakali smo sv. dneva in svetega leta: »Čast Bogu na višavah!« Ob koncu svetega leta pa sklenimo trdno, da nam bode odslej vsako leto sveto leto, t. j. vse leto obrnjeno zlasti v to, da se gotovo posvetimo. Kaj bi nam pač pomagalo živeti, pa ne se zveličati? Amen.

V. Bernik.

Praznik sv. Štefana.

I. Krščanska srčnost.

Štefan je bil poln milosti in moči.

Dej. ap. 6, 8.

Sveti Štefan je za vse čase prečuden in posnemanja vreden zgled različnih krščanskih čednosti. V dejanju apostolskem najdemo poglavitne lepe lastnosti iz njegovega življenja. Apostoli sami so ga prvega med sedmerimi možmi posvetili za levita ali svojega pomočnika. Kakor dijakon je moral biti mož brez graje in posebne pobožnosti, kar tudi res o njem potrjuje sveto pismo. Navdajal ga je strah božji, ne pa strah pred ljudmi; svojim mogočnim sovražnikom stoji Štefan nevstrašeno nasproti ter jim oznanuje resnico, akoravno se mu je zavoljo tega bati najhujšega. Štefan se sveti nadalje kot jasna zvezda v velikodušni ljubezni do sovražnikov, ker tudi on po zgledu Zveličarjevem prosi odpuščanja svojim morilecem: *Gospod, ne prištevaj jim tega greha.*

Pa vse te in druge čednosti sv. Štefana so kali pognale ter vzrastle iz ene posebne čednosti, vse se tako rekoč nanjo opirajo, kakor na ogeljni kamen: in ta čednost je njegova znamenita srčnost. Zato ga sveto pismo kar naravnost imenuje *moža polnega moči*. Štefan ni imel samo enega ali dva nasprotnika zoper sebe, ampak vse verske stranke judovske so se vzdignile zoper njega, in on sam stoji na eni strani; toda on ostane srčen; on sprejme z vsemi boj zoper laž in v zagovarjanje resnice, in niso mogli obstati pred modrostjo in duhom, ki je govoril iz njega. Najamejo krive priče, nadražijo ljudstvo zoper Štefana, ali on nevstrašeno spoznava svojo vero v Kristusa. Vtogatili so se v svojih srcih, z zobmi škripali, nanj planili ter ga vleкли iz mesta, da bi ga kamenjali; a Štefan ostane zopet srčen ter gre veselo smrti nasproti. — Ali ni to srčnost sv. Štefana, dragi v Kristusu, toliko bolj občudovanja vredna, ker še ni imel nobenega prednika v mučeništvu, ker še ni vedel, kako močen je Gospod v mučencih, in je vendar umrl za novo, takrat še od vseh imenitnih Judov črteno in zaničevano vero? Ali ni toliko bolj občudovanja vredna, ker še ni poznal slave in časti, ki so jo kristjani skazovali junakom — sv. mučencem.

Te srčnosti sv. Štefana pa ne smemo samo občudovati, ampak moramo po njegovem zgledu tudi skušati si jo prilastiti. Zato vam hočem danes pokazati,

I. kako potrebna je kristjanu srčnost, in

II. kako si jo moremo pridobiti.

I. Srčnost je tista čednost, po kateri pričnemo in izvršujemo dobro vkljub vsem težavam in rajše vse pretrpimo, kakor bi grešili.

A. Vsak človek se mora, ker ima prirojeno nagnenje k hudemu in dosti zapeljevanj k grehu, truditi in prizadevati, če hoče stanovitno čednostno živeti. Razen tega mora biti vsak, kdor hrepeni po pobožnosti, pripravljen celo na preganjanja, kakor spričuje apostol: (2. Tim. 3, 12.) *Vsi, ki hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo trpeli preganjanje.* Kdor pa stanovitno prenaša vse zoprnosti in preganjanja, ki ga zadenejo zovoljo čednosti, ima dejansko čednost srčnosti.

Vsakemu kristjanu, ki hoče zvesto spolnovati svoje dolžnosti in se tako zveličati, je ta čednost neogibno potrebna. Zakaj

1. brez srčnosti si kristjan ne bo pridobil nobene druge prave čednosti. Vsaka čednost stane človeka truda in preganjanja; ker razne strasti vlečejo človeka vedno k grehu, se laskajo njegovi počutnosti in mu ravno zato otežijo spolnovanje božjih zapovedih ali dolžnosti njegovega stanu. Kako težko je človeku, ki je ošaben, da bi ne precenjeval samega sebe, čez druge se ne povzdigoval, da bi ne iskal lastne hvale, da bi hvaležno sprejel grajo in opomine, da bi svojo voljo drugim podvrget? itd. Ako hoče v resnici ponižen postati, mora neprenehoma premagovati svojo ošabnost, si mora vedno silo delati zoper lastno hvalo, in kako bo to mogel, ako ni srčan? In kakor pri ponižnosti, tako je pri vseh drugih čednostih treba prestati dosti premagovanja in zatajevanja — in k temu je ravno potrebna srčnost, kar Jezus sam uči, ko pravi: *Nebeško kraljestvo silo trpi in le silni ga potegnejo nase.* (Mat. 11, 12.)

2. Brez srčnosti ne more nihče tako prenašati trpljenja in bridkosti svojega življenja, da bi imel zasluženje za večnost. Kdo ne ve, kdo sam ne čuti križev in nadlog, bridkosti in težav, ki zadevajo človeški rod? Koliko nasprotnosti in trpljenja je v zakonskem stanu? Koliko truda in skrbi stane marsikatero rodovino odgoja otrok?

Kolikrat tare hišo pomanjkanje in nenavadne nadloge? Koliko ljudi živi v revščini in ne vedo, odkod bi vzeli kruha zase in svoje otroke? Kako zasluženje od teh nadlog imajo potem tisti, ki godrnjajo zoper Boga in njegove naredbe, ki kolnejo in se roté, ali polni zavida in nevoščljivosti gledajo na premožnejšega? — Krščanska srčenost stori, da prenašajo svoje bridkosti s potrpežljivostjo, s srčnim vzdihljajem do Boga, z vdanostjo v njegovo sveto voljo, in jih navdaja z zaupanjem na Tistega, ki živi ptice pod nebom in oblači cvetlice na polju. Kako bridka je marsikatera sodba na starost, ko jih sinovi, katere so zredili, grdo gledajo ter sivolasemu starcu ne želijo družega, ko hladen grob? In kdo bi našteval še vse neštevilne, dolge in strašne bolezni, ki obiskujejo pravičnega in grešnika tolikokrat! Kaj nas bo tolažilo v toliki bridkosti, ako nimamo krščanske srčnosti? Neogibno nam je potrebna, da ne omagamo ter se ne zgrudimo pod težo življenja.

3. Brez srčnosti nima človek dosti upanja na srečen konec.

Naslednji zgled vas bo tega učil: Nikomah je ob preganjanju kristjanov očitno spoznal sveto vero, ter je bil tudi pripravljen, za njo umreti. Že leži na tezavnici, že mu pokajo udje, že curlja kri od vseh strani; on je spoznavalec — mučenik — bode li zveličan? Gotovo, ako stanoviten, srčen ostane. Toda on omaguje. Sedemnajstletna devica Dionizija to vidi, se boji za njegovo zveličanje. »Le malo še potrpi — mu zakliče — o bodi stanoviten!« Ali zastoj. Nikomah zavpije: »Stojte, jenjajte, jaz se odpovem krščanski veri!« »Nesrečni človek — izdihne Dionizija — za eno samo uro si si nakopal večno, neizrekljivo trpljenje.« In res — komaj spravijo nesrečneža s tezavnice, komaj je daroval malikom — že je bil mrtev.

Ako bi bil sto let Gospodu služil in bi bil prelil svojo kri, njegova zadnja ura, v kateri mu je manjkalo srčnosti, je bilo njegovo pogubljenje. Zakaj tako stoji pri preroku (Eceh. 33, 13.): *Če tudi pravičnemu rečem, — pravi Gospod — da bo gotovo živel, pa se zanese na svojo pravico, in stori krivico, bodo vsa njegova pravična dela pozabljena, in bo v svoji krivici, katero je delal, v nji bo umrl.* Glejte tedaj, kako je v zadobitev srečne smrti potrebna srčnost. Ne recite: Take nenavadne srčnosti mi ne potrebujemo, da bi srečno umrli; saj nas ne čaka krvavo preganjanje. Pa kdo vam je porok zato? In akoravno se bi to ne primerilo, pridejo pa semtertje časi, ko se zaničuje čednost in krščansko življenje, in ko je človek brez krščanske srčnosti v nevarnost zgubiti svoj večni blagor. In v takem času živimo mi!

Pekel in njegovi služabniki so že očitno stopili na bojno polje zoper čednost in resnico, zoper božje postave in naredbe — da zoper celo krščanstvo. Tu nam je pač potrebna srčnost, da ne omagamo in ne izgubimo večnega zveličanja. Od vseh strani se drvi vihar na katoliško cerkev. Neštevilne so družbe po svetu, ki obstoje iz brezvercev in bogotajcev, in iz slabih odpadlih kristijanov, izdajalcev svojega krsta in iz nekrstijanov — bodisi že pod kakšnim koli imenom ali liberalcev, prostozidarjev, framonov, itd., ki z besedo in s pismom, skrivno in očitno, v bukvah in časnikih neutrudno spodkopujejo veljavo katoliške cerkve. Njeni nauki in naprave se smešijo, njeni služabniki obrekujejo in zaničujejo, njeni nauki o zakonu in krščanski odgoji mladine se razdirajo, z vso srditostjo in zvijačo se sika na vrhovnega poglavarja, namestnika Kristusovega, ki svarivno povzdiguje svoj glas. Pri takih okoliščinah je pač človeku potreba tiste višje srčnosti, da ne zgubi spoštovanja do katoliške cerkve, ter ohrani trdno vero na obljubo Gospodovo, da je ona zidana na skalo in da je peklenske moči ne bodo premagale. Vemo, da sicer previdnost božja dopusti, da se nekatere nakane in početja sovražnikom posrečijo, a koncem služijo le v njih večje ponižanje in poveličanje neveste Kristusove.

Dà, velike srčnosti je potreba, ako hoče kdo čednostno živeti v času, ko je čednost nepoznana, zaničevana in preganjana, ko pregreha, posebno nečistovanje skoro več ne velja za sramoto, jej več ni treba bežati v skrivne kote, ampak se brez strahu očitno sme pokazati; v času pravim, ko se jih mnogo zoper čednost vzdiguje ter želi lepo življenje krščansko spraviti s svetá, — zares, tu je potrebna srčnost, da more kdo čednost ljubiti.

B. Pa kje med kristjani sedanjih dni se najde ta srčnost? Prvi veki krščanstva so imeli junakov nepremagljive srčnosti na milijone v mučenikih iz raznih stanov. Takrat niso samo pogumni mladeniči in možje, ki že sicer nevstrašeno gledajo smrti v obraz, ampak tudi slabotni starci, matere, device, da otroci veselo žrtvovali za Kristusa denar in blago, premoženje in čast, in slednjič tudi življenje; trpeli so rajši grozne muke, kakor da bi bili zoper svojo vero ravnali ali jo zatajili. In če bi se zdaj nadaljevalo preganjanje cerkve in tudi zoper navadne kristjane s silo nastopilo; bodimo odkritosrčni, kaj mislite, da bi prihodnji časi dosti vedeli pripovedati o srčnosti mučencev našega

veka? Povejte mi, v katerem stanu se upate najti mučenikov med kristjani sedajnih dni? Ali menite, da bi tisti močje, ki cele dneve in noči tiče pri kozarcu in igrah, ki so vdani pijančevanju, kletvi, rotenju, zapravljanju, nesramnosti, hoteli biti ob preganjanju mučeniki?

Ali menite mučenice najti med tistimi ženami, ki hrepené le po posvetnem blagu, ter bi bile rade pri vseh veselicah, mesto da bi doma pri otrocih ostale ter na svoje sinove in hčere pazile, ko se njihovi nedolžnosti približujejo in prikradejo zgrabljivi volkovi? Ali menite, da bo surovost in svojeglavnost, razuzdanost, popačenost, zasmehovanje vsega svetega, ki se nahaja pri odrasli moški mladini, menite, da bi tako življenje ob takem preganjanju srčnost dalo k mučeništvu? In če opazujete lišpanje, preširnost in samodopadljivost ženskega spola, in vidite, kak strah ima pred molitvijo, ubogljivostjo in ponižnostjo, nasproti pa kako nagnenje po vživanju, samovoljnosti, sploh po svetu, mislite, da bi ob preganjanju te bile, ki bi za ohranitev sv. vere in za varovanje čistosti pokazale srčnost, ki bi jih vredno postavila na stran sv. mučenic, kakor sv. Neže, Katarine, Cecilije? . . .

Sv. Simforoza je svojemu možu Getuliju rodila sedem sinov. Najprej je oče, potem sedem sinov in slednjič mati prejela krono mučeništva. Getulij in Simforoza sta gotovo drugače morala živeti v zakonu, da sta imela srčnost celo do mučeništva, kakor dandanašnji marsikateri zakonski storé, o katerih zakonskem življenju veljajo besede, ki jih je Rafael Tobiju govoril: *Poslušaj me, in ti bom povedal, kdo so, čez katere ima hudič oblast. Oni so, ki tako v zakon stopijo, da Boga od sebe in svojega srca odženo, in svoji poželjivosti tako strežejo, kakor konj in mezeg, ki pameti nimata; čez take ima hudič oblast.* (Tob. 6, 16, 17.) In ali bi pač bilo postalo iz sedem sinov toliko mučenikov, če bi jih bila Simforoza tako odgojila, kakor dandanašnji storé marsikateri stariši, ki svojim otrokom nič, tudi najnespametniših želj ne odreko, ki jih ne vadijo nobenega zatajevanja, temuč vse dovolijo, kar hočejo.

Ali ni tedaj resnica, da je dandanašnja krščanska srčnost redka, da bi se o poskušnji ne moglo govoriti o dosti mučenikov našega stoletja. In vendar je ona, kakor sem vam pokazal, kristjanu potrebna čednost, ker sicer izginejo brez nje tudi druge; potrebna, ker brez nje ne moremo mnogih težav in bridkosti Bogu dopadljivo prenašati; potrebna sešebno zdaj, ko ima kristjan tolikrat prilžnost svojo vero z besedo in z djanjem prostodušno spoznati.

Ce je pa ta čednost vsacemu kristjanu potrebna, je gotovo zanj koristno, ako ve, kako si jo more pridobiti.

II. 1. Prvi pripomoček so želje po srčnosti. Nihče se ni še priučil kake vednosti ali umetnosti, ako ni hrepenel po njej, ako ni imel notranjih želj in nagibov. »Nobenega svetnika nimamo — pravi sv. Ligvori — ki bi si bil pridobil kako čednost, ako je ni poprej srčno pozelel.« In sv. Lovrenc Justinijan piše: »Veliko pomagajo k zmagi želje po zmagi; kajti želje pomnožijo moči, utrdijo srce, oslabé nasprotnika, polajšajo trud, razvedrijo duha, zadobijo pomoč in Bogu dopadljivo storijo.« Ako torej hočeš doseči pravo srčnost, moraš po njej hrepeneti.

2. Drugi pripomoček je molitev. Ako je molitev v zadobljenje vsake milosti potrebna, kolikor bolj v zadobljenje te čednosti. Brez milosti se še začeti ne more dobro, kolikor manj še le stanoviten ostati. — Zaupljiva molitev je pastirja Davida storila tako srčnega, da je premagal velikana Golijata. Molitev je podelila pobožni Juditi tisto srčnost, da je brez strahu šla v šotor Holofernov, zaničevala vse preteče nevarnosti, usmrtila vojskovodjo ter ljudstvo rešila. In po kom so zadobili sv. Štefan in neštetilni mučenci tisti pogum, da so nevstrašeno gledali mučilna orodja, se ne zmenili za pretenja sodnikov in v sredi neizrekljivih muk postajali le srčneji? Njih oči in njih srce — kakor vidimo pri sv. Štefanu — so bile obrnene v nebo; molitev jim je zadobila tisto nepremagljivo srčnost, o kateri prerok Izaija (40, 31.) govori: *Oni, ki v Gospoda zaupajo, obnavljajo svojo moč, dobivajo perje kakor orli, tečejo in se ne utrudijo, hodijo in ne opešajo.* Zatorej molite v križih in težavah, in jih bote gotovo lažje prenašali.

3. Strah in ljubezen do Boga so nadaljen pripomoček za krščansko srčnost. V *Gospodovem strahu je močno zaupanje*, pravi sv. pismo (Preg. 14, 26.) »Kajti naš duh«, pravi sv. Gregor, »se toliko močneje povzdiguje čez vse, s čemur nas svet plaši, kolikor bolj se v strahu vdá Stvarniku vseh stvari.« Ta strah božji je delal svetnike močne in srčne. Egipčovski Jožef se je vstavil vsemu zapeljevanju hudobne ženske iz strahu božjega: *Kako bi mogel to hudobijo storiti in grešiti zoper svojega Boga.* (I. Moz. 39, 9.) — Ko je cesarica Evdoksija konstantinopolitanska žugala sv. Janezu Krizostomu, ako se ne podvrže njenim poveljem, je rekel: »Povejte cesarici, Krizostom se ne boji ničesar, kakor le Boga in greha.« In ta strah božji ga je tako močnega storil, da ga vsa preganjanja niso vpognila.

S tem strahom pa je treba sklepati ljubezen do Boga, zakaj ljubezen premaga vse težave, vsa nasprotja, vse bridkosti. Prava ljubezen do Boga ti srce razvname, da je pripravno zanj vse pretrpeti — kar ti potrjujejo neštevilni zgledi mučencev, spokornikov, spoznovavcev, puščavnikov itd.

4. K srčno-ti pripomore to, ako smo pripravljeni na bridkosti in trpljenje.

Moder vojskovodja ne napravi načrtov samo za zmago, ampak tudi premisli, kaj bo storil, ako bi bil nesrečen. Ako hočemo biti srčni, se ne smemo iznebiti misli na prihodnje bridkosti, ampak se že prostovoljno naprej na to pripravljamo s tem, da se zatajujemo, da marsikatero težavo sprejmemo in si marsikaj mikavnega odrečemo.

5. Posebno srčnost pa podeli *kruh močnik*, večkratni prejem sv. Rešnjega Telesa. Ta hrana okrepeča dušo za daljno in težavno potovanje proti večnosti. Lepo podobo zato najdemo v življenju preroka Elije. Bežal je v puščavo ter zaspal tam pod brinjevo senco. In glej, angel Gospodov se ga je dotaknil in mu rekel: »Vstani in jej!« Ozrl se je, in glej, pri njegovi glavi je bil hleb, in posoda vode, jedel je tedaj in pil in je zopet zaspal. In povrnil se je angel Gospodov drugič, in se ga je dotaknil in mu rekel: Vstani in jej, zakaj ti imaš še dolgo pot. In ko je vstal, je jedel in pil in je hodil v moči tiste jedi 40 dni in 40 noči do božje gore Horeba. (III. Kralj. 19, 1—8.) Glejte, tu je predpodobljena hrana, s katere moč, o morate potovati po puščavi zemeljskega življenja. Dvakrat je angel zapovedal preroku jesti in piti, s čemur je naznanjeno, da morate telo in kri Gospodovo večkrat uživati, da vas močne stori v prenašanju nadlog, ter podeli stanovitnost, dokler dospete srečno na kraj potovanja.

S takimi pomočki moremo zadobiti tisto čednost, katero danes občudujemo pri sv. Štefanu — tisto srčnost, s katero je pri spoznavanju sv. vere v Jezusa zanj daroval svoje življenje. Poslužimo se teh pomočkov, da bomo pogumni, kakor on; ako tudi Bog od nas ne zahteva, da bi še le z žrtvovanjem svojega življenja pokazali svojo srčnost, bi vendar brez te čednosti ne mogli doseči zveličanja. Brez srčnosti ne bomo dosegli drugih čednosti, ostali bi sužnji svojih strasti in mesenih nagnenj, brez nje bi se ne mogli s trpljenjem, ki nas zadene, prislužiti nebes.

Zato obudimo želje po njej, molimo zanjo, ljubimo Boga, bodimo pripravljeni na trpljenje in se okrepčujemo s kruhom močnih. Ozmimo se na sv. Štefana, njegov zgled naj nas spodbuja, posnemajmo ga v pogumnosti, da bomo deležni tudi njegove blaženosti. Amen.

A. Žlogar.

2. Liturgična pridiga.

In so kamenali Štefana, ki je klical,
rekoč: Gospod Jezus! sprejmi mojo dušo.
Dej. ap. 7, 58.

V veseli, beli barvi smo se včerajšnji praznik spominjali pri večkratni božji službi telesnega rojstva Gospoda našega Jezusa Kristusa iz Device Marije. Njega, ki je po božji naravi od vekomaj rojen iz nebeškega Očeta. Danes pa se sveta cerkev obleče v častitljivo, rdečo mašno opravo, ko praznuje rojstvo za nebesa, t. j. smrtni dan onega sv. mučenca, ki je prvi prelil svojo kri za križanega Zveličarja, in to je sv. dijak on Štefan. Sv. Gregorij iz Nise pravi: »Gospod je zaradi nas stopil na zemljo, sv. Štefan pa je zaradi Njega zapustil zemljo.« Sv. Fulgencij pa tako-le lepo primerja včerajšnji in današnji praznik: »Včeraj smo praznovali časno rojstvo večnega Kralja, danes praznujemo zmagoslavno trpljenje vojakovo. Oni je prišel iz nebes zakrit z mesom, ta je šel kvišku s krvavim vencem ozaljšau. Vzdignil se je ta izmed kamenjajočih judov, ker je oni prišel dol ob veselju angelov. »Čast Bogu na višavah« so včeraj radostno prepevali sv. angeli, danes so veseli sprejeli Štefana v svojo družbo. Včeraj je izšel Gospod iz deviškega telesa, danes je vojak izšel iz ječe mesa. Včeraj je bil Kristus za nas v plenice zavit, danes je on sv. Štefana ogrnil z oblačilom neumrljivosti. Včeraj so ozke jaslice nosile Kristusa kot dete, danes je neskončnost nebeška sprejela Štefana zmagoslavnega. *Sam Gospod je prišel dol, da bi jih veliko vzdignil, ponižal se je naš Kralj, da bi povišal svoje vojake.* (Brev. hod.)

Praznik sv. Štefana se je bržkone začel najprej praznovati v Jeruzalemu, in sicer že v prvem stoletju; v zahodni cerkvi je bil vpeljan pozneje. Splošen je postal šele, ko so našli na čuden način njegove telesne ostanke leta 415. Tudi osmina tega praznika je silno stara.

O sv. Štefanu vam želim na podlagi današnje sv. maše kaj več povedati. Poslušajte me torej prav zvesto, da spoznate tudi, kako sv. cerkev časti sv. Štefana z današnjo sv. mašo.

1. V h o d v današnjo sv. mašo je odbran iz psalma 118. in se glasi: »Prvaki sedé in govore zoper mene in brezbožni me preganjajo. Pomagaj mi, Gospod, moj Bog, ker tvoj služabnik se vadi v tvojih postavah.« Kako so zoper sv. Stefana prvaki sedeli in govorili zoper njega, kako so nedolžnega svetega diakona in zvestega služabnika božjega preganjali brezbožniki, pripoveduje nam natančno sv. Lukež v dejanju apostolskem, ker se večinoma bere v današnjem berilu, in katerega vam pozneje razložim. Sv. cerkev postavi v pristop današnje sv. maše še začetek taistega psalma: »Blagor nedolžnim na potu, ki hodijo po Gospodovi postavi.« Sv. cerkev blagruje tu sv. Štefana vkljub temu, da so ga tako silovito preganjali. Sveta cerkev hvali tu svetega diakona, ki je živel nedolžno ter se vedno rad in natanko ravnal po božjih zapovedih. Kristijani! Blagor tudi nam, če hodimo neomadeževani po potu božjih potov ter jih vselej zvesto spolnujemo. Sv. Štefan nam vsem daje v tem najlepši zgled. Zakaj v njem stoji zapisano v dejanju apostolskem (p. 6.), da je bil izmed tistih sedem mož, ki so imeli »dobro spričevanje« in so bili »polni svetega Duha« in »modrosti«.

2. Zbirna molitev se glasi: »Daj nam, prosimo, Gospod, posnemati, kar častimo, da se učimo tudi sovražnike ljubiti, ker praznujemo god tistega, ki je znal celo za svoje preganjavce prositi Gospoda našega, Jezusa Kristusa, Sina Tvojega.« Ta molitev ima svojo zgodovinsko podlago v današnjem berilu. V njej prosimo, da bi se mi učili od sv. Štefana ljubiti tudi svoje sovražnike. Prijatelje ljubiti je pač lahko, zato pa je sovražnike, naše nasprotnike, naše škodljivce ali vsaj škodoželjneže ljubiti toliko zaslužnejše pred Bogom, kolikor je težavnejše.

3. Da preidem k berilu, opozorim vas najprej na veliko pohvalo, ki jo daje sv. pismo precej početkom diakonu Štefanu, da je bil namreč »poln milosti in moči«, da »je delal čudeže in velika znamenja med ljudmi.« Tako je Bog spričeval po njem, da ga je on poslal in da je to, kar oznanuje, zares beseda božja. Opravilo diakonov, t. j. cerkvenih služabnikov je bilo božjo besedo oznanovati, krščeovati, sv. obhajilo deliti, apostolom streči pri službi božji in skrbeti za reveže. »Vstalo jih je pa nekaj iz (raznih) shodnic ter so se prepirali s Štefanom«, pravi dalje berilo. Shodnice ali zbirališnice so bili kraji, v katerih so se judje zbirali k molitvi in poslušanju sv. pisma. V takih shodnicah so oznanovavci Jezusove vere poučevali večidel jude. Razna zunanja mesta so imela za

svoje jude lastne shodnice v Jeruzalemu. Pa vsi ti ugovarjavci niso mogli premagati krščanske močosti in srčnosti, katero je dajal sv. Duh diakonu Štefanu. Zato so, kakor nam sporoča sveto pismo dalje (in je izpuščeno v današnjem berilu), podšuntali množ, ki naj bi rekli, da so ga slišali govoriti preklinjevalske besede zoper Mojzesa in zoper Boga. Nadražili so tedaj ljudstvo, starešine in pismarje in so vkup pridrli ter ga zgrabili in peljali v zbor, in so postavili krive priče, ki so ga tožile. »In so gledali nanj vsi, kateri so sedeli v zboru in so videli njegovo obličje, kakor obličje angelovo.« Ko ga veliki duhoven pozove, naj se zagovarja, začne sv. Štefan govoriti dolg govor, v katerem razlaga, kako je Bog izvolil judovsko ljudstvo in kako se mu je ljudstvo ustavljalo ves čas, zlasti pa še na zadnje, ko so judje umorili obljubljenega Odrešenika, kakor poprej tudi več prerokov. (Dej. ap. 6, 7.) »Kadar so pa to slišali«, pravi današnje berilo dalje, »so se togotili v svojih srcih in so z zobmi škripali zoper njega.« Besede svetega diakona so kakor meč presunile njih srca, in to notranjo bolečino so razodevali s škripanjem z zobmi. Sv. Štefan pa svojim sovražnikom sedaj noče več ugovarjati, ampak po navdihu sv. Duha zataji samega sebe ter molči. Svoje oči povzdigne proti nebu, v srcu zdihne k Bogu in se zamakne. »In je videl božje veličanstvo in Jezusa stati na desnici božji.« Sveti Štefan je videl Jezusa stati na desnici božji, ker se je takorekoč kot njegov pomočnik vojskoval zanj. Z ozirom na to, da se sicer bere v svetem pismu, da »Jezus sedi na desnici božji«, sveti Štefan pa ga dvakrat vidi stati, pravi sv. Gregorij Veliki: »Sedi tisti, ki sodi in vlada; stoji pa tisti, ki se vojskuje in pomaga.« Sv. Štefan je rekel, da vidi »Sinu človekovega stati na desnici božji«, t. j. da vidi Zveličarja kot glavo in kralja rešenega človeštva v častitljivi, spremenjeni človeški naravi, obdanega z božjo močjo in oblastjo. Besede: »Sin človekov« so povzete po preroku Danijelu (7, 13.), kateremu se je Mesija prikazal v ponočni prikazni kakor Sin človekov. Jezus se je tako imenoval, ker judom, ki so imeli krive nazore o Mesijevem kraljestvu, ni hotel naravnost reči, da je Mesija. S tem izrazom pa je Jezus naznanjal tudi, kako se je ponižal, ko je postal človek. Zborovalci, pred katerimi je stal sv. Štefan, imeli so njegove poprejšnje besede za bogokletne; zato so si zatisnili ušesa in vsi kmalu nanj planili in so ga pahnili iz mesta in s kamenjem pobijali. Obsojen je bil nedolžni sv. Štefan, ne da bi bil zaslišan, kakor je tirjala Mojzesova postava, in kamenjan je bil

po Mojzesovi postavi kot bogokletnik. Med tem pa je klical sveti dijakon: »Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!« S tem je pokazal svojo vero, da je Jezus pravi Bog, in da je on Gospod zveličanja. »In je pokleknil.« Zase je molil stojé, za sovražnike klečé, da s tem pokaže svojo veliko ljubezen do sovražnikov, in da bi v tej svoji ponižnosti tolikanj lažje izprosil sovražnikom odpuščenje pri Bogu. »In je z velikim glasom vpil, rekoč: „Gospod, ne prištevaj jim tega greha!“ S temi besedami je sv. mučenec izrekel ravno to, kar Kristus na križu: »Odpustite jim, saj ne vedó, kaj delajo.«

Sovražnikom odpuščati je bilo dotlej neznano, sv. Štefan se je ravnal očitno po Jezusovem svetu in zgledu. Prosil je, da bi jih ne pogubil sodnji dan, prosil pa tudi vmes še posebej za mladeniča Savla, k čegar nogam so priče položile svoja vrhnja oblačila, da bi lažje metale kamenje; tako uči sv. Avguštin. Ta Savel, ki se je takrat učil v Jeruzalemu pri Gamalijelu, bil je namreč potem kmalu spreobrnjeni, znani nam apostol Pavel. Sveti Fulgencij pristavlja: »Njega, katerega je imel na zemlji preganjavca, zaslužil je imeti v nebesih tovariša.« »Ko je to izrekel, je zaspal v Gospodu«, beremo na zadnje v današnjem berilu. Pravičnemu kristijanu, ki veruje v Kristusa, zmagovavca smrti, je smrt spanje, čista vest pa njegova spremljevalka pred božji stol.

V življenju sv. Štefana vidimo, kako svet, kako hudobni ljudje resnico sovražijo in preganjajo, ker luč, resnica nima družbe s temo, lažjo. Tako se tudi nasledovavci laži in resnice ne morejo umeti. Kristus je to povedal že naprej, rekoč: »Ako vas svet (hudobni ljudje) sovraži, vedite, da je mene sovražil poprej, kot vas.« (Jan. 15, 18.) Kristus je glava sv. cerkve in je bil tolikanj sovražen in preganjan zavoljo resnice, ali mar ne bomo tudi mi, udje njegovi, pripravljeni zavoljo resnice trpeti sovraštvo in preganjanje? In to je treba pred očmi imeti zlasti sedanje čase, ko po časnikih in zborih odmeva toliko sovraštva, laži, obrekovanja, psovanja proti namestnikovim Kristusovim, proti zastopnikom katoliške cerkve, začeniši pri zadnjem pogorskem kapelanu do škofa in celó do sv. Očeta papeža. Kristus, ustanovnik in nevidni poglavar svete cerkve, je zopet rekel: *Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali.* (Jan. 15, 20.)

4. V vmesnem spevu ponovi mašnik večino besed iz vhoda današnje svete maše in izrek sv. Štefana: »Vidim nebesa odprta, in Jezusa stati na desnici moči božje.« S tem hoče sveta

cerkev naznaniti, kako hitro pomaga Gospod tistim, ki vanj zaupno kličejo, kakor je očitvidno pomagal svetemu mučencu Štefanu v njegovi smrtni uri.

5. Sv. evangelij ne govori naravnost o svetem Štefanu, ampak o zakrknjenosti in krvoločnosti judov proti oznanovavcem božje besede, kar jim je očital Jezus ter napovedal tudi kazni Jeruzalemu zavoljo trdovratnosti nasproti božjim vabilom. Preroke, modre in pismarje misli tu Jezus svoje apostole, izmed katerih so judje umorili Jakoba, Janezovega brata, ko so ga dejali ob glavo; družega Jakoba (mlajšega), so pahnili iznad templja, Petra in druge so bičali, Janeza pregnali, Pavla in Barnaba strašno in velikokrat preganjali. Prvi pa je bil sveti diakon Štefan, ki so ga judje kamenjali.

Jezus primerja samega sebe koklji, ker je s tako neizmerno ljubeznijo skrbel in še skrbi za izveličanje judov in vsega človeštva. A trdovratnost judov je 40 let pozneje priklicala jezo božjo na maščevanje. Tudi nepokorni grešnik pravični jezi božji ne odide, njegov »konec je poguba.« (Fil. 3, 19.)

6. Pred darovanjem govori sv. cerkev zopet po dejanju apostolskem, rekoč: »Izvolili so apostoli Štefana levita, polnega vere in sv. Duha, katerega so kamenjali judje, ko je molil in rekel: Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!« Levit se imenuje tu sveti diakon kot služabnik apostolov in sv. cerkve. V stari zavezi je le rod Levijev, eden izmed 12. Jakobovih sinov, imel pravico opravljati duhovsko službo.

7. V tihi molitvi prosimo, da bi Bog sprejel naše darove v spomin svojih svetnikov ter bi mi po svoji pobožnosti tako postali Bogu prijetni, kakor so oni po svojem trpljenju postali tako slavni. Že ta molitev se ozira na vse sv. mučence, pa njej dodajemo današnji praznik še drugo v čast vsem sv. mučencem, ker se danes poleg sv. Štefana skupno spominja cerkev tudi vseh drugih svetih mučencev, kakor se na praznik sv. apostolov Petra in Pavla spominja tudi vseh apostolov.

8. Zopet govori v obhajilni vrstici prvi mučenec sveti Štefan: »Vidim nebesa odprta in Jezusa stati na desnici moči božje. Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo, in ne prištevaj jim tega greha!« Kar je storilo smrt prvega mučenca najslavnišo pred Bogom in ljudmi, to sv. cerkev zopet in zopet ponavlja v današnji sv. maši. To je tudi venec sv. Štefana sedaj v nebesih, in ime Štefan že samo na sebi pomeni venec.

9. V poobhajilni molitvi prosimo, da bi nam bilo v pomoč prejeta sv. obhajilo ter bi nas na priprošnjo sv. mučenca Štefana vedno varovalo in za zmiraj potrdilo.

Z današnjo pridigo smo končali razlago prazniških svetih maš. Da bi bilo pač vse Bogu v čast in vam v korist! Prizadevajte si, ljubi kristijani, po teh vodilih, da se vaše misli in vsa vaša pobožnost vedno vjema z molitvami sv. maše in skrivnostmi dotičnega praznika! Tako bote v resnici v duhu sv. cerkve obhajali praznike. Saj pa tudi vemo, da je naša sedanja božja služba le nekaka podoba, nekaj odsvit tiste večne službe božje, ki jo angeli in svetniki opravljajo neprenehoma v nebesih vpričo troedinega, vidnega Boga, v čast večnemu in najvišjemu duhovnu, Jezusu Kristusu, kateremu bodi čast in slava od veka do veka! Amen.

V. Bernik.

Nedelja pred novim letom.

Komu je Kristus v padec, komu pa v vstajenje?

Glej! ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu; in v znamenje, kateremu se bo zopergovorilo.

Luk. 2, 34.

Sveta cerkev nas danes pelje od betlehemskega jaslca, kjer smo molili večno, božjo besedo, edinorojenega Sina božjega v človeški podobi, v tempel v Jeruzalem, ter nam stavi pred oči veselje vseh pravičnih starega zakona nad novorojenim Odrešenikom v osebi starega Simeona in prerokinje Ane. To se je zgodilo 40 dni po rojstvu Jezusovem. Davno že je želel in prosil Boga stari Simeon, naj bi mu pustil dočakati in videti Zveličarja sveta, in glejte, uslišan je bil. Jožef in Marija sta prinesla Jezusa v tempel, da bi ga postavila pred Gospoda, in da bi opravila dar, kakor je bilo zapovedano v postavi Gospodovi. — Kar pride tudi stari Simeon, navdihnjen po svetem Duhu, v tempel, in ko ugleda božje Dete, precej spozna v njem novorojenega Mesijo. S svetim spoštovanjem ga vzame v naročje, ter hvali Boga, rekoč: *Sedaj spusti svojega hlapca, Gospod, po svoji besedi v miru; ker so videle moje oči tvoje zveličanje, katero si pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvetljenje nevernikom, in v čast Izraelu svojemu ljudstvu.* (Luk. 2, 29—32.) — Marija in Jožef sta se čudila temu, kar sta

slišala, Simeon pa je nadaljeval svoje prerokovanje, rekoč: *Glej! ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu; in v znamenje, kateremu se bo zopergovorilo.*

Da je bil Kristus res »znamenje«, kateremu se je zopergovorilo, to vemo, ker nam sveti evangelij pové, da so se judje njemu ustavljali, in da so ga celo umorili. — Kaj pa je Simeon hotel reči z besedami: »Ta je v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu«, — to hočemo danes premišljevat. Kateri so namreč tisti nesrečni, katerim je Kristus v padec, t. j. v pogubo; in kateri so tisti srečni, katerim je v vstajenje, t. j. v zveličanje!

I. Besede starega Simeona: *Glej! ta je postavljen v padec mnogih v Izraelu*, ne veljajo samo nevernim in trdovratnim judom marveč tudi takim kristijanom, ki ne živé po sv. evangeliju.

1. a) Kar zadeva jude, je bil Jezus mnogim v padec, kakor se vidi iz besedi svetega Janeza, ki piše: (1, 9—11.): *Da je Jezus prava luč, prišel na svet, ki razsvetljuje vsacega človeka, ki pride na ta svet. Bil je na svetu, in svet je po njem storjen, pa svet ga ni spoznal. V svojo lastnino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli.* — Zveličar je prišel na svet in tri leta oznanoval sv. evangelij, ter učil v judovski deželi. Pridigoval je učenim in neučenim, preprostim in veljakom; storil brez števila čudežev, da bi bil prepričal jude o resnici svojega nauka, in o sebi, kot pravem Bogu. Vsakemu, ki ni hotel njemu verovati, je z nedvomljivo besedo zažugal večno pogubljenje, rekoč: *Kdor ne veruje, bo pogubljen!* — Vkljub temu pa vendar mnogo judov, pismarjev in farizejev ni hotelo verovati v Jezusa, ter so zapirali svoje oči luči, in mašili svoja ušesa resnici, ter ostali trdovratni in neverni. Takim je bil Jezus v resnici v padec in pogubo, pa ne zato, kakor da bi bil on kriv njih nesreče, temveč sami so bili svoje nesreče krivi, ker so se ustavljali spoznani resnici in samo iz gole hudobije njemu nasprotovali ter neverni ostali.

b) Zopet drugi izmed judov so bili pogrezneni močno v pregrehe. Te pa je Zveličar priganjal in opominjal k pokori in poboljšanju, rekoč (Luk. 13, 5.): *Če se ne spokorite, bote vsi poginili!* — Toda tudi med temi je bilo mnogo tacihi, ki si teh opominov in svaril niso jemali k srcu, ter so od sebe pehali pomoč, ki bi jih bila lahko rešila, ter ostali nepoboljšljivi in nespokorni, ter se tako pogubili.

Vidite, tako je bil Jezus vsem nevernim in nespokornim judom v padec in pogubo. Ko bi on ne bil prišel, in ko bi ne bil k njim govoril, bi se njihova nevera in nespokornost lahko nekoliko opravičevala. Lahko bi se bili izgovarjali, kakor je Kristus sam pripoznal, rekoč (Jan. 15, 22.): *Ako bi ne bil prišel, in bi jim ne bil govoril, bi ne imeli greha; sedaj pa* (ker sem namreč prišel in jih poučil) *nimajo nobenega izgovora za svoj greh.* Prihod Jezusov jim je bil tedaj v pogubo, ne kakor da bi bil to Kristus hotel, temveč zato, ker so sami tako hoteli. Besede sv. evangelija so slišali, pa niso zanje marali, ker niso bili iz Boga; — luč jim je svetila, pa oni so bolj ljubili temo, kot luč; — milost poboljšanja jim je bila vedno na ponudbo, pa oni so imeli trdovratno srce, ter so ostali hudobni in nespokorni. Tako, glejte, so bili v resnici sami krivi, da jim je bil Kristus v padec in v pogubo.

2. Kakor pa je bil Jezus mnogim judom postavljen v padec, tako je tudi mnogim kristijanom, kajti njegove besede: *ko bi ne bil prišel in k njim govoril, bi ne imeli greha, sedaj pa nimajo izgovora za svoj greh,* veljajo tudi nam kristijanom. Jezus stori vse, da bi nas rešil in zveličal. On nas uči po svoji nevesti, sveti cerkvi, in nam za gotovo pové, kaj moramo verovati in kaj storiti, da dosežemo svoje zveličanje; on se vsak dan pri sv. maši za nas daruje; nas očiščuje in posvečuje po sv. zakramentih, in nas še celo s svojo lastno krvjo in mesom redi za večno življenje. On neprenehoma govori k nam po naši vesti, nas navdušuje za čednosti, svari pred grehom, in nam daje moč, da moremo, če le hočemo, premagati skušnjave. Tako skrbi naš Zveličar za nas, tako, da nam lahko s prerokom kliče: *Kaj bi bil moral še storiti svojemu nogradu, kar še nisem storil?* Če pa mi vkljub temu ne živimo po luči sv. evangelija, temveč po spačenih navadah svetá, če ne premagujemo svojih strasti, in ne nehamo grešiti: kdo je potemtakem kriv, da nam je Kristus v pogubo? Ali ne velja mar tudi nam prerokovo očitjanje: *Tvoja poguba je iz tebe, o Izrael?*

Ko je sveti duhovnik Konkordij dolgo časa v ječi zdihoval, ker se je stanovitno ustavljal moliti paganske malike, je bil potem postavljen pred sodnika. »Kdo si?« ga vpraša sodnik. Konkordij pravi: »Jaz sem kristijan.« »Po imenu te vprašam«, pravi sodnik. »Kristijan sem«, odgovori zopet svetnik. Poln nevolje zareži sedaj sodnik: »Jaz te ne vprašam za tvojega Kristusa, ampak za tvoje ime.« In zopet pravi Konkordij: »Saj sem že rekel, da sem kristijan.« Zaradi tega očitnega in stanovitnega spoznanja Kristusovega

je bil potem s šibami tepen in nečloveško mučen, pa v vseh bolečinah je vedno klical: »Kristijan sem«, ter je umrl kot mučenik za svojo sv. vero.

Kristijan sem, tako si tudi vsak izmed vas sam o sebi misli in o sebi tudi tako govori; toda povej mi ti, ki tako govoriš, če si pa ti v resnici pravi kristijan, ali živiš ti po Kristusovem evangeliju? Ali imaš take čednosti, kakor jih mora imeti vsak pravi kristijan? — Pravi kristijan ne ljubi samo svojih prijateljev, ampak tudi svoje sovražnike; toda jaz vidim, da imaš jezo na svojega bližnjega, nevoščljiv si mu zaradi njegove sreče, in se morda še celo veseliš njegove nesreče, ali si torej ti pravi kristijan?

Pravi kristijan mora biti ponižen, moder v vedenju, ti si pa poln visokih misli o sebi in častiželjen, ter zaničuješ druge; ali si mar pravi kristijan?

Kristijan mora biti čist na duši in na telesu; ti pa rediš nesramne misli in želje v svojem srcu, imaš nečiste misli in umazan jezik, ter se pregrešiš z grehi, ki se še ne smejo očitno imenovati, povej, ali si tedaj pravi kristijan?

Kristijan mora biti krotak in potrpežljiv, ti se pa pri vsaki najmanjši reči jeziš, kolneš in zmerjaš; si li pravi kristijan?

Kristijan se mora zatajevati, se marsičesa zdržati in marsikaj voljno prenesti, si mora vedno silo delati, ti pa ravno nasprotno vse dovoliš svojim željam, in se še celo sam sebi zdiš nesrečen, če morda ne moreš vseh pregrešnih in prepovedanih želj izpolniti; si li pravi kristijan?

Kristijan mora najprej božjega kraljestva in njegove pravice iskati, ti pa vse svoje misli in skrbi obračaš le na posvetne reči, si li tedaj pravi kristijan?

Kristijan mora biti goreč v molitvi, mora biti ob nedeljah in zapovedanih praznikih pobožno pri službi božji, mora večkrat vredno prejemati svete zakramente, ti pa si ravno v teh zadevah močno mlačen in površen, in le malokdaj imaš račun s svojim Bogom zaradi zveličanja svoje duše; si li tedaj pravi kristijan?

Kratko, kako smeš ti reči: jaz sem kristijan, če nimaš žive vere, goreče ljubezni, svetosti in dobrih del pravih kristijanov? Ali pa morda meniš, da bo Jezus s teboj zadovoljen, če mu pokažeš le svoje krščansko ime, ne pa krščanskih čednosti?

O nikar se ne motimo, bratje! nič nam ne pomaga ime kristijana, če nimamo tudi svetosti kristijanove. Če ne živimo tako,

kakor je dolžnost kristijanom živeti, nas čaka še ostrejši odgovor in hujša kazen, kajti Kristus pravi: *Hlapec, ki vé za voljo Gospodovo, pa je ne spolni, bo hujše tepen; zakaj, komur je veliko izročnega, od njega se bo tudi veliko tirjalo!* — Kdo pa more bolj vedeti in spoznati voljo božjo, kakor katoliški kristijan, ki ima toliko potov in pomočkov se prav poučiti v božjem nauku? Kdo prejme več milosti in pomočkov in zveličavnih pomočkov, kakor katoliški kristijan, kateremu služba božja deli toliko milosti, ki ima svete zakramente, odpustke in brez števila drugih pomočkov za izveličanje! Gorjé nam, če pri tolikih milostih vendar ostanemo v grehah, in pri tolikih pomočkih hodimo le po potu pogubljenja! Kristus nam bo v padec in v pogubo, kakor nekdanj nevernim in trdovratnim judom, in sicer še v toliko globokejši padec in večjo pogubo, kolikor več in večjih milosti nam daje za zveličanje, kot njim! O da bi pač zanaprej tako živeli, kakor se pravim kristijanom spodobi, da bi bili kdaj k njim pristeti, katerim je Kristus v vstajenje!

II. Po prerokovanju starega Simeona je Kristus mnogim v padec, mnogim pa v vstajenje. Komu je v padec, ste že slišali; sedaj pa premislimo še, komu je v vstajenje, t. j. v zveličanje. — Kristus je bil mnogim v zveličanje že ob času, ko je vidno v človeški podobi hodil po zemlji, potem premnogim skozi vsa stoletja do današnjega dné.

1. a) Akoravno je bila ob prihodu Mesijevega velika množica judov neverna in trdovratna do njega, je bilo pa vendar tudi veliko takih, ki so v njega verovali, se ga zvesto držali, poslušali in ubogali. Saj pravi sv. evangelist Janez (12, 42.): *Vendar pa jih je tudi veliko izmed višjih vanj verovalo.* Med temi so bili n. pr.: pobožni pastirčki iz Betlehema, Simeon in Ana, o katerih današnji evangelijski govorniki, Jožef iz Arimateje in Nikodem, kraljič v Kafarnavmu in vsa njegova hiša, apostoli in drugi učenci, pobožne žene, ki ga še celo ob smrtni uri niso zapustile, Lazar, Marta in Marija Magdalena, in še veliko drugih — Vsem tem je bil Jezus v vstajenje, in ker so v njega verovali in po njegovih zapovedih živeli, so se zveličali.

b) Pa bilo je ob njegovem času tudi veliko grešnikov, ki so njegov glas poslušali, ter se zveličali; kakor osemintridesetletni bolnik, cestninar Cahej, Magdalena, razbojnik na križu, in več drugih izgubljenih ovac iz hiše Izraelove. Vsi ti so milosti, ki jim

jih je Gospod ponudil, prav obrnili in porabili za svoje poboljšanje, storili so vreden sad pokore ter rešili svoje duše. Kolikerim pa je bil Jezus ob svojem času v vstajenje in zveličanje, tega za gotovo ne vemo, ker nam sveti evangelij vsega ne pové, zvedeli pa bomo na sodnji dan, katerih število je gotovo veliko.

2. Še več pa jih je bilo, katerim je bil Kristus v vstajenje, potem, ko je vstal od mrtvih in odšel v nebesa; kajti število njegovih častilcev se je v kratkem pomnožilo na tisoče in tisoče; in tako se je izpolnovala beseda njegova, ki je rekel: *Kadar bom na križ povzdignjen, bom vse za seboj potegnil!* — Kakor nam popisujejo cerkveni in svetni zgodovinarji, se je njegov nauk raznesel hitro po vsem znanem svetu, po mestih, vaseh in deželah med nevernimi narodi in kmalu tako močno razširil, da ni bilo nobenega naroda, ne med Grki, ne ptujci, ali kakoršnega že koli imena, kateri bi križanega Jezusa ne molil, in mu ne dajal časti. Samih učencev, ki so prelili za Jezusa in njegovo sveto vero kri, pravijo, je bilo kmalu od začetka več milijonov! Kdo bo pa potem razštel vse druge kristijane iz vseh stanov, narodov in krajev, kateri so sveto živeli, in v plačilo zato v nebesa vzeti bili? Njihovo število je brez dvoma večje, nego mučencev! — Pa tudi spokornikov, ki so nekaj časa pregrešno živeli, pa se potem spreobrili, je bilo veliko, kakor nam spričujejo cerkveni pisalci! — Vsem tem, ki se sedaj med svetniki v nebesih svetijo, je bil Jezus postavljen v vstajenje in zveličanje!

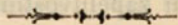
3. Ravno tako pa je tudi Kristus še sedaj mnogim v vstajenje. Tudi v sedanjih dneh, ko je svet močno spriden, pohujšan in neveren, se še vedno najdejo ljudje, ki so pobožni in sveti, ki vkljub vsem skušnjavam in zapeljivostim skrbno in zvesto hranijo dragi zaklad svete vere in čednosti! — Tudi v naših časih, ko jih toliko živi in umrje brez vere, se jih mnogo izpreobrne, in nobeno leto ne mine, da bi ne stopilo več nevernikov ali krivo-verceev v pravo, sveto katoliško cerkev. Tudi v sedanjih časih se najdejo taki, ki so krivično in slabo živeli, ki pa z božjo milostjo omečeni, svoje krivice spoznavajo, se iz grešnih vezi iztrgajo ter sedaj po ozki in trnjevi poti hodijo proti nebesom.

Tako je tedaj res, predragi v Gospodu, da je Kristus mnogim v padec, — mnogim pa v vstajenje! Ta resnica je od ene strani strašna, od druge pa tolažljiva. Strašna za vse tiste, ki še vedno zapirajo oči luči sv. vere ter se ustavljajo milosti božji, ter ostanejo

v svojih grehah; tolažljiva pa je vsem, ki so stanovitni na poti čednosti, ali pa, če so grešili, se zopet podali na pot pokore in stanovitno po njej hodijo; njim je Kristus v vstajenje, večno veselje nebes bodo oni za svoje plačilo prejeli!

Kristijani moji! slišali ste danes, da je Kristus postavljen mnogim v padec, mnogim pa v veselo vstajenje, slišali ste pa tudi komu. Vzemite si dobro te besede k srcu! Danes je zopet zadnja nedelja v letu in čez nekaj ur se bo letošnje leto izteklo. V dvainpetdesetih nedeljah med letom, in ob mnogih praznikih in drugih priložnostih se vam je oznanovala beseda in volja božja, in kazala pot k izveličanju; mnogo milosti vam je Bog v pretečenem letu za zveličanje podelil, in mnogo pripomočkov in priložnosti vam dal za dobro storiti; vprašajmo se torej sedaj: kako smo jih porabili? Ali nam je bil Kristus v pretečenem letu v padec, ali v vstajenje? Ali smo bili v preteklem letu trdni v veri in goreči v ljubezni do Boga? — Ali smo se katere grešne navade in slabosti otesli, in ali smo katero stopinjo v dobrem naprej storili? — Ali pa če je bilo morda ravno narobe, da smo mesto naprej, le vedno nazaj šli! Morda se je število naših grehov še-le pomnožilo? — O potem se po pravici bojimo, da bi nam utegnil biti Kristus v padec in pogubo, če hitro ne vstanemo in pokore delati ne začnemo! — Storimo tedaj z novim letom trdni sklep, da bomo v prihodnjem letu, če ga nam Bog pusti dočakati, novo življenje začeli, in sicer tako, da se nam ne bo treba bati, da bi nam bil Kristus v padec in pogubo, marveč v vstajenje in zveličanje. Amen.

A Šimenec.

Pogled na slovstvo.

1. *Didon: Jezus Kristus*. Iz francoskega prevel P. Bohinjec. Izdal dr. A. Jeglič, knez in škof ljubljanski. I. zvezek. V Ljubljani, 1900. Katoliška Tiskarna. Cena 1 K 50 h, elegantno v platno vezan 2 K 50 h. — Zelo je zaslovela ta knjiga takoj, ko je izšla leta 1891. med učenim svetom. Zdi se pa, da je bila vzprejeta z večjim navdušenjem pri Francozih, nego pri drugih narodih, katerim se je podala v prevodu. To pa najprej zato, ker je bila namenjena proti Rennanovi bogoskrunski knjigi, ki je širila svoj smrtni strup bolj po Francoskem nego drugod; potlej pa tudi radi krasnega sloga in govorniškega vzleta, ki se v prevodu kaj težko doseže.

Pisano je to delo za učenjake, ki so že kolikortoliko izvežbani v modroslovju. Nakopičeno je tu dokaj lepe tvarine, ki svedoči, da se je pisatelj pošteno trudil, veliko se učil in preiskaval. Prva skrb mu je, da dokaže resničnost evangelijskih sporočil, kar se zgodi v precej dolgem uvodu. Pa tudi do tega mu je, da bi čitatelj do dobra razumel evangelijsko zgodovino; zato posebno obširno in na drobno opisuje svetopisemske kraje, katere si je sam dvakrat natanko ogledal, opozarja na šege, lastnije in zgodovino judovskega ljudstva. Saj je pač dolžnost vsakega pravega zgodovinarja, da čitatelja tako-rekoč prestavi z domačih tál in sedanjega časa v tiste kraje, kjer se je vršilo vse to, kar nam opisuje, in v tiste čase, ko so videli vse te dogodbe. Seveda se trudi tudi naš pisatelj, da bi v kar moč lepi luči pokazal Jezusova veličastna dela in razvil globoki pomen njegovih božjih nauk.

Ker je Kristus središče vse naše zgodovine, svetne in cerkvene, mora gotovo vsakega zavednega katoličana zanimati in veseliti vsako delo, ki opisuje zgodovino Jezusa samega. Z veseljem torej tudi pozdravimo to Didonovo veliko delo, ki smo je po požrtvovalnosti ljubljanskega knezoškofa dr. Antona Bonaventure Jegliča dobili v slovenskem prevodu. Gorko priporočamo prečstitim gg. sobratom, naj knjigo pridno proučujejo sami, pa tudi priporočajo o vsaki priliki svetnim izobražencem.

Ker se bode to delo še nadaljevalo, želimo zaradi nastopnih zvezkov, da naj bi se pri slovenjenju še več skrbelo tudi za lepoto in blagolasje našega slovenskega jezika, kakor se je tudi pisatelj v izvirniku vidno trudil za krasno francoščino. Ako je namreč lepa oblika, tudi jedro bolj mika. Kakor smo hvaležni gospodu prelagatelju in popolnoma priznavamo njegov veliki trud, ki ga je imel ob prelaganju takega učenega dela, vendar ne smemo zamolčati, da se je v prvem zvezku semtertja še premalo pazilo na pravi pomen izvirnih stavkov ter zlasti v uvodu še otežkočilo že itak težko umevanje modroslovne tvarine; sicer se je pa gospod prelagatelj preveč oklepal prvotne dikcije na kvar našega „domačega“ jezika. J.

2. *Zgodovina horjulske fare*. Ponatis iz „Zgodovinskega zbornika“. Sestavil Jožef Kržišnik. V Ljubljani, 1898. Samozaložba. Tiskala Katoliška tiskarna. Mal. 8°. Str. 225. Cena trdo vezani knjigi je K 1'80 (s poštnino K 2). — Gospod pisatelj je prav spretno sestavil lepo sliko prijazne horjulske fare iz gradiva, ki ga je dobil v župnijskem arhivu in med ljudstvom, nekoliko tudi po raznih knjigah in časnikih, ki jih navaja v uvodu. Natančna pa tudi zanimiva sta statistični in prirodnoznanški opis, ker so vpletene mej opisovanje razne dogodbe. Pri gospodarskih razmerah g. pisatelj omenja dobrodelen vpliv domače posojilnice in kmetijske zadruge, v oddelku „Verska in intelektualna stran v fari“ pa mej drugim izvemo, koliko sadu so obrodili v Horjulu sv. misijoni in kako ohranjujejo sad sv. misijonov stanovske družbe, bratovščine, Marijini družbi itd. Sicer je knjiga razdeljena tako, kakor zgodovina vsake župnije; opisana je ustanovitev fare, opisane so cerkve, šola, naštetí so židovski pastirji in učitelji s krajšimi ali daljšimi životo-pisnimi črticami. „Zgodovina fare ljubljanske škofije“ je zopet za eno delo bogatejša. Horjulski rojaki in gospodje, ki so s Horjulom v tesnejši zvezi, morajo g. pisatelju zlasti hvaležni biti za to lepo delo. Z zanimanjem bo pa zgodovino horjulske fare bral vsak duhovnik, in marsikaterega utegne izpodbiti, da se tudi sam loti takega dela.

3. *Knjige družbe sv. Mohorja* za l. 1900.

a) *Koledar družbe sv. Mohorja* za navadno l. 1901. Navadno vsebino prvega dela koledarja je pomnožil letos primerjavni pregled našega in tujega denarja, še precej poljudni spis o fosforo-kislem apnu in živinoreji pa nekatere gospodarske drobtinice.

V drugem poučnem in zabavnem delu najdemo dovolj spretno zapleteno povest F. S. Finžgarja: „Dovolj pokore“. Pesniški duh pisateljev se zrcali v lepih primerah iz narave, narodni pripovedovavec v vseh prizorih. Začetkom povesti nagajajoči mladi Štefan, ki mu je oče dajal potuho, bi se bil smel pozneje že tudi kaj pokazati, da bi na njem razvideli, kako resnična je modra beseda: „Kopriva ti posili vzraste na dvorišču. Če jih boš pa sejal sam, ti bodo pa pri oknu v hišo gledale.“ — Fr. Ks. Meško je priobčil poučno „pripovedko“ za naše ljudstvo, da razvidi namen naših rovarjev proti cerkvi in njenim služabnikom, in pa kako pogubna je ljubosumnost. Izrazi, kot so: Brumen itd. ne napravljajo pripovedke poljudnejše. — Za sedanjó „zadružno“ dóbo je kaj primeren Podgoričanov spis: „Prvi hleb“, ki kaže, koliko zaprek treba premagati, pa hudovoljnih in smešnih predsodkov odstraniti prijateljem in ustanoviteljem raznih gospodarskih društev; toda pogum velja! — P. Perko je presrčno naslikal s kratkimi črticami: „Umrló“; omenjamo pa, da je bilo malo prežgodaj pri šestnajstletni deklici govoriti o možitvi, in po besedah apostolovih je deviški stan nad zakonskim cenjen pri Bogu. — Ob Prešernovi stoletnici se je oglašil tudi koledar z J. M. Dovič-evim kratkim pa jedrnatim posnetkom pesnikovega životopisa, v katerem so zbrani tudi nekateri odlomki iz Prešernovih pesmi. Ne vemo, zakaj se priljubljeni pisatelj tako rad skriva! — Slovensko planinsko društvo je opisano jako zanimivo in domoljubno. Žal, da mora pisatelj povdariti: v tem društvu še ni prepira. Ali bi mar sicer in sploh ne prebili tudi brez tega bratomornega greha; le vsi se oklenite starega programa! — Slovenska naselbina pri Vladikavkazu na Ruskem (sp. Lj. Stiasny) bo zanimala vsacega domorodca, posebej pa tistega, ki je z eno nogo že čez domače zemlje prag. Morda bi bilo res bolje izseliti se na Rusko ali v Bosno namesto v Ameriko, kdor méni, da nikakor ne more več obstati v rojstni deželi; vprašanje pa je, kje je katoliška vera bolj varna. — Kratko pa dobro je opisal marljivi domači zgodovinar opatijo Zatičino. Izraza: „Kleriki in lajiki“ bi bilo treba pojasniti. — Dr. J. Vošnjak je vesten poročevalec o streljanju proti toči in napredku v dotičnih pripravah. — „Novi zakon o prejemščinah ali procentih“ je z zgledi dobro pojasnil Fr. Uršič. Kdor bo moral plačevati te procente, pogledal bo zopet in zopet v to razpravo. — Potem sledi nekaj drugih gospodarskih spisov o boleznih na grozdu in sadju (sp. Jan. Koprivnik) pa o zasajanju dreves (sp. Fr. Praprotnik). Prvi izmed teh spisov je skoraj preučen, drugi se v dostavku nekoliko popravlja, tretji izpodbija slabe navade in stare predsodke. — „Razgled po katoliških misijonih“ je sestavil F. S. Šegula prav mikavno z zanimivim uvodom o rasti katoliške cerkve. Kako ganljivo je brati o mučencih najnovejšega časa in o živi veri krščencev med neverniki! — V „razgledu po svetu“ je tajnik Mohorjeve družbe prijavil najvažnejše dogodke, ki bi utegnili zanimati preprostega Mohorjana.

Vmes med prozajične spise so natresene mične pesmi, med katerimi se odlikujejo zlasti „Sijonski glasovi“. Med njimi bi bilo zlasti onim

† Voljč-a in prvi pesmi Neubauer-jevi želeti še skladatelja. No, vendar se tudi nabožna pesem dá zložiti brez — apostrofa!

V slovnicih oziru posebej ni veliko pripomniti. Str. 1 bi moralo biti „iz“ namesto „z vaških dimnikov“; navadno pravimo „raglja“ ne „reglja“ (str. 15); pravilno je grozdna ne grozdni plesen (str. 61).

Prebiraje Mohorjev koledar pogrešamo malega zemljevida vseh delov zemlje, kjer bi bile večje dežele in najpoglavitnejša mesta zaznamovana. Ko bi odbor slavne družbe sv. Mohorja mogel s tem postreči svojim udom ter pridejati oziroma izdati kratek zemljepisni poduk, olajšal bi neizrečeno zlasti preprostim bravcem pravo uporabo družbenih knjig. V. Bernik.

b) *Slovenske večernice*, 52. zvezek. Bogate, po različnosti skoro prebogate! A je sedaj neka manija za kratke povestice, slike, črtice. Prva povest: Nehvaležni sin se sicer giblje nekoliko v ekstremih, a poučila bo marsikakega očeta, posebno še predobro mamico, katere ljubezen je že pokvarila mnogo sinov in to je navadna posledica. A pisatelj je ni porabil in zato je malo težje verjeti, da bi sin, ki dosti pridno študira, vendar tako obiral in odiral stariše. Druga — nevarna stran je pa ta, ali si ne bo marsikak oče mislil: Pa ga ne bomo dali fanta v šolo, da nam ne naredi take-le kot ta. — Ant. Medvedova igra: Krivica in dobrota bo ganljivo vplivala z odra. Tudi tu je pisatelj malo prehudo naslikal staro mater. „Stare“ že tako „mladi“ često prezirajo in zaničujejo. Ta igra vzbuja pri marsikaterih lahko nekako opravičevanje: češ naša „stara“ so tudi taka! Sicer se pa vse lepo dramatski razvija in nič ni neutemljenega. Najdaljši spis: Žganje naš sovražnik naj obrodi mnogo sadu. Omenjena je — a premalo markantno — ta-le gotovo velika resnica: Več kot pol pijancev živi — kot taki — radi slabe vesti. Da bi dušili vest, zato jih začne vsaj nad polovico piti! Torej kakor povsod — zopet vera, živa vera je prvi pripomoček. J. Kostanjevca povest „Za denar“ je žalostna, a se dogaja prepogosto. Brez ljubezni, radi mamona se združi dvoje ljudi, ki spoznata v kratkem, da prav za prav drug drugega sovražita in od tod večni boj in gorje nad hišo. Želeli bi samo, da bi bil pisatelj taisto snov bolj za- in razpredel, da ne bi bila nekam shematično pisana, kot so še veliko bolj in usum delphini skicirani Dovičevi „Izkoriščevalci“. Za take povesti se je težko ogreti. Da bi bila v povesti res umetniško razpredena velika misel o posojilnicah in hranilnicah — da, potem bi že bilo. S tem seveda ne trdimo, da ne bi bila zelo koristna in da ne bi mnogim ugajala. Naša sodba slove tako s stališča umetnosti. F. S. F.

c) *Anton Martin Slomšek*. Spisal dr. A. Medved. „Iz spomina na svoje slavne rojake zajemamo moč, vstrajnost in zagotovilo bodoče zlate dobe“ Te besede so bile gotov motiv g. pisatelja pri celem obsežnem delu. Dr. A. Medved je znan po širni Sloveniji kot govornik krasnega sloga in gladke besede. Taisto je pokazal v tem delu. Beseda mu teče gladko, včasih skoro prevčvetličeno — a za življenjepis je dobro, da je toliko bolj zanimivo. Vidi se, da je pisatelj snov temeljito premislil, predno je prijel za pero in zato se mu je posrečila ugodna razdelitev knjige. Prvi del — biografija — drugi del skoro bi rekli neka antologija vsesplošnega veleumnega Slomškega. Prav drugi del je zelo umesten, ker mnogo premalo pozna slovensko ljudstvo Slomškega — a mnogo se ve in zna od njega še od ljudskih šol, pa se komaj ve, to je Slomšekovo. Marsikdo bo dobil ob čitanju tega dela hrepenenje, da

si nabavi dela Slomšekova in jih temeljito preštudira. Pisatelj hvali njegovo prozo — hvali dosti — a še premalo. Kdor posluša pristni narod, ta ve, da ga bolje še nihče ni umel nego Slomšek. Ti kratki stavki, asonanca, celo rima — da, to je vse v narodu. Hvala torej g. pisatelju, da nam je s tem delom, ki ga je stalo dosti truda, dostojno obudil in utrdil spomin na moža, ki naj bi bil res vsem pravim rodoljubom moč, vztrajnost in zagotovilo bodoče srečne (če prav ne zlate) dobe.

F. S. F.

č) *Slovenska pesmarica*. II. zvezek. Uredil Jakob Aljaž. — Kakor smo se razveselili prvega zvezka Slovenske pesmarice, tako smo težko pričakovali drugega, s katerim nas je obdarila za letošnje leto velezaslužna družba sv. Mohorja. Ali nam je treba govoriti morda, kako koristna je taka knjiga, posebno dandanes, ko se povsod zbirajo pevske družbe, da se vadijo in prepevajo drugim v zabavo, sebi v veselje? Kateri pevovodja ne bo vesel te knjige in ne bo porabil takih lepih zborov — moških in mešanih, ki so mu v veliki obilici na izbero? Gotovo smo hvalo dolžni marljivemu uredniku gosp. Aljažu za ves požrtvovalni trud, ki mu ga je morala napravljati taka zbirka. Naj mu bo zadostilo, da se mu je jako posrečila namera in je v polni meri izpolnil obljubo, ki jo je dal v prvem zvezku v uvodu. Nikdo se ne bo mogel izgovarjati, da nima na razpolago dobrih, poštenih pesmi in ne bo mu treba segati po onih zaljubljenih in dvoumljivih, kakor se jih sliši večkrat pevati celo v pričo otrok po veselicah. Družba je knjigi preskrbela lep papir in jako razločen tisk. Na nekaj bi pa vendar hoteli opozoriti, namreč gledé „prestavnih znamenj“. Pravilo je, da velja tako znamenje samo za en takt, tako, da ne vpliva več na noto v drugem taktu. Če pa že v drugem dene urednik tako znamenje, da prejšnje ne velja, bi moral to storiti dosledno, vsaj v eni pesmi. Poglejmo precej na prvo stran: V drugem taktu je *c* povišan v *cis* in tega ne razreši; ker velja v četrtem in petem za *c*. V šestem je zopet *cis* mesto *c*; v sedmem taktu pa že stoji *h* pred *c*. To zasledujemo rekli bi skoz in skoz. Doslednosti bi želeli v tem, ker je za igralca in pevca vendar nerodno zdaj tako, zdaj drugo pravilo ob isti pesmi. Še en izgled: če je na 6. strani v 7. taktu *dis* in stoji v 9. taktu pred *d* zopet *h*, čemu n. pr. je na 7. strani v 1. taktu *dis* *h* pred *d* in v tretjem pa znamenje *h* pred njim? Koj naprej v 5. taktu je *h* mesto *b*, *gis* mesto *g*, v šestem pa je znamenje pač za *b*, a za *g* mesto *gis* pa ne. Toliko, da opozorimo za tretji zvezek; ker če ima to nedoslednost tudi Glasbena Matica v svoji pesmarici — ostane vendar le nedoslednost.

M. B.

4. *Zveličani Janez Frančišek Klé*, duhovnik misijonske družbe sv. Vincencija Pavlanskega. Gradec 1900. Založila misijonska družba. Natisnila c. kr. vseučilišna tiskarna „Styria“ v Gradcu. Str. 24. — Letos 27. majnika so sv. oče proglasili za blažence 77 mučencev, ki so v prvi polovici tega stoletja prelili svojo kri za Kristusa v vzhodni Aziji. Med njimi je bil tudi Frančišek Klé, čegar nedolžno življenje, čudovito delovanje in mučeniško smrt nam prav izpodbudno in ganljivo opisuje lična knjižica, ki jo je izdala misijonska družba sv. Vincencija.